

50. Yılında
Halk Sağlığına Köprü:
TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ

50. Yılında

**HALK SAĞLIĞINA KÖPRÜ:
TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ**

50. Yılında

**HALK SAĞLIĞINA KÖPRÜ:
TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ**

*Birinci Baskı, Haziran 2008, Ankara
Türk Tabipleri Birliği Yayınları*

ISBN 978-605-5867-02-7

Kapak - Sayfa Düzeni

Sinan Solmaz

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ

GMK Bulvarı Şehit Daniş Tunalıgil Sok.

No:2 Kat:4, 06570 Maltepe / ANKARA

Tel: (0 312) 231 31 79 ● Faks: (0 312) 231 19 52-53

e-posta: ttb@ttb.org.tr ● <http://www.ttb.org.tr>

Sunuş

Türk Tabipleri Birliği'nde ister seçili kurullarda isterse komisyonlarda-kollarda, çalışma gruplarında hekimlik mesleğinin bir döneminde ya da neredeyse bütününde çalışmış hekimler için meslek örgütü çok farklı, zengin anlamlar taşımıştır. Meslek örgütüne hangi gerekçeyle, kimin çağrısıyla gelirse gelsin bu havayı bir kez soluyan, adını bir çalışma grubuna ekleyen hekimler yaşamları boyunca yoğun hekimlik pratiğinde kimi zaman dostlarına, eşine, çocuklarına hatta kendisine ayırmadığı zamanı meslek örgütüne "iyi hekimlik" değerleri için gönüllüce, zorlama olmadan ayırmışlardır. Öyle ki bir nedenle uzak kaldıklarında örgütlerine sıra çeker gibi özlem duymuşlardır.

Yoğun hekimlik mesleğinin içinden, sağlık ocağından, hastanesinden, muayenehanesinden sorunları meslek örgütüne taşımış, ortak aklın, bilimin, evrensel değerlerin yol göstericiliğinde ürettiklerini, çözüm önerilerini yüksünmeden gereğinde il il ziyaretler yaparak tüm ülkeye umut olup taşımışlardır.

Dile kolay, 50 yıl içinde ülkenin tüm zor zamanlarında hekim olmanın sorumluluğu ile yanlışa karşı çıkıp seslerin çıkmadığı, soluk almanın güçleştii dönemde insana, insan haklarına yaraşır olanın yanında, kimi zaman en önde yer almak bağımsız hekim kimliğinin en güzel örneklerini sergilemek bu örgütün geçmişinde neredeyse olağanlaşmıştır.

Bu örgütün yaşayan cıvıl cıvıl, biri diğerine benzemeyen renkleriyle, insanın başını döndüren ıtır kır çiçekleriyle bu hercai durumu, iktidarları hep rahatsız etti. Meslek örgütünün hekimlerle buluşmasını engellemek için türlü girişimlerde bulundular. Ancak hem hekimler hem toplum bu çabalara karşın her zaman Türk Tabipleri Birliği'ni önemsedii, değer verdi.

Türk Tabipleri Birliği yaşam boyu öğrenen-öğrenmek zorunda olan hekimler için bir okul oldu. Çok öğrendik, bildiklerimizi bu çatı altında özgürce paylaştık. Birlikte tartıştık, raporlar hazırladık. Emeęimize, bilgimize, mesleğimize birlikte sahip çıktık.

Türk Tabipleri Birliği'nin 50. yılında değerlerimizin nesilden nesile geçişine değerli konuşmacıların sınımsız tanıklığını sizlerle paylaşmak isterken tüm emeği geçenleri saygıyla, sevgiyle anıyoruz.

Türk Tabipleri Birliği
Merkez Konseyi

Türk Tabipleri Birliği 53. Büyük Kongresi

Program

21 Haziran 2003 Cumartesi

09:30	Açılış
10:00-11:00	Dr.Kati Myllimaki-Dünya Tabipler Birliği Başkanı
11:00-12:00	Konukların Konuşmaları
12:00-13:00	Ara
13:00-15:00	Rapor/Tartışmalar
15:00-15:30	Ara
15:30-17:30	Kararlar
19:00	Kokteyl Müzik Dinletisi (Ankara Evi, Kale)

22 Haziran 2003 Pazar

Geçmişimizi konuşuyor, bellek yeniliyor, geleceğe taşıyoruz.

1980 Öncesi

10:00-12:45	Rüknettin Tözüm Erdal Atabek Şükrü Güner Gencay Gürsoy Orhan Süren Özen Aşut
-------------	---

1980 Sonrası

13:45-16:30	Uğur Cilasun Ata Soyer Atıf Uğurlu Selim Ölçer Zuhal Okuyan Şükrü Hatun
-------------	--

Türk Tabipleri Birliği 53. Büyük Kongresi

Dr. Füsün Sayek: Değerli arkadaşlar günaydın. Divan seçiminden sonra Dünya Tabipler Birliği Başkanı bize konuşmasını yapacak, daha sonra Sağlık Bakanı ve Türk Tabipleri Birliği görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Kongremizin başlayabilmesi için divan seçimi yapmamız gerekiyor. Aday önerileri varsa onu alalım. Doktor Zafer Şişli İzmir Tabip Odası. Başka aday var mı? Doktor Eralp Atay, Recep Muhip burada benzer biçimde Doktor Zafer Şişli'yi önermişler. Başka aday yoksa Doktor Zafer Şişli'yi oylarınıza sunayım. Yalnızca delegeler oy kullanıyor bildiğiniz gibi. Evet, tamam öyle görünüyor ki Doktor Zafer Şişli genel kurulumuzu yönlendirecek. Kendisini kürsüye davet ediyorum.

Divan Başkanı Dr. Zafer Şişli: Türk Tabipler Birliği Başkanı Doktor Füsün Sayek'i davet ediyorum. Buyurun.

Dr. Füsün Sayek (*Türk Tabipleri Birliği Başkanı*): Değerli delege arkadaşlarım, Sayın Bakan, Dünya Tabipler Birliği'nin değerli Başkanı, arkadaşım Doktor Kati Millvaki. Kendisi hakikaten çok yoğun programı içinde başka davetler de varken Türkiye'yi seçti. Dün kendisiyle birlikte bir sağlık ocağını ziyaret ettik. Ondan da çok yararlandığını düşünüyor Türkiye sağlık sektörü konusunda çok yeni bilgisi olmadığı için tüm dünya hekimleri birbirine bağlayan etik değerler konusunda bize seslendi teşekkür ediyoruz.

Çok değerli konuklarımız, sağlığı önemseyerek çağrımıza yanıt veren katılan parti başkanları ve temsilcileri, çok değerli konuklar ve kongremize ilgi gösteren basın mensubu arkadaşlarımız Türk Tabipler Birliği'nin 53. Genel Kurulu'nda sizlerle buluşmuş olmaktan çok büyük bir memnuniyet duyuyoruz.

Türk Tabipleri Birliği 50 yıl önce 1953 yılında yasası geçerek kuruldu. Türkiye'deki eğitim hareketi o yıl başlamadı daha önce etibba odaları adı altında faaliyet yürüyor idi. Çok zayıflamıştı. 1953'te 6023 sayılı yasanın Parlamento'dan geçmesiyle Türk Tabipleri Birliği kuruldu. O yıllarda Türkiye'de şöyle şeyler vardı: asgari ücret 148 Türk Lirası, ekmek fiyatı 33 kuruş idi. 1952 yılında bizden 1 yıl önce Türk-İş Federasyonu kurulmuştu. İlk işçi federasyonu olarak o günlerde Ankara'da 10 saatlik bir grev yapan taksi şoförlerinden 30'u tutuklanmıştı. Türk Askerleri Kore'de savaşıyorlardı. Türkiye'ye 58 Milyon Dolar yatırım yapılmıştı. 1952-53'te yine depremler olmuştu Erzurum'da, İstanbul'da. 80 bin kişi sitma taramasından geçirilmişti. O yıllarda yine oluşan dış açık nedeniyle dış borçlanma yoluna gidilmişti. Çok ilginç bir şekilde Çin, Amerika Birleşik Devletleri'nin Mançurya'da mikrop silahı kullandığını iddia ediyordu. Amerika yine ilk hidrojen bombasını Pasifik'te patlatmıştı. Ama 1953 yılı biz hekimler için, insanlık için çok önemli bir yıldır çünkü DNA keşfedilmişti. Bu arada İsrail çevresindeki ülkelere saldırıyordu. Kabul etmeliyiz ki değişen fazla bir şey yok değil mi, günümüzle çok benzer olaylar oluyordu. İşte bütün bunlar olurken Türk Tabipler Birliği kurulmuştu. Hekim haklarını ve halkın sağlığı konusunda çalışmak, hekim

haklarını savunmak için. Elli yıl Türk Tabipler Birliği bu amaçla çabaladı, bugün salonda bu çabanın içerisinde yer alan pek çok kişi var.

Elli yıl sonra bugün önce bir resim çekmemiz gerektiğini düşünüyorum ben Türkiye'nin sağlığı konusunda. Acaba 53 yıldan ne kadar farklılıklar var diye çektiğimiz fotoğraf çok renkli değil, açıkçası bugün hala çok önemli sayıda bebeğimiz ölüyor, 13-14 bin bebeğimiz ölüyor, annelerimiz doğum sırasında ölüyor, çok büyük bir rakam yılda 1000-1500 annemizi kaybettiğimizi biliyoruz, kronik hastalıklar giderek artıyor, diğer ülkelerde olduğu gibi Batılı ülkelerde, nüfusumuzun yüzde 12'si kalp-damar hastası, her doğan 3.000 bebeğimizden bir tanesi tiroit eksikliğiyle doğuyor, iyot eksikliği Türkiye'de bir sorun. Türkiye'de 10,5 Milyon kişi karın bölgesindeki şişmanlık, abdominal şişmanlık çekiyor ve Türkiye'deki 300 bin ölümün 25 bininden şişmanlığın sorumlu olduğunu biliyoruz. Yine her 8 yetişkinin içerisinde 5 tanesi metabolik sendromdan muzdarip ki ciddi bir hastalık, ölümcül bir hastalık, kardiyologların yaptığı bir tek harf çalışması var bu tek harf çalışması değerli bir çalışma. Ona göre 5 Milyon erkek, 6,5 Milyon kadın hafif ya da şiddetli tansiyon yüksekliğinden muzdarip hipertansiyonları var bunların yarısı ilaç kullanan hipertansiyonlu. Şişmanlığın 10 yılda 1,3 birim artmasıyla kalp damar hastalıklarına bağlı ölümlerde ve sakatlıklarda çok önemli bir artış oldu bununla birlikte toplumumuzdaki erkeklerin yüzde 60'ı, kadınların yüzde 20'si sigara kullanıyor. Her yıl 20 bin yeni tüberküloz olgusu görüyoruz, bu çok büyük bir rakam, nüfusumuz ne kadar büyük olsa da kabul edilemeyecek bir rakam. Hekimler, tıp ortamı tüberküloz tanısının konulmasında gecikildiğini ve hizmet sektörü çalışanlarındaki tüberküloz sıklığı ve tüberkülozun yoksullukla ve aile içi yaşantıyla ne kadar ilgili olduğu konusunda toplumun dikkatini çekmeye çalışıyorlar ancak bunu başaramıyoruz ben bu konuşmaları yapmaya başladığım uzunca zamandan beri hep 20 bin rakamı önümüze geliyor yeni olgu olarak. Böbrek yetmezliği 1 Milyonda 500-600 kişide; şimdi bu çok önemli bir şey çünkü önlenilebilir bir hastalık olmasına rağmen böbrek yetmezliği var ve bugün toplumda 4 bin kişiye böbrek nakli gerekiyor ancak Türkiye yılda 500 kişiye yapabiliyor geriye kalan 3500 kişinin ciddi biçimde diyaliz tedavisine gereksinmesi var bu da hem maliyeti artırıyor hem de insan ızdırabını artıran bir durum. Sigarayı çok içtiğimiz için 70 bin kişi kanser oluyor, önemli bir kısmı akciğer kanseri. Peki bütün bunları 50 yılda daha iyi bir noktaya getiremez miydik? Ben bu aşamada sağlığın belirleyicilerine kısaca bakmak istiyorum ve bunun için de belki daha iyi dinlenir, daha iyi algılanır diye uluslararası kuruluşların birkaç raporundan alıntı yapacağım. Bir tanesi Birleşmiş Milletlerin İnsani Gelişim Raporu, 2002 yılında sonuncusu yayınlandı. Bildiğiniz gibi insani gelişim endeksini hesaplanırken okur-yazarlık durumunu dikkate alıyoruz, gelir durumunu dikkate alıyoruz ve bu arada doğumda beklenen yaşam süresini dikkate alıyoruz. Bu 3'ü bir formüle oturtularak insani gelişim endeksi o toplum için hesaplanıyor. Sonunda da 1 gibi bir rakam ortaya çıkıyor bunun altında ve üstünde olmaya göre de ülkeler sıralanıyor.

Türkiye 1965 yılında insani gelişim endeksi 0,438 olan bir ülke 1998 yılına kadar da insani gelişim endeksi bir miktar artarak 174 ülke arasında 0.732'lik bir

değerle 85. sıraya yerleşmiş. Yapılan hesapla Türkiye'nin daha iyi bir duruma çünkü Türkiye halen ortanın alt seviyelerinde daha iyi bir duruma ulaşabilmesi için en azından minimum 11 yıllık bir süre gerektiğini söylüyor bunun olabilmemesinin ön koşulu rapora göre şöyle: Türkiye eğer sürdürülebilir bir ekonomik büyümeyle birlikte kamu hizmetlerinin nitelik ve etkinliğini artırabilirse insani gelişim endeksi de artacaktır. İnsani gelişme değerleri açısından orta gelişmişlik kategorisinde olup okur-yazarlık oranı Türkiye'den düşük 3 ülke var, sadece 3 ülke, Suudi Arabistan, Libya ve Moritanya. Okullaşma oranı Türkiye'den düşük tek ülkeyse Suudi Arabistan. Rapora göre Türkiye gelişmekte; evet gelişmekte ancak yine rapora göre Türkiye'de eşitsizlikler ciddi biçimde artmakta.

Bugün bölgeler, gelir gurupları, 40 kent, cinsiyet hatta hane halkı içinde bile ağır eşitsizlikler söz konusu. Rapor bu tip bir eşitsizlik şekillenmesinin ulusal kaynak kullanımında verimsizliğe yol açacağını, kontrolsüz bir şehirleşmeye neden olacağını, suç ve hatta toplumsal huzur sorunlarını da derinleştireceğini söylemektedir. Rapor ayrıca eşitsizlikleri her il bazında da değerlendiriyor ve şöyle bir saptamayla bitiyor, diyor ki: yoksullukla mücadele amaçlı bir ortaklığın içinde olan kimseler bir ekonomik krizi asla insani gelişmeye yönelik yatırımların ihmal etme bahanesi olarak görmemelidirler. Benzer şekilde başka raporlar da eşitsizliğe değiniyor Türkiye'de. Türkiye'de bölgeler arası eşitsizlikler ciddi biçimde derinleşiyor, büyüyor. 1975 yılında en yoksul 13 ilden 10'u hala en yoksul 13 il, yani değişen fazla bir şey yok ve yine şu söyleniyor; belki mutlak yoksulluk sayıları Türkiye'de düşük, 1 Doların altında geçinen nüfus sayısı başka çok yoksul ülkelere kıyasla daha düşük olabilir ancak hane halklarının yüzde 31'i nüfusun yüzde 36'sı aylık tüketimleri ekonomik korunmaya onların gerek duydukları biçimde yoksul olduklarını gösteriyor.

Biliyorsunuz açık işsizlik ciddi biçimde arttı, yüzde 12'leri gördü, asgari ücretli deyim yerindeyse sürünüyor, verdiğimiz vergilerinin çoğunluğu faize gidiyor ve hizmet olarak ne yazık ki geri dönmüyor. Bizim için çok önemli olan tarım fena biçimde vurulmuş vaziyette ve bir türlü doğrulamıyor. Biz gelir kaybına uğradık çünkü Türkiye'de insanlar ve 10 yıl geriye düştük. Öylesine gelir kaybı oldu ki Yeşil Kart başvuruları giderek arttı ve bugün her 5 kişiden biri Yeşil Kart'a muhtaç durumda. Daha fazla karamsar rakam söylemek istemiyorum, açıkçası ama tüm bunların yani sağlığın belirleyicileri dediğimiz bu altyapının yoksulluğun, işsizliğin, ekonomik hayatın sağlığı nasıl etkilediğiyle ilgili çok fazla sayıda çalışma var. Bunları bizim Toplum Hekim dergimizin hemen hemen her sayısında Türkiye perspektifiyle de bulmak mümkün. İşte böyle bir ortamda halkımız sağlık hizmeti almaya çalışıyor biz hekimler de öyle çırpına çırpına sağlık hizmeti sunmaya gayret ediyoruz.

Halk açısından baktığımızda şöyle bir saptama yapabiliriz: ekonomik krizlerin ardından insanlar yoksullaştıkça hastalanıldığı zaman tedavi yoluna gidenlerin yüzdesi çok düşmüş Türkiye'de. En yoksul yüzde 20'lik gurubun sadece yüzde 68'i 2001 yılında tedavi görmüş. En büyük oran sigortası olmayanlar arasında, onlar hiç başvuramıyorlar sağlık hizmetine. Bu gurupta hastalık sırasında tedavi olanların yüzdesi yüzde 72'den yüzde 55'e düşmüş son yılda bir hayli dramatik

bir sayı. Demek ki yoksulsanız cepten harcayamıyorsanız sağlık hizmeti alamıyorsunuz, hasta olduğunuz anda bile. Bu rakamlar Dünya Bankası raporlarından ama biz de her zaman söylüyoruz halkın sağlık hizmetine ulaşmasının önündeki engel giderek artmış ve çok ağırlaşmış.

Altı aydan biraz daha uzun bir süre oldu, Sayın Bakan'ın içinde olduğu 58. Hükümetten sonra 59. Hükümet göreve geldi. Bizim bu 6 aylık sürede aklımıza 3 tane "sa" kaldı; bir tanesi savaş. Savaşa Türkiye'nin girmemesi Amerika Birleşik Devletleri'ne ülke olanaklarının kullanılmasında ve savaşın olmaması için önemli bir mücadele yürüttük. Kaya Bey TMMOB'la birlikte. Değil mi, 1 Mart'ı unutmayız. 1 Mart bize ayrıca moral verdi, diye düşünüyorum. Bu süreç içerisindeki hekimler de üstlerine düşen görevi yaptılar ve mesleklerinin doğasında olan savaş karşıtlığını çeşitli biçimlerde ifade ettiler. Komşu ülkenin Amerika Birleşik Devletleri tarafından işgal edilmesine ve bu işgalin sürmesine ikinci "sa" olan Sars gölgeledi. Uluslararası ve yerli basında dikkatlerimiz bu korkutucu ve sağlık çalışanları için de bir hayli önemli bir tehlike olan Sars hastalığına çevrildi. Bu sırada üçüncü "sa" yani benim sağlıkta hızlı ve çarpık yasalaşma dediğim üçüncü "sa" sessiz biçimde gündeme geldi. Hızlı bir süreç yaşanmaya başlandı.

Şimdi geçen haftalarda Hükümet sözcüsü, sırada sağlık var dedi ancak bizim meslek yaşamımızı ve sağlık ortamımızı derinden ilgilendiren yasa tasarıları, yönetmelikler, tebliğler, genelgeler bir bombardıman şeklinde üstümüze yağmaya başladı. Şöyle başlamıştık biz bu sürece: bu bizim geçen genel kurulumuz Sayın Bakanın katıldığı olağanüstü genel kurulumuz. O genel kurulda bizim itirazlarımız vardı, zorunlu hizmetten vardiya sistemine, birinci basamakta döner sermaye uygulamasına aslında döner sermayenin herhangi bir kurumda uygulanmasına eşitsizlikleri artırdığı için çalışma iklimlerini bozduğu için, sonuçta özlük haklarımıza uzun dönemde yansımayan bir sisteme biz itiraz ettikçe bu sistem bizim üstümüze geldi ve sistem genişletildi. Bugün, hastanelerin tümünde döner sermaye var ve hükümetler döner sermayeyi kamu sağlık kuruluşlarına kaynak aktarmamanın bir gerekçesi olarak bize sunuyorlar. Döner sermaye ile kamu kurumlarını, hekimleri ve sağlık çalışanlarını geçinmeye zorluyorlar. Dünya Bankası'nın son raporunda döner sermaye gelirinین 3'te 2'sini cepten harcamalardan sağlandığı görülüyor. Demek ki insanlar ekstra katkılarda bulunuyor döner sermayeden hizmet alabilmek için. Halkın cebinden çıkan bu paraların sağlık çalışanlarına ulaştığı gibi bir yanlış izlenim topluma yayılmaya çalışılıyor. Bunun gerçek olmadığını hepimiz biliyoruz. Üniversiteden devlet hastanesine şimdi de sağlık ocağına kadar pek çok kurumda döner sermayeler zaten aylardır ödenmiyor.

Pratisyen hekimler, pratisyen hekim kolumuz başta olmak üzere tüm örgütümüz döner sermaye aldatmacına hayır dedi ve bunu demeyi sürdürüyoruz. Pratisyen hekimler şöyle söylüyorlar; eğer hak ettiğimiz verilecekse bu bize temel sağlık hizmeti tazminatı olarak verilsin, biz döner sermaye istemiyoruz dediler. Bu arada Kocaeli Tabip Odamız döner sermaye uygulamasını tüm yönleriyle hasta memnuniyetini inceledi ve hekimlerinde pek çok gerekçeyle bu uygulamaya karşı çıktığını ortaya koydu. Sonuçta gerekçeleri pek inandırıcı değil bu uygulama-

manın, sonuçları açısından da onarılmaz zarar verecek sağlık sistemimize. Personel ücretlerine kalıcı bir çözüm getirmeyecek bu nedenle biz de döner sermaye uygulamasını kaldırılıp kalıcı iyileştirmesini bekliyoruz. Ancak biz bunu beklerken bakın daha neler oldu işte vardiya kalkacak denmişti bugün sağlık ocaklarına da vardiya konulduğunu işitmiş olmaktan ben şaşkınlık duyuyorum. Sonuçta ülkede ki 60 milyon polikliniğin yarısını yapan her gün binlerce çocuğumuzu aşıl原因 o kurumlar, o sağlık ocakları ve o çalışanlar değilmiş gibi sağlık ocaklarımıza saldırı sürdü, sürüyor. Çalışmıyorlar denerek zaten fevkalade bozuk olan alt yapıları daha da bozulmaya çalışılıyor. Bir takım yeni odaklar yaratılmaya çalışılıyor. Var olmayan mekanlarda aslında sağlık ocağı çalışanları hekimler, hemşireler zaman zaman ceplerinden de katkı yaparak işte soğuk zinciri koruyabilmek adına, taksitle aşı almaya giderek vesaire sağlık ocaklarını yaşatmak çabasındalar. Yani bu görmezden geliniyor diye düşünüyorum.

Sağlık ocaklarının bağlı olduğu Bakanlığın bir üst düzey yetkilisi şöyle bir şey dedi geçenlerde, medyaya yansıdı. Özele hasta sevki ile ilgili konuda sağlık ocakları da rekabet edebilmek için kendilerine çeki düzen verirler böylece dedi. Şimdi bu aslında hem akıl dışı bir şey aynı zamanda bir sevgisizlik göstergisi. Çünkü o ocaklar bu ülkenin göz bebeği ve onları korumak hepimizin sorumluluğu diye düşünüyorum. Bu konuda hekimlerinde görüşleri var: Ankara Tabip Odası'nın yaptığı bir araştırmadan birkaç tablo vereceğim burada. Hekimlere sorulmuş; 1. basamak koruyucu sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi ve basamaklandırılmış bir sağlık sistemiyle % 93 oranında, hekim sorunun Türkiye'de çözülebileceğine inanıyor. Ankaralı bir hekim grubu ama Türkiye'de ki hekimlerinde bu görüşte olduğunu düşünüyorum. Aslında bu gerçekleri yanlış okuyarak 1. basamağı özele taşıma da mümkün. Aslında halkımız iyi işleyen bir sağlık ocağına sevgi duyuyor, memnuniyetini gösteriyor. Yapılan memnuniyet araştırmaları da var ve bunlar öyle. Ama bu dururken kamunun kaynaklarını özele kaydırarak özelin önünü açmak tırnak içinde öyle dendiği için söylüyorum, böyle bir tebliğ çıkarmak, bu ancak özel sektörü memnun eden bir uygulama olur. Çünkü özel sektör sonuçta sürümden, çok düşük ücretle de yapsa hizmetleri sürümden kazanacaktır. Aslında kamudan özele aktarılan para yıllar içinde çok önemli miktarda artmış bulunuyor. Ata Soyer'in yaptığı bir değerlendirmede 1989'da %1.5 iken 98'de %24.3'e gelmiş durumda. Bu arada koruyucu sağlık hizmetlerine ayrılan payda azalma Dünya Bankası Raporu'nda da görülüyor. Kaynak çok azalmış ancak daha azalmasında bir sıkıntı yok biz biraz da tedavi için hizmeti 1. basamaktan özele kaydırırız diğeri de zaten olduğu kadar gider demek mümkün. Bu durumdan zaten özel sektörden emeğinin karşılığını alamayan hekimde aslında sorunlar listesinde sağlığı dördüncü sıraya koyan ama onun belirleyicileri olan ekonomik kriz işsizlik vesaire gibi konulardan yakınan halkımızda mutlu değil. Artık sağlıkta ne kadar hasta o kadar para dönemi resmen ve açıkça başladı. Bu arada bir de performans değerlendirmesi tanımı gündemimize girdi. Performans değerlendirmesinde de bakılan hasta sayısı bir gösterge olarak kabul edildi. Uygulamadan ilk izlenimler Bolu'dan gelen haberler umut vermiyor. Çünkü zaten bilimsel olarak sağlık alanında böyle bir değerlendirme yapmak

mümkün olamaz. Ne kadar hasta görülürse bazı alanlarda daha az hasta görülür. Bazısında daha çok vesaire böyle bir performans değerlendirmesi olamaz.

Performans değerlendirmesinin hemen ardından sözleşmeli personel yasası gündeme geldi. Aslında bunların hepsi çok şık ve güzel şekilde de sunuluyor topluma. İlk bakışta bir değerlendirme tereddüdü yaşayabilir toplum. Bu sözleşmeli personelde de önce gereksimi olan yerlerden başlayalım dendi çünkü oralarda hekim yok dendi. Buna diyecek bir şey yok diye düşünülüyor. Ama medya hemen kaptı olayı dedi ki doktorlar gitsinler Hakkari'ye kapsınlar 2.5 milyar Türk Lirasını. Şimdi bu sözleşmeli yasında maksimum 2.5 milyar bir ücretten söz ediliyor. Ama bütün diğer özlük hakları nöbet ücretleri vesaire silinmiş durumda ben bu yasa ile ilgili fazla bir şey söylemek istemiyorum. Tek şey gerekçesinde yasayı çıkaranlar tarafından ne olarak ifade edilmiş deniyor ki: Türkiye'de her yıl 4.500 hekim mezun oluyor, biz bunları istihdam edecek olanağa sahip değiliz, ayrıca hükümetimizin politikasıyla da kamuda istihdam yapma çalışmaktadır. Bu zaten bütün yasanın mantığını açıklıyor. Sonuçta memurla işçi aynı hastanede buluşturuldu, bunun protokolü de dün geldi. Çalışma Bakanlığı da boş durmadı bu arada çalışma yaşını çok olumsuz etkileyeceğini bilinen iş yasasını çıkardı. Bizi de etkiliyor işyeri hekimliği açısından teşkilat yasasını hazırlıyor bu da hekimleri ilgilendiriyor. Ve aslında bunlarda hükümetin politikasıyla uyuşmuyor yani sonuçta hükümet uyuşuyor diyeyim veya. Şunu söylüyor idi kamu küçülmeli. Bakanlıklar bazı görevleri yapmamalı ama bu iki yasadaki bakanlıklara örneğin iş yeri hekimini eğitmek gibi bir sorumluluğu veriyor. Şimdi bunca çalışkanlık içinde Sağlık Bakanlığı aslında Sayın Bakan tıp ortamının beklediği bazı yasalar var onlara çıkarmakta bir hayli gecikiyor. Bir tanesi tıpta uzmanlık yönetmeliği ama tabii bu yönetmelik çıkmadığı içinde sessizce eğitim hastanelerinde pek çok atama yapıldı. Beklenti bu alanda olduğu için kullanılmıyor. Bizim özlük haklarımıza düzgün kalıcı çözümler getirilmiyor. Biz tam gün çalışalım diyoruz, kamu da maaşımız artsın diyoruz ama hekimler toplu iyileştirme beklemesin, rekabet içinde ücretlerinde iyileştirme yapılacaktır yanıtını alıyoruz. Bu da aslında hekimlerin kurumlara olan güvensizliğini artırıyor. Şimdi diyebilirsiniz ki peki bütün bunlar olurken bu kadar hızla yasalar falan geçerken siz neredesiniz, çalışmaların ne kadarına katılıyorsunuz. Aslında çok azına katılabiliyoruz yani bu bilemiyorum bizden kaynaklanan bir şey de olabilir mi? Böyle bir şey olmadığını düşünüyorum. Çünkü yazılı olarak ya da Sayın Bakanın davetiyeleri toplantılara katılıyoruz ancak sürekli bir komisyon çalışmasının içinde olmadığımız gibi bu metinleri ancak resmi gazetede çıktığında görüyoruz.

Aslında bunu hekimler biliyor ve bakanlıkların diyaloga açık olup olmadığı sorulduğunda hayır yanıtını verenler yine Ankara Tabip Odası'nın çalışmasına bir hayli yüksek yansıyor. Sağlık ve Çalışma Bakanlıklarını işleyişinde iletişim ve katılım sorunu olduğunu ifade eden hekim sayısı da yüksek. Sonuçta hekimler bu iki bakanlığının da sorumluluğunu çok fazla yerine getirmediği gibi düşünüyorlar. İkinci yanıtım şu olacak, biz olanların çoğunu medyadan izliyoruz. Oysa ki öyle olmasın demiştik başka Sayın Bakan'ında böyle bir talebi vardı. İyi bir talepti diye düşünüyorum ama bunu beceremedik çünkü biz hep medyadan

öğreniyoruz. Örneğin özele sevk konusu bizi bunca ilgilendirirken biz bu tebliği aniden resmi gazetede okuduk. Oysa ki Sayın Bakan sanıyorum yarın öbür gün önümüzde ki hafta Türkiye Odalar Borsalar Birliği'nde bir brifing verecek bu konuda. Keşke daha önce birlikte bunları bilsek çok iyi olur diye düşünüyorum. Biz neredeyizin bir başka yanıtı da şu: biz Türk Tabipleri Birliği olarak ve hekimler olarak hepsi birbirinden parlak projelerimizi geliştiriyoruz. Cıvıl cıvıl buluşmalarla bunları geliştiriyoruz hastanelerde, sağlık ocaklarında, kongrelerde her yerde iş yeri hekimliği konusu var akreditasyon konusu var ve çok güzel umut veren bir proje olan genel pratisyen hekim eğitimi projemiz var. Saymakla bitmez genel sekreterimiz çalışma raporunu okurken anlatacak bizde bunları yapıyoruz. Bunlardan da yararlanılmasını talep ediyoruz. Ben konuşmamı bitiriyorum. Şimdi aslında bazı konularda bizim eklediğimiz konularda iyileştirme isteksizliği bazı konularda ise çok hızla yasaya dönüştürme var. Biz bu hızla yasaya dönüştürenleri IMF ve Dünya Bankası'nın ciddi bir baskısı olduğunu ve Hükümeti'nde bu isteklere çok kolayca teslim olarak yanıt verdiğini düşünüyorum. Bugün medyaya o adla yansıdığı için pek çok olumsuzluk bizim olumsuzluk olarak algıladığımız konu devrim diye yansımaktadır. Bunların her biri de yıllardır işte bu uluslar arası kuruluşların reform adı altında söyledikleri konuların birer parçası aslında. Sağlıkta reform nedir? Sektörün işlevselliğinin sonuçta toplumun sağlığını iyileştirmek için planlanan yapısal değişimlerdir. Bu yapılırken de mutlaka eşitlik konusuna, mutlaka dayanışma konusuna ve mutlaka verimlilik öğelerine dikkat etmek gerekir. Doktor Özen Aşut Avrupa'nın bazı ülkelerinde bir çalışmanın içerisinde yer aldı. Buna da yazılı olarak bizim yayınlarımızdan birine yazdı. Bildiğiniz gibi Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra o ülke sistemi içerisinde olan ülkeler reformlar yaptılar. Yine Dünya Bankası'nın IMF'nin baskısıyla. Sağlıkta sigorta finansmanına geçti ancak bugün onu terk etti. Kazakistan örneği var. Finansmanda yeniden devlet bütçesine dönüldü. Pek çok ülkede var olan sistem reform adı altında alt yapıyı ortadan kaldırmış durumda. Bizde de sağlık ocaklarına yapılmak istenen biçimde. Bu da insanların hizmete ulaşmasını ciddi bir biçimde engellemiş olarak görünüyor hazırlanan rapora göre. Avrupa'nın ve Orta Asya'nın eski sosyalist ülkelerinde genel sigorta ve özelleştirmeye hedefleyen sağlık reformu girişimleri sonuçta başarıya ulaşmamıştır. Katkı payı ödeme hekimlere cepten ek ödemeler yerinden yönetim girişimleri ve sigorta uygulamalarının eşitsizlikleri daha da derinleştirdiği görülmektedir. Biz deki durum aslında budur, beklediğimiz reform da bunların iyileştirmesidir. Kısaca ülkelerin sağlık performanslarından söz edip bitiriyorum. Sağlık performansı bir ülkenin sahip olduğu toplumsal kaynaklara göre beklenen sağlık düzeyiyle gerçekleşen sağlık düzeyi arasında ki oranı belirtiyor. Hedeflediğimiz amaca ne kadar ulaştığımızı gösteriyor. Bunu etkileyen pek çok faktör var. Ulusal gelir dağılımı toplumda ki yoksulluk düzeyi, siyasal yapı ve uluslar arası ekonomik sistem içinde ki bağımlılık durumu gibi.

Sağlığa verilen öncelik sağlık hizmetlerin kapsayıcılığı Küba gibi ekonomik ambargo uygulanan bir ülkeyi bile bu listede yani sağlık performansı listesinde uluslar arası alanda 1. sıraya getirmiş. Çünkü sağlığa öncelik veriyorlar, sağlık hizmetleri çok kapsayıcı biçimde sunuluyor. Rekabet bireycilik ve maddi başarı hırsı gibi

kapitalist değerlerin yerine konan dayanışma ortak amaç için hareket etme, toplumsal yararlılık sağlık göstergelerinde önemli iyileşmelere neden oluyor. Türkiye sağlık performansı puanı 0.50 ile düşük performanslı ülkeler sıralamasında 11. sırada. Çok kötü performansı bu değiştirmek bütün hepimizin görevi. Bu kongrenin de, kongre katılımcılarının da, Bakanlığının da, hepimizin görevi. Tüm bunlar şimdiye kadar anlattıklarım, biz hekimlerin sağlığın belirleyicileri konularına, Dünya Tabipler Birliği Başkanı da söyledi “ulaşılabilirlik konusunda çaba göstermek hekimlerin sorumluluğudur, etik sorumluluğudur” dedi. Gerçekten bunlar bizim bu konularla ilgilenmemizin de gerekçeleri. “Hekimin ilk görevi politiktir” diyor M. Foucault ve sürdürüyor diyor ki “Hastalığa karşı savaşım kötü hükümetlere karşı geliştirilen bir savaşla başlamalıdır. Tek işi insan olan her gün fakirin, zengin, tüm insanların asıl nedeni zorbalık ve esirlik olan sefaletini seyreden yalnız hekimlerse zorbaları insanlara ihbar edecek olan kimdir elbette hekimler. Eşitsizliklerin bastırıldığı dirlik düzenin hüküm sürdüğü sonun da özgür kalmış toplumda hekimin rolü belki bugünkünden biraz daha farklı olacaktır öğüt vermek olacaktır. Aracılık etmek olacaktır ama bugün sorumluluklar farklıdır.” Bunun için umut var dünyada da umut var. Ben çok etkileniyorum bizde de sağlığa ayrılan kaynak giderek böyle azaldıkça ekonomik sosyal alanda yaşananlar pervasız özelleştirmeler çok çeşitli yasalar. Kamunun giderek ciddi bir biçimde küçültülmesi, kaynakların azaltılması “artık yeter” demeyi daha kuvvetli söylemeyi zorunluluk haline getiriyor, bizim için ben sonbaharın ve 2004 yılının bu itirazın seslendirilmesin de önemli bir tarih ve sıçrama noktası olması gerektiğine inanıyorum. Bunu hep birlikte hem mesleğimiz için hem halkımız için yapacağımıza inanıyorum ve yapacağız diyorum. Hepinize saygılarımla.

Divan Başkanı: Teşekkürler Sayın Sayek.

Dr. Füsün Sayek (*Türk Tabipleri Birliği Başkanı*):

Halk Sağlığına Köprü: Türk Tabipleri Birliği

28 Şubat 1953 Francis Crick İngiltere’de bir kahveye girer ve James Watson’la birlikte “yaşamın sırrını keşfettiklerini” söyler. O gün, erken saatlerde bu ikili dünyanın pek çok bölgesindeki bilim adamlarının çözümünü bulmak için yarıştıkları bir problemin doğru sonucuna ulaşmışlardır.

Watson ve Crick belki de en zeki, en deneyimli, en iyi araç gerece sahip ya da en eğitilmiş (biyokimyayı pek bilmedikleri söylenirdi) değillerdi ama işte keşfinden bugüne bilimi, tıbbı ve çağdaş yaşamı derinden etkileyen bir keşfe imza atmışlardı. Dahası bu keşfin etkisi öntümüzdeki zaman diliminde daha da çok olacaktı. Onların büyük bir tutku ve ısrarla sürdürdükleri çalışmaları inançlı ve inatçı olmaları, aşırı kararlılıkları ve buna eklenen biraz şansları ile açıklanabilir. 1960’lı yılların ortasında, yeni kurulan bir tıp fakültesinin güzel bir anfisinde Watson-Crick halkasıyla bilimadamı Pınar Özand aracılığıyla tanıştılırken önemini kavramıştık. Ama keşfinden 50 yıl, tanışmamızdan yaklaşık 40 yıl sonra bugün daha çok heyecan duymamıza neden olan bir keşif ve keşif yolundaki macerası. Birisi sonuca, diğeri sonucun nasıl oluşacağına kilitlenmiş muhteşem ikiliden J. Watson yakın zamanda yapılan bir söyleşide başarılarıyla ilgili bazı ipuçları veriyor: “Evet biraz şanslıydık. Ancak bundan öte bazı şeyler de vardı. Başkalarının göremediğini görmüştük. Ayrıca bir ekiptik, ikimiz. Bu, birimiz umutsuzluğa kapıldığında, diğerin düşünmeyi sürdürmesini sağlıyordu. Bir diğer artımız da rakiplerimizle görüşmeleri sürdürmemizdi. Örneğin Rosalind (DNA’nın DNA konusunda çok yoğun çalışmasına karşın yapısının keşfinde başarısız olan “karanlık kadını” da denenen araştırmacı Rosalind Franklin’den söz ediyor) öylesine zeki ve parlaktı ki hiç kimseye danışmazdı. Ama tüm bunlar kadar önemli olan bir şey de, kararlı olmak ve hatta “kafayı bozmak”tır. Bu zaman zaman itici bile olabilir, olsun... Başlangıçta büyük bir sessizlikle karşılandık (Nobel’i 9 yıl sonra aldıklarını hatırlatalım). Bu sessizlik çok da kötü olmadı. Böylece, ne kadar önemli bir keşfin gerçekleştiğini gören küçük bir grup bilim adamıyla birlikte RNA gibi, DNA ile ilgili diğer konularla uğraşabildik. Belki RNA da bir ilerleme sağlamadık ama eğitimi öne çıkardık. Hiçbir çalışmasına kendi adını yazdırmadım (bunu ilke edindim) pek çok bilim adamı yetiştirdim. İnsan Genom Projesi’nin ilk yöneticisi olmaktan büyük zevk alıyorum. Hep soran bir çocuktum. Soru sormayı sürdürerek, “bir şey neden öyle oluyor? Nasıl?” sorularına yanıtlar arayarak geçen ömrümün şu günlerinde genomu anlamanın tıbbı tümüyle değiştireceğine olan inancım giderek kuvvetlendi. Bugün daha çok soru var karşımızda, örneğin “akıl nasıl bir şey? Nasıl çalışır?” gibi soruların yanıtı, sorgulayıcı, ufuk açıcı zihne sahip bilim adamlarını bekliyor.

İkilinin diğeri, pek de alçakgönüllü olmayan F. Crick DNA’nın keşfinden sonra, genlerin nasıl protein toparladığı konusunda çalıştı. Sonraki yıllarda “bilinç”in araştırılması konularına yöneldi. Rüyalari çalıştı. Rüyaların beynin geceleri, yeni anılara yer açmak için yaptığı ev temizliği olduğunu söyleyerek Freud’cuları şaşırttı. Yaşamın kökeni konusunda provakatif teoriler geliştirdi (Başka planet-

lerden bir medeniyetin roketler aracılığıyla ilkel dünya topraklarını spora benzer organizmalarla tohumladığı savı olan pansperma teorisi gibi) 86 yaşında bugün, Nature’de de yayınlanan “görsel algılamadan yola çıkıp bilinci araştıran bir araştırmaya imza attı.

Bu iki büyük bilimadamı kendileri keşfetmezse DNA’yı bir başkasının bulacağına ve bunun da Linus Pauling olacağına inanmışlardı. Bugün biz L. Pauling’i de keşfetmeye çalıştığı yaşamın yok edilmesine karşı çıkan günümüzün en büyük savaş karşıtı bilimadamı ve Vitamin C’nin yanı sıra pek çok önemli konunun araştırmacısı olarak hatırlıyoruz. Ve savaş karşıtlığının hepimiz için temel bir sorumluluk olduğunu da düşünüyoruz.

Kurucu üyelerden Dr. Sırrı Arınç’ın sözleriyle “Türk hekimini avucunun içinde tutmak isteyen ve “Çemişkezeğe bir hekim istendiğinde karşısında pek çok hekim olsun diyen” bir Sağlık Bakanlığı olduğu yıllarda 1928’de kurulan eski etibba odaları işlevsizleşmişti. “Mesleğin Türkiye’de bir reformu lazımdı, tıp camiası bir şeyler bekliyordu. Eski ve kifayetsiz tüzüğün yerine yeni ve modern telakkileri süresinde toplayacak yeni bir kanun bekleniyordu.

...

İşte 1953 yılında bir temel atılmıştır. Binanın sağlam, güzel, işe yarar bir şekilde inşası için Birliğe dahil arkadaşlarımızın birlik etrafında toplanmaları ve ona kuvvet vermeleri şarttır. Eğer biz bu topluluğu temin edersek, mesleğimizi kuvvetlendirmiş ve yükseltmiş olacak ve bunun yarattığı enerji, kanunu istediğimiz şekilde geliştirmemizi sağlayacaktır.”

50 yıl sonra bugün Türk Tabipleri Birliği Türkiye’de halk sağlığına bir köprü olmuş, önemli bir meslek örgütüdür. 56 tabip odası, Merkez Konseyi, odalarda ve merkezde onur kurulları, sürekli ve diğer komisyonlarıyla, hekimler ve halk için en iyisini yapma görevini yerine getirmektedir.

İnanıyorum ki doğum tarihleri aynı olan TTB ile DNA’yı benzetebiliriz. Her ikisi de yaşamsaldırlar. Kuruluş amacı ve hedefini aşan biçimde yeni üretimleri içinde yer almaktadır. Ve her ikisinin de istikbali bugününden daha da iyi olacaktır. Hem DNA hem Türk Tabipleri Birliği’nin doğum yıldönümleri kutlu olsun.

Divan Başkanı: Sayın Atabek, katkıda bulunmak üzere, buyurun.

Dr. Erdal Atabek* : Değerli meslektaşlarım, Merkez Konseyi'nin Sayın Başkanı, Merkez Konseyi'nin sayın üyeleri, sayın delegeler; uzun yıllardan sonra Türk Tabipleri Birliği'nin Büyük Kongresi'ne böyle haklı bir gerilimde, haklı bir gerginlik ortamında geldiğim için çok memnunum. Ben, Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nin geçmiş yıllarında çalıştım, 1965 yılında Konseye seçildim, 1984 yılına kadar Merkez Konseyi'nde görev yaptım.

Programda Sayın Rüknettin Tözüm'ü gördüm, ama burada göremedim. Belki katılamadılar. 1964 yılında Merkez Konseyi seçiminde delege olmadan Merkez Konseyi'ne girdik 2 arkadaş olarak. Bu konuda çok büyük emek vermiş Dişhekimi arkadaşım Tonguç Görker'dir. Onu hizmetlerinden dolayı burada sevgi ve saygıyla anmak istiyorum. Bir yıl sonra Sayın Rüknettin Tözüm profesörlük çalışmaları nedeniyle aramızdan ayrıldığı zaman ben Başkanlığa seçildim ve daha sonraki yıllarda seçimle devam ettik. Aramızda o dönemden delege arkadaşlarım var, görüyorum ve çok mutlu oluyorum. Ama biz, Merkez Konseyi'ne seçildiğimiz sırada Merkez Konseyi delegasyonu çok genç değildi, hatta bizim kadar da genç değildi. Daha eski ve siyasal eğilimlere daha sağda, o zamanki Adalet Partisinin içinde ya da yanında olan delegelerdi.

Biz, Türk Tabipleri Birliği'ni devraldığımız zaman, Türk Tabipleri Birliği 1953 yılında kurulmuş bir statü kuruluşuydu, bir prestij kuruluşuydu, bir işlev kuruluşu değildi. Belki bunları ifade ettiğim zaman bugünümüzü daha da iyi anlayabiliriz. İlk Başkanı olan Ahmet Rasim Onat Haydarpaşa Hastanesinin çok tanınmış bir şefiydi ve bir onore şahsiyeti, saygın bir kişiliği ifade ediyordu, seçiliş nedeni oydu.

Ben, 1953 yalnız Türk Tabipleri Birliği'nin değil, o dönemde Türk Eczacıları Birliği'nin, Türk Mühendis ve Mimarları Birliği'nin, hatta Barolar Birliği'nin -ki, odalar daha eskidir- kuruluşlarının dönemin siyaseti içinde ki, Demokrat Parti iktidardaydı, memleketin aydın potansiyelini el altında tutmak, bir tür politik yandaşlığı sağlayabilmek amacıyla olduğunu düşünüyordum. Bu benim kişisel yorumum, ama olaylar beni doğruluyor. Yanılmıyorsam 1954 yılında, Sağlık Bakanlığı'nın desteğiyle Dünya Tabipler Birliği Kongresi yapılmıştır Türkiye'de. Sağlık Bakanlığı'yla çok içli-dışlı bir kuruluş olarak başlamıştır çalışmalarına.

Sayın Rüknettin Tözüm'den evvel Sayın Celal Öker Başkanlığını yapmıştı kuruluşun. Onlar üniversitenin tepkisiydi. Üniversitenin Sağlık Bakanlığı'yla Birlik arasındaki yakınlaşmasına gösterdikleri tepkiydi, ama çok organize değildi. Çünkü üniversitede onlar genç hekimlerdi ve köşe başını tutmuş bütün şefler, profesörler vesaire ekonomik durumları muayenehaneleri yoluyla gayet iyi olduğu için de genç hekimler kongrelerinde -benim katıldığım o ilk kongrede seçildik-genç hekimler ücretlerinin yetersizliğinden şikâyet ediyorlardı ve basın da ertesi gün "doktorlar az ücret alıyormuş?" diye bir soru işaretiyle ironik bir haber geçiş-

* Atabek, 1930 yılında Adapazarı'nda doğdu. Kabataş Lisesini ve 1955 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdi. Çeşitli kurumlarda hekimlik, SSK Genel Müdürlüğü, Bakanlık Müsteşarlığı ve Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanlığı görevlerinde bulundu. İlk kitabı "Alkol ve İnsan" idi. Daha sonra gençlik ve sorunları konusunda çeşitli kitaplar yayımladı. Halen Cumhuriyet Gazetesi'nde yazıyor.

tiriyordu ve genç hekimin durumu anlaşılamıyordu. Biz ilk defa 1966 yılının Büyük Kongresi'ne prensiplerle çıktığımız zaman o prensiplerin ne olduğunu burada ifade edeyim:

“Türk Tabipleri Birliği bir statü kuruluşu değildir, bir işlev kuruluşudur, fonksiyon kuruluşudur ve etkileşim kuruluşudur” diye bir demokratik haklar mücadelesi, halk sağlığını koruma mücadelesi, hekim haklarını koruma mücadelesi diye bir dizi sistemle çıkıp da “sağlık hizmeti böyle devam ettiği sürece hekimler töhmetten kurtulamaz, sağlık hizmetlerinde tam süre uygulanmalıdır” diye ilk defa 1966 yılında çıktığımız zaman benim arkadaşlarım, “Biz kongreden bir tek oy alamayız, böyle bir program intihardır” demişlerdi ve benim onlara söylediğim şey, “Böyle bir programla çıkmazsak intihar etmiş oluruz” demiştim, o programla çıktık ve kazandık ve ondan sonra da hep kazandık.

Erzurum'da bir Temsilciler Meclisi'ne gittiğimiz zaman -Şükrü Güner hatırlayacaktır bunu, belki Mahmut da vardı, olup olmadığını hatırlamıyorum- Temsilciler Meclisi'nde “sunuş” büyük kongrelerde “çalışma raporu” derdik, Merkez Konseyi'nde “dünya emperyalist sisteminin ve kapitalist gidişinin” ibarelerinin de yer aldığı bir sunuş yaptığımız zaman tesadüf o, Temsilciler Meclisi'ne de Erzurum Valisi ve Emniyet Müdürü katılmışlar, en önde oturuyorlar bir pazar günü. Emniyet Müdürü'nün yavaş yavaş kızardığını gördüm ve dinlerken dinlerken Valiye yan gözle bakıyordu; çünkü yakın mesafe. Sosyal Sigortalar Kurumu toplantı salonunda yapıyoruz toplantıyı, Valiye göz ucuyla “şimdi mi tutuklayayım bunları, toplantı sonunu bekleyeyim mi?” gibi bir ima içinde; çünkü önümde ve görüyorum. Adam kıpkırmızı oldu ve Vali “konuşabilir miyim?” diyerek söz istedi. Tabii “Buyurun Sayın Vali” dedik.

Vali Bey geldi, “çok tebrik ederim. Ben haklarını bu kadar hizmetin içinde savunan bir kuruluş da görmemiştim. Ağlamayan çocuğa meme vermezler” diyerek övücü bir konuşma yaptı ve gözümün önünde Emniyet Müdürü yavaş yavaş soldu, rengi açıldı, adrenalin bunalımından kurtuldu, tebrikler etti, hiç beklenmedik bir şekilde “ayrılmak istediğini” söyledi. Biz uğurlarken bir şey söyledi, bana “Siz beni hatırlayamadınız, ama ben sizi tanıyorum” dedi. “Evet Vali Bey, hatırlayamadım” dedim. “Ben Diyarbakır Valisiyken siz telefon etmiştiniz” dedi. “onu da hatırlamadığımı” söyledim. “Diyarbakır'dan olmayan bir savcı, bir hekimi tutuklamış bir masa kavgasında. Yani bir masa tartışmasında savcı ‘ben seni tutuklarım’ demiş, ‘tutuklayamazsın’ filan derken tutuklamış.” dedi. Öyle bir kafa atması şeklinde suç olmuş. Bize telle bildirdiler, biz de Valiye bildirdik, ben telefon da etmişim. İçişleri Bakanı, Başbakan, yanına bırakmayız, filan gibi tehditkâr telgraf ve telefon da öyle. “Siz böyle yapınca ben şaşım, hemen işe el koydum” dedi. Genellikle valiler böyle şeyleri gelip de az söylerler. Daha sonra biz Temsilciler Meclisi'nde Trabzon, Samsun, Bursa, Adana, Antalya ve Diyarbakır'da yaptık.

Peki, ne oldu; nereden nereye geldik arkadaşlar? Şuradan şuraya geldik. Biz, statü ve prestij kurumundan işlev ve etkileşim kurumuna dönüştük. İç örgütlenmemizi artırdık, dış ilişkilerimizi geliştirdik. Neydi iç örgütlenmemiz? Tabip oda-

larımızı hem aktive ettik, hem yeni odalar kurduk, Temsilciler Meclisi'ni ihdas ettik. Yasal bir mecburiyet yok, biz kendimiz yaptık. Her önemli odamızın olduğu, hatta yeni kurulmuş odalarımızı da oralara çağırarak, her yere giderek büyük toplantılar yaptık ve kamuoyuna açıldık. Bunu katılan arkadaşlarımız da bilirler.

Ayrıca, paralel meslek kuruluşlarımız olan Eczacılar Birliği, Barolar Birliği ve Mühendis ve Mimar Odalarıyla çok önemli çalışmalar, seminerler, eylemler ve saire yaptık.

Sağlık Bakanları çok gelir giderler. Sağlık Bakanı'nın buraya gelmesi de normaldir. Söylediği sözler de kendisini bağlayan sözlerdir; cevap da verilir, hiç merak etmeyin. 90 dakikalık bir maç da değil bu. Benzetti arkadaşlarım, hoş oluyor benzetince, ama öyle değil. İyi takım gol yedikten sonra berabere kalıp galip gelmeyi bilen takımdır. Türk Tabipleri Birliği iyi bir takımdır. Siz, galip gelirsiniz; galip gelmeyi bilen bir ekipsiniz. Geçmişiniz de budur. Biz bakanlarla çok itiştik kakıştık; AP'lisiyle de, MHP'lisiyle de, CHP'lisiyle de görüştük, ilişkilerimiz iyi de oldu, kötü de oldu. İlişkilerimiz onlara bağlı olmadı, bize bağlı oldu. Biz önyargıyla hareket etmedik; doğrusu da budur. Eğer prensiplerimize uygun hareket ederlerse destekleriz; bunu baştan ve açık olarak ifade ettik. Prensiplerimize aykırı hareket ederlerse köstekleriz; bunu da söyledik. Bakanlıklar iyi iş yaptıkları zaman bizden destek, kötü iş yaptıkları zaman köstekliyoruz. Destek iyi destekti, köstek daha önemli bir köstekti.

Eylemler de yaptık, işi de bıraktık; Türkiye çapında 2 gün işi bıraktık. Başardık mı? Büyük ölçüde başarılı da oldu. O eylemlerin birinin sonucunda da ben tutuklandım. Hiçbir zarar gelmeyeceğini temin edemezsiniz. Hayır, öyle bir şey yoktur. Arkadaşımız öyle bir temennide bulundu. O zararı göze alacaksınız. Bağlımsızlık ve mücadele bedeli göze alınmadan kazanılan şeyler değildir. Eğer bedelini ödemeyi göze almazsanız hiçbir şey kazanamazsınız; bedelini ödemeyi göze alacaksınız. Türk Tabipleri Birliği Başkanından en uçta çalışan pratisyen hekime kadar bedel ödemeye razı olduğu zaman bir mücadeleyi kazanabilir; bunu açıkça ifade etmek gerekir.

Burada bugün hekimlik mesleği ve sağlık hizmetleri sayısız tehdit altında. Dünyaya gelip de hekimlerin bıçak parası aldığını, hekimlerin hastaların cebinden ellerini çekmeleri gerektiğini söyleyen Bakan, özelleştirmeyi savunan bir hükümetin üyesidir ve özelleştirme dediğiniz şey, insan sağlığını para karşılığında satan ve onu meta kılan bir anlayıştır, asıl bıçak odur. O bıçak, bir ameliyat bıçağı değildir, hastanın boğazına dayanmış bir bıçaktır. Bugün kimin için sağlık; sağlık kimin içindir? Sağlık parası olan içindir diyenlere karşı sizin girişteki pankartınız cevaptır. "Sağlık herkes içindir, ücretsizdir ve devlet eliyle karşılanır" diyorsunuz ki doğrudur. Buna sahip çıkıldığı ölçüde halk elbette ki bizim yanımızda olacaktır; bunu anlatabildiğimiz ölçüde, bunun ne demek olduğunu anlatabildiğimiz ölçüde.

Bakın, Amerikalı ünlü Psikiyatr Prof. Nancy Andreasen "Biz neden psikiyatr olduk?" diye bir yazı yazdı ve bunu Orhan Öztürk, Türk Psikiyatri Derneği'nde yayınladı, ben de köşe yazısı yaptım. Prof. Andreasen "Biz insana hizmet için

psikiyatrist olduk, ama şimdi insana hizmet etmemiz güçleşiyor, bunu görüyoruz. Biz şimdi bilgisiyarlara, tomografilere, test bataryalarına hizmet ediyoruz” diyor. Evet, evet, hekimle insan arasına teknoloji girdi, hekimle insan arasına para girdi, hekimle insan arasına pek çok şey girdi. Artık hekimler hastaya ulaşamıyor, hasta da hekime gelemiyor. Eğer bu şekilde kamu hizmetleri kötülenir, iptal edilir ve özel hizmetler övülür ise, sonunda olacağı budur. Özel hizmetler sanıldığı kadar kaliteli hizmet de değil.

Ben, çok önemli ve ücreti de oldukça yüksek özel bir hastanede kızımın doğumuna gittim, baktım, oradaki hizmetleri de gördüm. Cicili bicili, her katta bir hostes, kapıdan girişte prezantabl kızlarımız geliyorlar ve hizmet gayet iyi, ama içeriye baktığınız zaman bebek hemşiresi başka bir öneride bulunuyor, kat hemşiresi başka bir öneride bulunuyor; bilgisizler. Çocuğa yapılacak işlem konusunda anneye verdiği bilgiler çelişik. Bunu söylediğim zaman kıyamet koptu. “Sizin konforunuz yerinde, ama hizmetiniz çok kötü. Benim bir arkadaşımın özel, çok mütevazı kliniğindeki hizmetler çok daha iyi, çok daha insani ve çok daha ucuz” dedim.

Hizmet kalitesini, Türk Tabipleri Birliği’ni kamu hizmetlerindeki kalite ölçümünü, kalite eleştirisini yapmaya davet ediyorum. Kamu hizmetlerinin bu kadar kötüleştirilişi kasıtlıdır. Bugün binlerce hasta şu anda üniversite hastanelerinde -kamu hastanelerinde- Sağlık Bakanlığı hastanelerinde, Sosyal Sigortalar Kurumu hastanelerinde sağlık hizmeti alıyor, çok iyi sağlık hizmeti alıyor. Orada çalışan meslektaşlarımız büyük özveriler içinde çalışıyorlar, ama gelin, bir televizyon kamerası harekete geçsin, SSK’daki polikliniklerde ben sizin gece hizmetinizde bir kamera yönelteyim de bakayım gazeteniz nasıl çalışıyor diyemiyorsunuz. Siz nasıl çalışıyorsunuz peki, uydurma haberler, yalanlar... Evrenseliniz öyle, ulusalınız öyle. Neyin peşindesiniz?

Aktüel dergisininin bu haftaki kapağına bakın lütfen, hangi biyoenerji uzmanı daha iyi diyor. Tıbbıya yönelik sahte tıp saldırısının boyutu var mı? Derginin kapağı yazısı bu, daha içini okumadım, gelirken baktım. “20 bin alternatif tıp uzmanı var” diyor. Bu bilinenler, büyücüler, bakıcılar, o 80 çeşit uzman adı taşıyan sahteciler, bunlar tıbbın her alanına saldırmış durumdadır ve biz kendi mesleğimizi bunlara karşı da korumak zorundayız. Üfürüklere, büyülere, dün gelip konuşan Bakanın mentalitesine karşı da korumak zorundayız bu toplumu. Bu toplumu akılcı uygarlığa taşımak zorundayız. Türk Tabipleri Birliği’nin bir görevi de budur. Demokratik hakların sahibiyiz, akılcı uygarlığın sahibiyiz, halk sağlığının sahibiyiz, hekim haklarının sahibiyiz. Bunlar bir zincir, bunlar bir paket, birbirinden ayrılmaz bir zincirdir. Bu halkaları birbirinden kopardığımız zaman biz ne dediğimizi de anlatamayız.

Kadrolaşmadan söz etmiyor. Bu Hükümetin en baştaki işi kadrolaşma. Lütfen bunu gündeminize alın, karşı çıkın, ünite ünite kim alınmış görevinden, kim nereye tayin edilmiş, bunları deşifre edin, hekimler bilsin. Yarın hiç kimse görevinden emin olmayacaktır. Ben yakınımındaki sağlık ocaklarına bakıyorum, her bakan kendi başhekimini getiriyor hiçbir nedeni yokken. Daha evvel de oldu bu;

yine de var. Bu defa daha hızlı devam ediyor, çok kararlılar. Ben salona girerken konuşan arkadaşım “çok kadrolu ve hazırlıklı” dediler. Katılıyorum, çok hazırlıklılar ve öyle eleştirilere filan da kulak asan takımından da değil, “babalar gibi satarız” dedi. Maliye Bakanı Unakıtan “tiko para” diyor. Neymiş bu? Nakit para demekmiş. Hiç aldırtdıkları yok. Ona tiko buna bilmem ne diye böyle bir dil oluşturdular. Popüler bir dil, “aldırma anam”, Başbakan da şarkıcı “biz bu yollarda seninle yürüdük. Islandık bu yağmurlarda” gibi sesi fena değil, görülüyor, ama bizim ihtiyacımız onun sesi değil. O da bir dipnot, tabii ki, hepsinde bir lümpen ağzı. Dikkatinizi çekerim, onu da böyle memleketin aydınlanması için arı dil kullanalım, Türkçe kullanalım gibi sözlerine karşı geliştirdiklerini görüyorum.

Arkadaşlar, burada sözü uzatmayayım, geçmişin geleceği gibi bir konu için söz almıştım. Türk Tabipleri Birliği’nde biz bunları yapmaya çalıştık, işlevsellik kazandırmaya çalıştık. Bugün Birlik daha da işlevsel durumda. İlk defa toplum hekimi çıkardığımız zaman büyük tartışmalarımız oldu. Odalarımız kendileri çıkarmak istiyorlardı, merkezi hale getirmek uzun tartışmalar aldı, almalıydı. Uzun tartışmalardan çekinmeyelim. Türkiye’nin çok politik çalkantılı bir döneminde görev yaptık, aramızda her türlü politik görüşü olan arkadaşımız vardı, tabii ki olacaktı, ama bir tek prensip koyduk, hepimiz siyasal görüşlere elbette sahip olacağız, ama Türk Tabipleri Birliği’nin siyaseti tek olacaktı. Biz, anarko sendikalizmi yapmayacağız. Biz bir siyasi kuruluşun yan kuruluşu değiliz, biz sağlıkla ilgili, demokratik haklarla ilgili kendi siyasetimizi kendimiz belirleriz. Bu elbette insandan yana olan bir politikadır.

Bundan dolayı da çok da eleştirildik. “Siz politikayla uğraşıyorsunuz” denildi. “Evet, biz politikayla uğraşyoruz, politikayla uğraştığımız için sizin haklarınızı savunuyoruz. Politikayla uğraşmasam kimin hakkını savunurum, kendi hakkımı savunurum, onu da çok iyi savunurum” dedik. Onu da çok iyi savunurum, onu da çok iyi savunurum... (Alkışlar)

Ben kendi hakkımı da çok iyi savunmasını bilirim, ama sizin hakkınızı savunuyorum ve onun için elbette politika yapacağım; elbette, elbette. Üyeler “Tabip odası bize ne verdi?” diyorlardı. Tabip odası size bir şey vermez, sen tabip odasına vereceksin, tabip odası sensin; sen varsa tabip odası var, sen yoksa tabip odası yoktur. Tabip odası devlet dairesi değil.

Bize büyük kongrede “Niye filanca kanunu çıkarmadınız?” diye soruyorlardı, teşekkür ettim, “Demek ki Büyük Millet Meclisi sanıyorsunuz” dedim. (Alkışlar) Hakikaten öyle sanıyorlardı, ama keşke olsaydık.

Sağlık Bakanlığı Başmüsteşarı -rahmetli- Ahmet Üstün, eskiler tanır, Sağlık Bakanlığı’nın çok önemli bir insanıydı Vedat Ali Özkan da o zamanlar AP’den Sağlık Bakanı’ydi. Meclisteyiz bir gün, ne olduysa aşka geldi Ahmet Bey -Ahmet Bey bizimle çok uğraştı- her sefer büyük kongreye gelirdi Sağlık Bakanlığı ekibi ve bizim için “komünist” derlerdi, “bunları seçmeyin, bunlar komünist” derlerdi açıkça. İlk seçtiğimiz büyük kongrede tanıımıyordum da delegeleri. Akşam bir yemek var, ağabey, hoca filan da var. O zamanlar biz çok genciz, onlara göre o zamanlar çok genciz. Dedim ki “Bizi tanıımıyorsunuz, biz de sizi tanıımıyoruz, bize

niye oy verdiniz?” dedim. “Bak kardeşim, evet size oy verdim, sizi de tanıımıyorum. Sizin için komünist dediler. Komünist misiniz, değil misiniz ben bilmem, ama bunu bana söyleyeni tanıyorum, o namussuzdu” dedi. (Alkışlar, gülüşmeler) “Demek ki siz namussunuz, oyumu da onun için verdim. Namussuz çıkarmanız bir daha da size oy vermem” dedi, ama sonuna kadar da oyunu verdi. Olay budur.

Ahmet Üstünoğlu Meclis’te geldi. Nereden aklına geldi bilmiyorum, ajite olmuş demek ki, gene herhalde aramızda bir tartışma geçti veya ne olduysa bilmiyorum. Bakanın yanında bana “Siz, anarşinin merkezisiniz” dedi. “Hayrola Ahmet Bey, bu sabah kahvenizi içmediniz galiba, biraz tuhaf, alı al, moru mor görüyorum sizi” Topalak da bir adamdı, böyle hacimli ve hareketli. “Nereye gitseniz, orada eylem yapılıyor, orası işgal ediliyor” dedi. “Nereye gitmişim?” dedim. “Üniversiteye gittiniz, orası işgal edildi” dedi. “Biz işgalden sonra gittik Ahmet Bey” dedim. Türk Tabipleri Birliği’nin Büyük Kongresi’nin kararıyla gittik, 1968’deki üniversite işgalini söylüyor. “Efendim, filanca yere gittiniz orası işgal edildi, Florance Nightingale’e gittiniz, orası işgal edildi” dedi. Panel, seminer için gidiyoruz ve o dönem biliyorsunuz işgaller dönemiymiş. Vedat Ali de şaşırды ne diyeceğini. “Vallahi Ahmet Bey, o gücün bende olmasını çok isterdim. Çok özlediğim bir şeyi söylediniz bana. Eğer bende bir yeri işgal ettirecek bir güç olsaydı, önce Sağlık Bakanlığı’na giderdim ve Bakanlığı işgal ettirirdim” dedim. (Alkışlar)

“Çünkü hekimlerin ne istediğini söyleyeyim sana ben” dedim. “Sana” dedim artık, “sizi, bizi” kaldırdık. “Hekimler şunu söylüyor: Bu sağlık hizmetlerinin düzelmesini istiyor musunuz? O Sağlık Bakanlığı’nı boşaltacaksınız, içindeki eşyaları da önünde yakacaksınız, ancak öyle düzeler diyorlar sağlık hizmetleri. Benim öyle bir gücüm olsaydı, gelip hepimizi oradan attırırdım ve oraya işgal ettirirdim, ama yok. Hâlâ orada olduğunuza göre demek ki benim öyle bir gücüm yokmuş” dedim. Vedat Ali Özkan da “Ahmet Bey, işinize bakın” filan diye adamın içine düştüğü durumdan kendisi de rahatsız oldu.

Bu kadar çığ tartışmalara maruz kaldık ve bizim Büyük Kongremizin de Sağlık Bakanı geldi, gelmedi diye kriteri vardı. Sağlık Bakanı gelmezse Merkez Konseyi’ni hiçbir iş yapmış saymıyorlardı. O kıdemli delegeler, Sağlık Bakanı gelince, “eh işte hiç değilse Sağlık Bakanı’nı getirebildi” diyorlardı. Bizim çok kritik bir büyük kongremizde Sağlık Bakanı protesto etti, kendisini istifaya davet etmişiz, gelmiyor. “Eh, bu defa sizin durumunuz güç” dediler. “Hiç güç değil” dedim ve işe bakın ki, Sağlık Bakanı’nın gelmediği kongrede de Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay gelmeye kalktı ve geldi. (Gülüşmeler) Delegeler baktılar ki, Sağlık Bakanı yok, fakat Cumhurbaşkanı var. O da bir anekdottur, ama anlatmayayım şimdi size, o da bir âlem tabii, bir söylediği bir söylediğiyle mutabık değil. Haydi anlayalım.

Vefa Poyraz İstanbul Valisi. Konsey o zamanlar İstanbul’da ve eski bir binada. “Vefa, neresi burası?” dedi. “Burası Cağaloğlu paşam” diyor o da. “Bu gördüğüm nedir?” dedi. İstanbul Erkek Lisesini görüyor. “Lise efendim” diyor. “Hangi

lise?” İstanbul Erkek Lisesi efendim” diyor. İstanbul Erkek Lisesi, ama o sıralar kız öğrencileri de almaya başlamış. “Vefa, İstanbul Erkek Lisesi dedin, ama bak kız öğrenciler de var” diyor. “Ben de anlamıyorum paşam” filan diyor, işte böyle bir muhavere. (Gülüşmeler) Böyle bir üst düzey muhavere, ama Büyük Kongre’de büyük heyecan oldu ilk defa bir Cumhurbaşkanı gelmiş. Onu Cihat Paşa idare ederdi. “Kalkıyor muyuz Cihat?” derdi, “hayır, daha oturuyoruz” derdi ve otururdu. (Gülüşmeler) O kongreyi de öyle geçirdik.

Sonra Büyük Kongre delegelerine şunu söylediğimi hatırlıyorum arkadaşlar: “Burada güç biziz, Sağlık Bakanı gelirse şeref alır, biz Sağlık Bakanı’ndan şeref almayız, bizim ona ihtiyacımız yok. Ama Sağlık Bakanı gelirse şeref alır. Bu bizim ihsan ettiğimiz bir şeydir. Kendi değerimizi önce kendimizin bilmesi gerekir” filan derdim. Türk Tabipleri Birliği’nin dış etkileri, gerek meslek kuruluşları ve gerekse sektör içinde bir ekip anlayışı, yani biz sağlık hizmetinde hemşireleri, laborantları ve bütün yardımcı sağlık elemanlarının haklarını da koruyan bir tutum benimsedik ve onların örgütleriyle ortak çalışmalar da yaptık; bunu da ifade etmek istiyorum.

Tabii çok badireler de oldu. Biz Türk Tabipleri Merkez Konseyi olarak 141’i ihlalden ağır cezada yargılandık. Üstelik de ben o sıralarda Barış Derneği davasından tutukluydum, içerideydim ve 241 vardı, o da idam demekti filan... Bunların hepsi geride kaldı, hiç önemli değil. 6023 sayılı Yasa da amacından uzaklaştı diye ifade edilen dava düştü ve biz amacımızın içinde olduğunu o günkü koşullar içinde bile yargı önünde kanıtladık. Bunu ifade etmek istiyorum. Birliğimiz 12 Eylülde kapatıldığı zaman ilk açılan kuruluşlardan biri oldu. Bunların hepsini teker teker mücadele ederek kanıtladık, aldık. Şimdi şunu söylemek istiyorum ki, arkadaşlar, demokratik haklar mücadelemiz eskisinden daha önemle devam edecektir.

Bir tehlikeye daha dikkatinizi çekmek istiyorum. Arkadaşlar, bugün cumhuriyet kültürü, yani Türkiye’de cumhuriyetin kuruluşundan beri varolan cumhuriyet kültürü -ki, evrensel kültürdür- cemaat kültürüne dönüştürülmek isteniliyor. Özellikle AKP iktidarının getirdiği kültür cemaat kültürüdür. Kişiye özel uygulamalar, kişi dayanışması, kendine yakın olanla kendine yakın olmayanın kesin ayrımı söz konusudur. Bakın, liyakat sistemi kalkmıştır, her yerde yakınlık, düşünsel ve duygusal yakınlık- ki, bu inanç yakınlığı demektir- söz konusudur. Bütün üyelerimizi korumak zorundayız; mesleğimizi korumak zorundayız; halkı korumak zorundayız; demokrasiyi hem korumak, hem kollamak zorundayız. Hepimize kolay gelsin.

Teşekkür ediyorum. (Sürekli alkışlar)

Divan Başkanı: Teşekkürler Sayın Atabek.

Herhalde gönüllü arkadaşlarımız vardır, onlarla ilgili görevlendirmeyi de yapalım. Orhan Vatansever arkadaşımız yardımcı olacak koordinasyon için. Kayıhan arkadaşımızın, Ersin arkadaşımızın, Şükrü arkadaşımız da “yardım ederim, katkıda bulunurum” diyor. Böyle bir ekip kurarak bu arkadaşlarımızı da görevlendirmiş olalım.

Sayın Prof. Dr. Rüknettin Tüzün *’den gelen yazıyı okutuyorum:

“Emekli Prof. Dr. Metin Tüzün Baltalimanı Caddesi No: 36 Rumelihisarı/İstanbul

Sayın Dr. Füsun Sayek

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı

Ankara

Sayın Başkanımız, Türk Tabipleri Birliği’nin 22 Haziran 2003 tarihindeki toplantısına katılmamı arzu ettiğiniz sevindirici mektubunuzu aldım. Bu davetinizle beni, Türk Tabipleri Birliği’nde çalıştığım 50 sene evvelki tatlı günlerin anısına taşımış oldunuz. Bir kere daha inandım ki, bir kuruluşun geçmişine değer verenler, bu kuruluşun geleceğini başarılarla süslerler. Yalnız son zamanlardaki sağlık sorunlarımın, çok arzu etmiş olmama rağmen, bu toplantıya katılmama engel olmasını kendim için büyük bir talihsizlik addetmek ve üzölmekteyim.

1953 sene 6023 sayılı Kanunla kurulan Türk Tabipleri Birliği’nin, benim de bulunduğum Ankara Numune Hastanesi’nin Konferans Salonu’ndaki toplantısında ilk Başkanlığa Sayın Dr. Ahmet Rasim Onat seçilmiş, 30.7.1960 senesine kadar 10 devre Başkanlık yapmıştır. O’nu rahmetle anarken Türk Tabipleri Birliği’ni büyük bir enerjiyle teşkilatlanmasını ve memleket sathında Türk hekimliğinin ve birliğinin saygıdeğer bir kurum haline getirilmesine samimi ve içten katkısını unutmayacağız ve daima belleğimizde yaşatarak hatıralarını taze tutacağız.

Daha sonra Sayın Dr. Asil Mukbil Atakan 14 üncü Kongreye kadar Başkanlık yaparak, o da Ahmet Rasim Onat gibi Türk Tabipleri Birliği’ne unutulmaz ve mühim hizmetlerde bulunmuştur. 14 ve 15. Kongrelerde benim Başkanlığımda Konsey Yönetim Kurulu’na Dr. Vahit Ege, Dr. Nejdettin Çoruh Genel Sekreter, Dr. Ferruh Ergene, Dr. Erdal Atabek, Diş Tabibi Tonguç Görker, Diş Tabibi Fitri Öktem seçilerek işe başlamıştık. Benim en büyük şansım böyle bir Yönetim Kuruluyla çalışmam olmuştur. Başarılı çalışmalarını saygıyla andığım bu Yönetim Kurulu’nun, eğer başarısızlıkları varsa, o da bana aittir.

Vazifeye başladığımız ilk anlarda o zamanların Sağlık Bakanı Sayın Dr. Faruk Sükan, doğu illerinde sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi tatbikatını bizzat

* Tüzün, 1922 Erzurum doğumlu. Kadın hastalıkları ve doğum uzmanı. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğretim üyesi. 1964-1966 dönemi Türk Tabipleri Birliği Başkanlığı görevinde bulundu.

yakından görmek ve aksayan taraflarını mahallinde müşahede ve tespit etmek üzere 20 kişilik bir ekiple tertip ettiği bir geziye Türk Tabipleri Birliği adına benim de katılmamı rica etmişti. Güç mevsim şartlarında doğuda 15-20 il ve ilçe ziyaret edilerek tahkik edildi.

Bu seyahatteki görüş ve düşüncelerimi gittiğimiz illerdeki tabip odaları da ziyaret edilerek birer rapor halinde hazırlamıştım. Bu raporları bu defa Türk Tabipleri Birliği arşivinde yer alması için takdim ediyorum.

Türk hekiminin o zamanki durumunu tespit etmek, Türk hekimine karşı menfi ve onur kırıcı düşünceleri cevaplandırmak amacıyla İstanbul Belediye Sarayında 27-28-29-30 Nisan 1965 günlerinde “Türk Hekiminin Dünkü, Bugünkü ve Yarınki Meseleleri” konulu 4 günlük bir seminer tertip ettik. Bu seminer o günlerde memleket sathında çok büyük yankılar yaratarak alaka topladı ve bu seminerde memleketin ileri gelen hekimleri, profesörleri, doçentleri, bilginleri, basın mensupları, politikacıları, Sağlık Bakanlığı mensupları, meslek kurumları temsilcileri, binlerce insan konuşmacı ve dinleyici olarak katıldı. Türk tıbbının, Türk hekiminin mevcut sağlık uygulamalarının ekonomik ve sosyal yönden tartışmasını yaptılar.

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Konferans Salonu’nda 29 Nisan 1965 günü aziz dostum rahmetli Gazeteci Ecvet Güresin’in yönettiği “Türk Hekiminin Bugünü” ve 30 Nisan 1965 günü rahmetli Gazeteci Abdi İpekçi’nin yönettiği “Türk Hekiminin Yarını” konulu oturumlarda yine binlerce elit insan tarafından tartışılarak memleket sathına dalga dalga yayıldı.

Bu seminer ve açık oturumlara ait konular o günkü basında ve radyoda uzun bir şekilde açıklandı ve bu açık oturum ve seminerlere ait notları “Türk Hekiminin Bugünü ve Yarını” isimli bir kitapta toplayarak bastırdım. Tarihi bir vesika olarak Türk Tabipleri Birliği arşivine takdim ediyorum.

O tarihlerde Türk Tabipleri Birliği’nin ve tabip odalarının ekonomik durumları çok kötü bir durumdaydı. Bu ekonomik durumumuzu iyi bir hale getirebilmek için büyük gayretler sarf ettik. 23-25 Haziran 1965 tarihli 14. Türk Tabipleri Birliği Kongresi’nin tutanaklarını, delegelerin tenkitlerini, konuşmalarını ve verdiğimiz cevapları virgülünü dahi atlamadan tarihi bir vesika olması için 95 sayfalık bir kitapçık halinde toplayarak bastırdım. O günkü atmosferi iyi anlatabilmek için bir espri maksadıyla Sivas Delegeesi Dr. Turhan Gülgil’in çok uzun konuşmasından, çok garibime giden küçük bir kısmını ve ona verilen cevabı buradan sizlere nakletmek istiyorum:

“Elimizde öyle bir kanun var ki, bu kanunla kurulan teşekkül, dünyanın en varlıklı ve geliri olan bir zümrenin teşekkülüdür. Fakat kendi kendisini geçindirmek için ianeye başvuruyor, ajandalar bastırıyor, ilanlar almaya çalışıyor ve işin garibi Bolşov Balesini getirtmeye kalkışıyor. Rica ederim, Türk Tabipleri Birliği tiyatro oynatıyor. Kanun size imkânlar vermiş, delegelerden toplanacak aidatlarla bu Birliği’n maddi geliri bol bol temin edilmiş olur...” diye sayfa 12.’de devam ediyor.

40 ıncı sayfada ona verdiğimiz cevaptan şu paragrafı sizlerle mukayesesi için eklemek istiyorum:

“Yine Turhan Bey arkadaşımız Konsey için çok mühim addettiğimiz bir noktaya temas ettiler: Bolşov Balesi meselesi. Arkadaşlar, dünyanın her tarafında, her türlü cemiyet ve toplumlar mali kapasitelerini bu gibi faaliyetlerle artırmaya çalışır. Biz raporumuzda mali durumumuzun bozuk olduğunu zaten arz etmiştik. Bir yerden gelirimiz yok ve bu çarkın dönmesi lüzumlu. Bolşov Balesinin gelebilmesi için Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Hariciye Bakanlığı’yla temaslarda bulunduk, onların bilgisi içinde Rus Sefaretine müracaat ettik. Ancak bu kanallarla Bolşov Balesini getirebileceğimizi bildirdiler. Bizim için sanatın milliyeti yoktur. Bu teşebbüsümüzün Konseyimizin şerefine halel getireceğini düşünmemekteyiz. Bu ne Dolmabahçe Stadında sünnet düğünü yapmak, ne mevlit okutmak, ne de deve güreşi yaptırmak gibi bir hadise değildir. Mahaza siz kabul etmiyorsanız, bunu haysiyet kırıcı bir şey telakki ediyorsanız, bunu durdurmak mümkündür.”

Bu ve buna benzer hadiseler, o günlerde yaşadığımız zor hadiseleri yansıtmak için esprili bir misal teşkil etmektedir. Benden sonraki senelerde yapıcı gücüne, enerjisine ve belagatına çok güvendiğim Dr. Erdal Atabek, uzun müddet Türk Tabipleri Birliği’ne Başkanlık yaparak birçok şeyler kazandırmıştır.

Bu arada Türk hekimine, Türk sağlık teşkilatına, Türk Halkına çok şeyler kazandıran Türk Tabipleri Birliği’ne Başkanlık yapan rahmetli Prof. Dr. Nusret Fişek’i anmadan geçemeyeceğim. 1980-1990 sonrası senelerde Türk Tabipleri Birliği ve ona bağlı tabip odalarında hizmet eden kabiliyetler sayesinde gerek memleket içinde, gerek memleket dışında büyük bir kurum haline gelmiştir ve bu senelerde vazife alan Başkan ve üyeler, üstün teknik ve organizasyon kabiliyetleriyle hiçbirimizin yapamadıklarını yaparak unutulmazlar arasına gireceklerdir.

Sayın Başkanım, özürlerimle size ve sizin şahsınızda tüm Tabipleri Birliği üye ve delegelerine en kavi teşekkürlerimi sunarım.

Prof. Dr. Rüknettin Tüzün” (Alkışlar)

Evet, hekimler, hekimlik mesleği, hekimlik hareketi ne kadar zengin, dopdolu.

Değerli arkadaşlar, 15 dakika ara veriyoruz.

Divan Başkanı: Bu aşamada Dr. Şükrü Güner'i davet etmek istiyorum; buyurun.

Dr. Şükrü Güner*: Hepinize iyi günler dilerim. 1980 öncesi Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nde görev yaptım. Mezuniyetim 1973 yılıdır. Mezun olduktan sonra SSK İstanbul Hastanesi'nde 1,5 yıl çalıştıktan sonra mecburi olarak 1975 yılında Ankara Dışkapı Hastanesi'ne geldim ve o sırada Ankara Tabip Odası'yla tanıştım. Mütevazı, çalışkan bir tabip odasıydı. Ankara Tabip Odası Bülteni "ATOB" diye bir dergi çıkarıyordu. Sahibi Hamdi Göğüş, Yazı İşleri Müdürü Orhan Aybers -burada- Cevdet Duranoğlu, Özen Aşut vardı. O kadar güzel bir çalışma içindeydik ki, ben de aralarına katıldım ve Tabip Odası'yla birebir çalışmam Ankara Tabip Odası'nı tanımamla başladı. Daha sonra Ankara maceramız bitti, İstanbul'a geldik ve Ankara'dan aldığım tabip odası sevgisiyle İstanbul Tabip Odası ve Türk Tabipleri Birliği'yle ilişkiye başladım. En büyük kazancım Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nin Başkanı ve Yönetim Kurulu'nun bazı üyeleriyle aynı hastanede çalışmamdı. Dr. Erdal Atabek ile aynı hastanedeydik. Böylece Türk Tabipleri Birliği'yle ilişki kurmam kolay oldu.

Konuşmam sadece çalışma dönemimle sınırlı kalacak, çünkü vaktim maalesef ancak buna elveriyor. Türk Tabipleri Birliği'yle tanıştığım sırada Dr. Erdal Atabek 1966'dan beri devraldığı Başkanlık görevine devam ediyordu ve yine Erdal Ağabey'in bahsetmiş olduğu Tonguç Görker -daha sonra Sağlık Bakanlığı Müsteşarlığı yapmıştı- İkinci Başkan ve bu şekilde bir Yönetim Kurulumuz vardı.

1975 – 1977 TTB Merkez Konseyi
 Başkan: Dr. Erdal Atabek
 2. Başkan: Dt. Tonguç Görker
 G. Sekreter: Dr. Mücahit Atmanoğlu
 Üye: Dr. Ali Acunaş
 Üye: Dr. Hüsamettin Canöztürk
 Üye: Dr. Necdet Çoruh
 Üye: Dt. Yavuz Elitez

Hemen arkasından 1977-1979 Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi listesini gözlerinizin önüne seriyorum.

* Güner, 1949 Konya doğumlu. 1973 İstanbul Tıp Fakültesi mezunu. Ortopedi ve Travmatoloji uzmanı. Serbest muayenehane hekimi. 1977-1982 TTB Merkez Konseyi ve 1986-1990 dönemi İstanbul Tabip Odası Genel Sekreteri. 2004-2006 İstanbul Tabip Odası Etik Kurul üyesi, 2006-2008 TTB Yüksek Onur Kurulu üyesi.

1977 – 1979 TTB Merkez Konseyi

Başkan: Dr. Erdal Atabek
2. Başkan: Doç. Dr. Esat Eşkazan
G. Sekreter: Dr. Şükrü Güner
Muhasip: Dr. Ömer Kutlu
Veznedar: Dt. Sevinç Özgüner
Üye: Dr. Mücahit Atmanoğlu
Üye: Dt. Sedat Çöloğlu

1977 Büyük Kongresi'nde Yönetim Kurulu oldukça büyük bir değişikliğe uğradı, eski Yönetim Kurulu'ndan Başkan Erdal Atabek ve Yönetim Kurulu Üyesi Mücahit Atmanoğlu yönetimde kaldı. İlk görev bölümümünde Mücahit Atmanoğlu Genel Sekreter, ben Genel Sekreter Yardımcısıydım, kısa bir zaman sonra Mücahit Bey Genel Sekreterlik görevini bana bıraktı. Tabii o zamanlar Merkez Konseyi'nde 2 dişhekimi Yönetim Kurulu üyesi vardı, şimdiki gibi değildi. Bundan sonraki Yönetim Kurulu -daha sonra da belki dönebiliriz- 1979-1981 yıllarında bu şekilde devam etmişti ve 1981 yılında da böyle bir Yönetim Kurulumuz vardı.

1979 – 1981 TTB Merkez Konseyi

Başkan: Dr. Erdal Atabek
2. Başkan: Doç. Dr. Esat Eşkazan
G. Sekreter: Dr. Şükrü Güner
Üye: Dr. Fazıl Yazıcı
Üye: Dr. Mücahit Atmanoğlu
Üye: Dt. Sinan Yıldız
Üye: Dt. Sevinç Özgüner

1981 Yılı – Sınırlı Çalışma İzni

Başkan:	Dr. Erdal Atabek
2. Başkan:	Dr. Fikret Pamir
G. Sekreter:	Dr. Şükrü Güner
Sayman:	Dr. Fazıl Yazıcı
Veznedar:	Dt. Sinan Yıldız
Üye:	Dt. Özen Tuncer
Üye:	Dr. Ertuğrul Sayın

Hafızaları tazelemek için ve arşivlere geçmesi için de bu Yönetim Kurulu listesini sunumuma koydum.

Yayınlar

Arkadaşlar, biz yönetime gelmeden evvel Türk Tabipleri Birliği'nin “Çağdaş Hekim” isimli bir dergisi vardı, 5 sayı çıkmıştı. Bu Çağdaş Hekim dergisinde medikal yazıların yanında medikososyal yazılar da yer alıyordu. İşte bunlardan bazıları Milli Sağlık Hizmeti, Afyon Haşhaş Ekimi'nin Yasaklanması, Yaşlı Hekimler, Mecburi Hizmet, Sağlık Hakkı ve Kıbrıs, 1970'li yılların ilk yarılarında gündemdeki Kıbrıs.

TTB MERKEZ KONSEYİ YAYINLARI

■ Çağdaş Hekim

Yayın Süresi: 1974 – 1976 5 Sayı

Milli Sağlık Hizmeti, Afyon Haşhaş
Ekimi Yasaklanması, Yaşlı Hekimler,
Mecburi Hizmet, Sağlık Hakkı, Kıbrıs

■ Toplum ve Hekim

Yayın Süresi: Ocak 1978 – Ağustos
1980, 32 Sayı

Daha sonra Türk Tabipleri Birliği bizim dönemimizde “Toplum ve Hekim”i çıkarmaya başladılar. Ankara'daki ATOB bir müddet İzmir Tabip Odası'yla birleşerek TOB adını aldı. Ankara ve İzmir Tabip Odaları bu TOB'u çıkarırken biz Merkez Konseyi olarak yayınların merkezileştirilmesini istedik, Erdal Beyin söylediği gibi de gerçekten yayınların birleştirilmesi son derece önemli müzakerelerden sonra gerçekleştirildi. Ankara ve İzmir Tabip Odaları temsilcileri “biz yayı-

nımıza devam edeceğiz” kararıyla geliyorlardı, bizlerle oturup konuştuğundan sonra ikna olup yayınların merkezileşmesi kararıyla memleketlerine dönüyorlardı.

Tabii bu arada İstanbul Tabip Odası’nın da “Sesiniz” adlı yayını söylemekten kendimi alamayacağım. Gerçekten de Sesiniz, gazete olarak İstanbul Tabip Odası’nın yayın hayatında etkin olarak yerini almıştır.

1970’li yılların ilk yarısında Türk Tabipleri Birliği’nin ulusal sağlık politikası arayışlarını şu şekilde özetleyebilirim: Örgütlenme biçimi, sosyalizasyon; çalışma biçimi, tam süre; finansman biçimi, genel sağlık sigortası. 1975’lerde başlayan ve 1977’lerde şekillenen finansman biçimindeki arayışlar genel sağlık sigortasına hayır, sosyalleştirme ve tam süreye evet olarak özetlenebilir.

1977 Ve Sonrası

GSS ‘ na Hayır...

Sosyalleştirme ve Tam Süre’ ye Evet...

1970’ li Yılların İlk Yarısı...

Ulusal Sağlık Politikası Arayışları

- Örgütlenme Biçimi: **Sosyalizasyon**
- Çalışma Biçimi : **Tam Süre**
- Finansman Biçimi : **Genel Sağlık Sigortası**

Elimizde Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi’nin 1973 yılında yayınladığı çok kısa bir zaman evvel Merkez Konseyimizin Arşivine verdiğim, milli sağlık politikası hakkında görüşler, 24 sayfalık bir rapor vardır. Bu raporu incelediğimizde, hizmetin tanımı toplum sağlığı olarak yapılmaktadır. Hizmetin yolu, sosyalleştirme; hizmetin ilkesi, tam süre; finansman biçimi, devlet bütçesi, genel sağlık sigortası ve bağışlar olarak özetlenebilir. Hizmet elemanların yetiştirmek tabii tıp

fakülteleri ve hizmetin yürütülmesi de eleman istihdam sorunu bu raporda ayrıntılı olarak incelenmektedir.

**Ağustos 1973: “ Milli Sağlık Hizmeti “
Konusunda Görüşler–RAPOR
TTB Merkez Konseyi**

- Hizmetin Tanımı: Toplum Sağlığı
- Hizmetin Yolu: Sosyalleştirme
- Hizmetin İlkesi: Tam Süre
- Hizmetin Finansmanı:Devlet Bütçesi, GSS, Bağış
- Hizmet Elemanlarını Yetiştirme: Tıp Fak.
- Hizmeti Yürütme: Eleman İstihdam Sorunu

Yani Türk Tabipleri Birliği 1970’lerden sonra, 1970’lerde başlayan hem hekimlik sorunlarıyla, hem ülkenin sağlık sorunlarıyla çok yakından ilgilenen, ülkenin her türlü sorunlarını gündemine alan bir çalışma içerisinde olmuştur.

Hekim Hareketi Yükseliyor

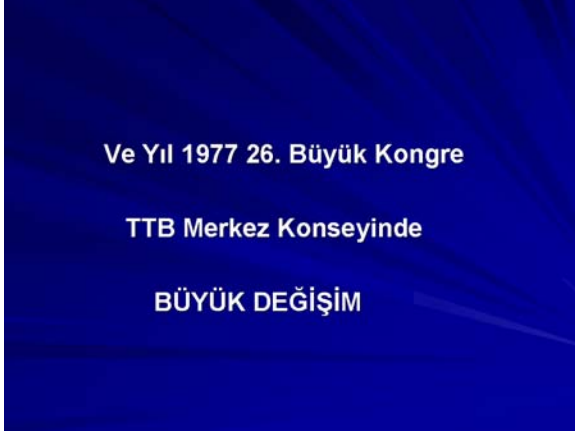
1976 yılında -ben daha o zaman Merkez Konseyi’ne girmemiştim- özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir Tabip Odalarında çağdaş hekim hareketi ön plandaydı ve çağdaş hekim hareketi yönetimdeydi.

**1976’ ılı Yıllar...
HEKİM HAREKETİ YÜKSELİYOR**

- İstanbul, Ankara, İzmir’de ÇAĞDAŞ HEKİMLER Yönetimde.
- Yurt Çapında Örgütlenme
- Temsilciler Toplantıları
- Örgütte Demokratik Merkezîyetçilik ve Katılım

Çağdaş hekim hareketiyle birlikte İstanbul, Ankara ve İzmir’den kaynaklanan hareket de Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi’ne yeni bir yapı vermek düşünceleri doğdu. Bu düşüncelerin içinde ben de vardım. İstanbul Tabip Odası beni, İzmir’de yapılan bir açık oturuma göndermişti ve bu açık oturumda İzmir Tabip Odası Yönetim Kurulu Üyeleriyle tanışmak fırsatını buldum. Ankara’daki arkadaşlarımızı zaten tanıyorduk. Ankara, İstanbul ve İzmir Tabip Odalarıyla birlikte

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nde yeni bir yapılanma, ama özellikle Başkanı olan Dr. Erdal Atabek çerçevesinde yeni bir yapılanma istiyorduk. Çünkü o zamanki düşüncelerimiz Dr. Erdal Atabek'in getirmiş olduğu çalışma anlayışı, düşünce tarzı ve hareket tarzına diğer Yönetim Kurulu Üyelerinin uzak kaldığı, ayak uyduramamasıydı. Bu düşünceyle 26. Büyük Kongre'de Erdal Atabek Başkanlığı altında, o zamanki Yönetim Kurulundan 1 kişi kalarak Yönetim Kurulunun tamamı değişti.

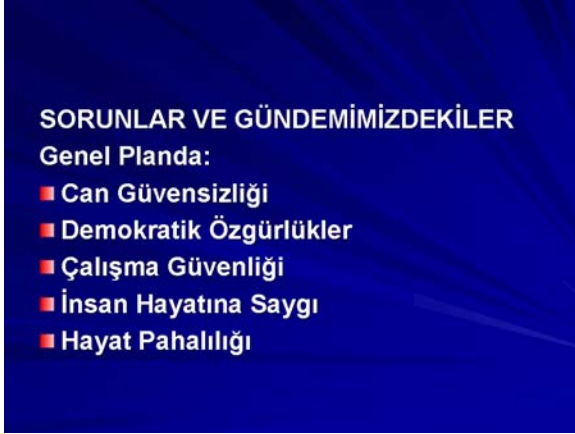
İşte bu değişim sırasında geçmişte tektük başlayan, Yasamızda olmamasına rağmen son derece faydasını gördüğümüz temsilciler toplantısı çalışmalarına başladık. Gerçekten bu temsilciler toplantısı kısa bir kesit olarak almam gerekirse, 1975 İzmir, 1976 Antalya, 1977 İstanbul, Bursa, Diyarbakır, Adana, Trabzon ve Ankara'da benim aklımda kalan veyahut belgelerimden çıkardığım temsilcilikler toplantısıdır. Bunun gibi toplantılar Erzurum'da yapıldı, Sivas'ta ve sair yerlerde yapıldı; bunun gibi çok yeri sıralayabiliriz.

Bu temsilciler toplantıları gerçekten her gittiğimiz ilde önemli bir hareket getiriyordu. Diyarbakır Temsilciler Meclisi Toplantısı'nı hatırlarım, salona insanlar

sığmamıştı ve Diyarbakır Temsilciler Meclisi Toplantısı'nda 2 arkadaşımızı görevlendirdik, Toplum ve Hekim Dergisi'ne 1 gün içerisinde 138 abonelik almıştık. Bu temsilciler toplantısında sanki büyük kongre gibi ülkenin sorunları, hekimlerin sorunları, Türkiye'nin sağlık sorunları, Merkez Konseyi Başkanımızın açış konuşmasından sonra bir surum olarak sunulur ve temsilciler tarafından tartışılırdı.

Bu dönemin sorunları şimdiki dönemin sorunlarından hiç farklı değildi, çok faz farkı vardı. İşte onun için dönemimizdeki sorunları ikiye ayırdım.

Bunların bir tanesi Türk Tabipleri Birliği'nin üzerinde çalıştığı sorunlardır bunlar. Hemen hemen Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nin her büyük kongresi raporunda, her temsilciler raporunda bu çizgiyi, bu başlığı mutlaka görürsünüz. Bu başlık altında Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi rapor sunmuştur. Bunlardan bir tanesi can güvensizliğidir. Ne mutlu ki, bugün son derece kötü koşullar altında yaşamamıza rağmen bu sorundan uzaklaşmış bulunuyoruz. Bu da bana mutluluk veriyor. Biraz sonra o çalkantılı dönemlerdeki can güvensizliğinin Türk Tabipleri Birliği üyelerine nasıl yansadığını söyleyeceğim.

İkincisi, demokratik özgürlüklerdir. Türk Tabipleri Birliği, o zaman da, şimdi de gayet mutlu olarak görüyorum ki, Türk Tabipleri Birliği gibi meslek kuruluşları, demokratik kuruluşlar, varlığını demokrasiden almaktadırlar. Demokrasinin olmadığı bir ortamda veyahut demokratik hakların kısıtlı olduğu bir ortamda Türk Tabipleri Birliği gibi meslek kuruluşlarının varlığından söz edilemez. İşte varlığının bilincinde olan Türk Tabipleri Birliği, başından beri demokratik hak ve özgürlüklerin korunmasını ve geliştirilmesini her zaman gündemine almıştır ve hiçbir zaman gündemden düşmeyen, çalışma güvenliği, insan hayatına saygı, hayat pahalılığı her zaman gündeminde olmuştur. İnsan hayatına saygı çerçevesi içerisinde Türk Tabipleri Birliği ta o dönemden beri idama karşı çıkmıştır. Bu dönemlerde idama karşı çıkan Türk Tabipleri Birliği on yıllar sonra tekrar idama karşı çıktığı için aylarca mahkeme önünde yargılanmıştır. O zamanlar gündemimizdeki sağlık alanındaki sorunlar da hekim ve hastanelere karşı tirmanan terör -

biraz sonra açıklayacağım- ve gündemimizden hiç düşmeyen tam süre çalışma. Özlük ve ekonomik haklar, GSS, siyasi iktidarların kadrolaşmasıdır.

- Halk Sağlığı – Beslenme- Konut - Çevre
- 6023
- İlaç
- Tıp Uzmanlıkları Tüzüğü
- İşçi Sağlığı
- SSK

Sağlık Alanında:

- Hekim ve hastanelere karşı Tırmanan terör
- Tam Süre Çalışma
- Hekimlerin Özlük ve Ekonomik Hakları(nöbet, asistan)
- Genel Sağlık Sigortası
- Siyasi İktidarların kadrolaşması

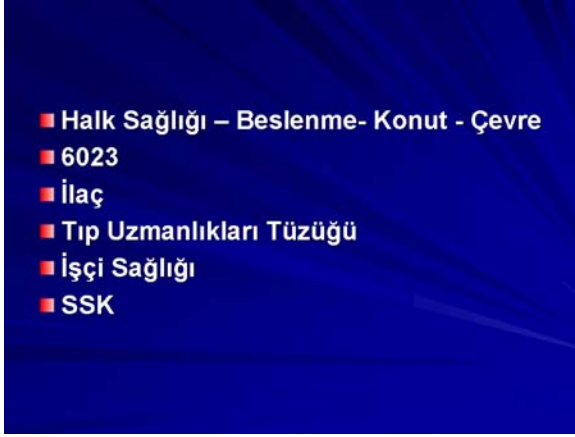
Gerçekten Türk Tabipleri Birliği'nin 1969'lu yıllardan başlayan çalışma ilkesini tam süre olarak saptaması 1978 yılında gündeme getirilerek kabul edilmiş, bu kabul ediliş sırasında Türk Tabipleri Birliği'nin önemli bir mücadelesi açık ve net olarak görülmüş, çok doğru bir ilke olan ve bugün de hâlâ geçerli olan tam süre çalışma, ne yazık ki, bir takım meslektaşların da ortak olmasıyla -sayıları çok az da olsa- ve özellikle kamuoyundaki bazı kesimlerin engellemesiyle ortadan kaldırılmış ve 12 Eylülde yasa tamamen iptal edilmiştir. Ama Türk Tabipleri Birliği, tam süre tohumunu toprağa dikmiştir, bu tohum filiz vermiştir ve bundan sonra da büyüyecektir. Bu çalışma biçimi, bundan sonra Türkiye'deki çalışma biçimi, sağlık alanında olacaktır; buna inanıyorum.

Ekonomik haklar, nöbet izinleri, asistan sorunları hiç gündemimizden düşmemiştir. Özellikle gündemimizden düşmeyen genel sağlık sigortası tartışmalarıdır. Her hükümet, her değişen Sağlık Bakanı, âdeta genel sağlık sigortasını ağızda sakız yapmıştır. Bu konuda Türk Tabipleri Birliği finansman biçiminin genel bütçe

olmasını savunmuştur. Ne genel bütçe gerçekleşmiştir, ne de kendilerinin savunduğu genel sağlık sigortasında bir adım atılmıştır, sadece konuşmaktan, popülist bir propaganda yapmaktan başka bir işe yaramamıştır.

Yine bu dönemde olduğu gibi, ta o dönemlerde özellikle siyasi kadrolaşma konusunda önemli çalışmaların yaşanıldığı gündemdedir. O zamanlar siyasi kadrolaşmaya karşı bugün de hâlâ geçerliliği olan Yüksek Hekimler Kurulu'nun kurulmasının ilk adımları o dönemlerde atılmıştır. Bugün de eğer böyle bir kurum ancak ve ancak belki kadrolaşmanın önüne geçecek mahiyette diye düşünüyorum.

Daha sonra bu konudaki çalışmalarımız içinde halk sağlığı, beslenme, konut, çevre, 6023 sayılı Yasanın değiştirilmesi konusundaki çalışmalar, ilaç, Tıp Uzmanlıkları Tüzüğü, işçi sağlığı ve SSK konulu çalışmalar hep gündemimizde olan çalışmalardır. Dikkat ederseniz, 30 yıl sonra da yine aynı konular vardır.

Bazı Önemli Çalışmalarımız

Bazı çalışmalarımızdan bahsetmek istiyorum. O zamanlar 14 Martları bir hafta olarak kutlardık ve Türk Tabipleri Birliği adına bir büyük odamız sağlık haftalarını kutlardı. İşte 13 Mart 1977 Sağlık Kurultayı İzmir, 14 Mart 1978 Sağlık Kurultayı Ankara, bu çalışmalardan bazılarıdır. Daha sonra 1979'da İzmir, 1980'de İstanbul'da Sağlık Kurultayı düzenlenmiştir. 1979 yılında Ulusal Çocuk Yılı Kutlamalarında bizatihi Türk Tabipleri Birliği ön planda yer almıştır. 1979 yılı Ulusal Çocuk Yılıdır, UÇY adıyla tanınan bu yıl, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi'nin yayınlandığı 20. yıldır. Birleşmiş Milletler bu 20. yıl kutlamalarını UNICEF'e vermiştir, UNICEF, Dışişleri Bakanlığı'na başvurmuştur, zamanın Dışişleri Bakanlığı'nın girişimiyle 16 örgütün en başında Türk Tabipleri Birliği UÇY çalışmalarında liderlik etmiş bir kuruluştur.

Bazı Çalışmalarımız

- 14. Mart.1977 Sağlık Kurultayı İzmir
- 14. Mart.1978 Sağlık Kurultayı- Ankara
- 1979 Ulusal Çocuk Yılı Kutlamalar
- Nisan 1978Ulusal Gıda ve Beslenme Planlama Semineri-Ankara
- 19-20 Haziran.1978 Sosyalleştirme Genel Kurulu

1978 Nisan ayında Türk Veteriner Hekimleri Merkez Konseyi ile birlikte Ulusal Gıda ve Beslenme Kongresi yaptık.

19-20 Haziran Sosyalleştirme Genel Kurulu'nda örgütlenme biçimimizin sosyalleştirme olduğu düşüncemizi hiçbir terk etmeden genel kurulda da kendimizi temsil ettirdik ve yıllardan beri toplanmayan Sosyalleştirme Genel Kurulu'nun hiç olmazsa iki yılda bir toplanması konusunda önerildi bu toplantıda.

TTB' NİN 5 TEMEL GÖREVİ

- Demokratik Görevler
- Halk Sağlığı
- Hekim Hakları
- Tıp Eğitimi
- Denetim

O dönemlerde raporlarımızda yer alan Türk Tabipleri Birliği'nin beş temel görevini şu şekilde sınırlıyorum:

- 19-21 Ekim 1978 1. Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi
- 4. 5 Yıllık Plan Çalışmaları
- 7-9 Kasım 1979 1. Ulusal Beslenme Kongresi
- 14. Mart. 1979 Sağlık Kurultayı – İzmir
- 14. Mart.1980 Sağlık Kurultayı-İstanbul
- 25-27 Mayıs.1980 Tıp Hukuk Kurultayı

Demokratik görevler, halk sağlığı görevleri, hekim hakları, tıp eğitimi ve sağlık hizmetinin denetimi. İşte bu beş temeli kendi sorumluluğumuz altında görüp bu şekilde çalışmalarımızı planlıyorduk. Bu çalışma çerçevesi içerisinde 19-21 Ekim 1978 tarihinde 1. Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi'ni de burada zikretmek isterim. Türk Tabipleri Birliği adına İstanbul Tabip Odası'nca hazırlanan bu kongrenin kitabını, hâlâ bir referans kitap halinde kullanılmaktadır arkadaşlarımız.

Dördünce Beş Yıllık Plan çalışmalarında Türk Tabipleri Birliği her zaman olduğu gibi yerini almıştır.

Bir başka çalışma, 25-27 Mayıs 1980 yılında Barolar Birliği'yle birlikte yaptığımız Tıp ve Hukuk Kurultayı'dır. İki meslek kuruluşunun yapmış olduğu bu kurultay, kamuoyunda ve medyada oldukça ilgi çekmiştir, daha sonra da sıkıyönetim mahkemelerinde suç delili olarak gösterilmiştir.

Terör Hekimleri de Vurdu

Arkadaşlar, Dr. Erdal Atabek'in söylediği gibi çok çalkantılı dönemlerden geçtik, çok çalkantılı dönemlerde görev yaptık. Bırakınız sağlık hizmetlerini, kendi bireysel sağlığımızın kesintiye uğraması konusunda her gün bir tehlikeyle karşı karşıyaydık. Bakın, tırmanan terör o zamanlar hekimlere nasıl yansıdı? Söylediğim zaman hatırlayacağız, Eylül 1979'da Çukurova Tıp Fakültesi'nin Dekanı Dr. Fikret Ünsal Adana'da katledildi. Gaziantep'te bir seri cinayetler işlendi. Dr.Bercis Seden'den daha sonra Rauf Yılmaz -ki Büyük Kongre delegesiydi- sonra da Dr. Orhan Özbay öldürüldü. Daha sonra üniversite öğretim üyelerine de sıçradı. Ümit Doğanay'ın cenazesinde kolkola Dr. Erdal Beyle yürüdüğümüz Cavit Orhan Tütengil 5 gün sonra katledildi.

- Eylül 1979- Çukurova Tıp Fk. Dekan Vekili Prof Dr. Fikret Ünsal'ın öldürülmesi
- Gaziantep' te Dr. Bercis Seden'in öldürülmesi
- Gaziantep Büyük Kongre Delegemiz Dr. Rauf Yılmaz'ın öldürülmesi
- Gaziantep İlimizde Dr. Orhan Özbay'ın öldürülmesi
- Prof Dr Ümit Doğanay-Prof Dr Cavit Osman Tütengil (2-7 Aralık, 1979)
- Mayıs, 1980 TTB Merkez Konseyi Saymanı Dt. Sevinç Özgüner'in öldürülmesi

Mayıs 1980'de Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Saymanımız Dişhekimisi Sevinç Özgüner evinde katledildi.

Bunların ayrıntısına girmek istemiyorum, ama bir kronolojik ön planda hekimlerin terörden aldığı yaraları sizlere bir hatırlatmak istedim.

Bu çalkantılı dönemlerde çalışırken biz Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi olarak olaylardan hiç etkilenmedik. Çünkü etkilendiğimiz zaman bunları önlemenin bireysel olarak hiç imkânı yoktu. Korucu verelim dediler. Korucu almak gerçekten hedef gösterilmek demektir. Tabii bireysel önlemler alınıyordu, ama hiçbir zaman çalışmamızdan, günlük aktivitemizden etkilenmedik.

1980 Öncesi Etkin Bir TTB Merkez Konseyi

Kamuoyunda 1980 öncesi meslek kuruluşları arasına ön planda gösterilen Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi idi. Ben, Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nin beş büyük gazetede aynı günde baş manşet olduğu günleri bilirim. Demeclerimiz, fotoğraflarla baş manşet olmuştur. Kamuoyunda her yere gidiyorduk, her toplantıya katılıyorduk. Akıl almaz bir çalışma içerisindeydik. Tabii burada Dr. Erdal Atabek'ten genç hekimler olarak aldığımız çok büyük deneyimler vardı. O gerçekten bize çalışmalarda bir ağabey, zamanında bir arkadaş olarak çok iyi öğretmenlik yaptı. Bizim gelişmemiz Dr. Erdal Atabek sayesinde olmuştur. Biz genç arkadaşlardık. İlk Yönetim Kurulu'nda Dr. Ömer Kutlu Ankaralı hekimdir, maalesef Merkez Konseyi Üyesi olduktan iki ay sonra bir trafik kazasında kaybettik kendisini. Dr. Fazıl Yazıcı Yönetim Kurulu'na girdiği zaman 26 yaşındaydı. Dr. Sinan Yıldız 26 yaşındaydı. Genç olmamıza rağmen çok iyi ve tecrübeli Başkanımızla birlikte önemli çalışmalar yaptık. Söylediğimiz yansıyor, söylediğimiz kamuoyunda yankılanıyordu.

Bir Anı: Haydarpaşa Gar

Bu çalışmalarımızı söylerken birkaç anımı da anlatmak istiyorum. Sıkıyönetim anılarıdır bunlar. 12 Eylül daha olmamış, Haydarpaşa Garını anlatacağım. Ankara'ya giderken hiçbir zaman uçak kullanmıyorduk zaten. Yataklı tren ile gider-

dik Ankara'ya. Günümüzde İstanbullu arkadaşların bu sefer yataklı treni tercih ettiklerine memnun oldum, bunu keşfettiler. Daha önce otobüsle gidiyorlardı. O zamanlar hareket etmeden evvel Haydarpaşa Garı'ndaki bir lokantada yemek yedik. Çünkü motorlu trenin lokantası çok pahalı idi. Birkaç duble de içki içeriz ve daha sonra trene bineriz. İşte böyle bir sıkıyönetim günlerinde Haydarpaşa Garı'nda lokantada Erdal Atabek, ben, Merkez Konseyi Üyesi arkadaşlarımız oturuyoruz. Yan tarafta CHP milletvekilleri var. Merhabalaştık, tokalaştık. Onlar masalarında biz kendi masamızda oturuyoruz. Bir saat sonra filan birden bire kapı açıldı. Bir yüzbaşı, arkasında askerler “herkes ayağa kalksın, kimliklerini çıkarsın” denildi. Herkes ayağa kalktı, kimliklerini çıkardı. Şöyle bir kımıldarken Erdal Bey “Oturun çocuklar, hiç kımıldamayın” dedi. Yandaki masada milletvekilleri kimliklerini çıkarmışlar ayakta duruyorlar. Yüzbaşı geldi, tam o sırada Erdal Bey, “Vallahi yüzbaşım, sizin de işiniz çok zor. Gece-gündüz demiyorsunuz görev yapıyorsunuz, tabii bizim için” dedi. Yüzbaşı ses nereden geliyor diye baktı. Bizim masa ayağa kalkmamış oturuyor. Şöyle hazırol vaziyetinde bir selam verdi, yanımıza geldi. Dr. Erdal Atabek “Yüzbaşım, ben Dr. Erdal Atabek ve bunlar da çalışma arkadaşlarım” dedi. Yüzbaşı “İyi akşamlar efendim” dedi. Biz yemeğimizi yemeye devam ettik, içkimizi içmeye devam ettik. Yüzbaşı herkesin kimliklerine baktıktan sonra lokantayı terk etti.

Arkadaşlar, çok önemli bir psikolojik davranış biçimidir bu. Yani bizim o andan sonra kendimize bir güven geldi. Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi üyesiyim, yüzbaşı geldiği zaman niye kalkıp da kimliğimi göstereceğim?! Tanıtırım kendimi, ısrar ederse kimliğimi gösteririm, ama her dediğine evet diyen bir kişilik yapısı, bir örgüt yapısı ve nihayet bir parlamenter yapısını çok düşünmek lazım.

Bir Selimiye Anısı

Bir başka fotoğraf, Selimiye Kışlası. Merkez Konseyi'ndeki bir kısım arkadaşla birlikte Ankara ve İzmir'deki arkadaşlarımızla Bodrum'da 15 gün tatil yapacaktık. Kuru fasulyeleri, nohutları, bulguruları aldık, İzmir'den Bodrum'da gideceğiz, yerimiz de hazır. Gitmeden evvel bir akşam Kordon'da oturduk, yemek yiyoruz, gülüyoruz, eğleniyoruz, şakalaşyoruz, fıkralar anlatıyoruz. Televizyon gece 23.00'te “Dr. Erdal Atabek ve Dr. Şakir Derkut gözaltına alındı” dedi, hepimiz donduk kaldık. Zannedersenem 30 kişi kadardık, o zaman Kordon'u terk ettik, İzmir Tabip Odası Başkanı Altan Kaya'nın evine gittik ve bir durum değerlendirmesi yaptık. Sonuçta ben arkadaşlara, “Bodrum'ta tatile gitmelerini, benim derhal İstanbul'a gitmem gerektiğini” söyledim, kabul ettirdim ve doktor olmayan bir arkadaşla birlikte İstanbul'a döndüm. Baktık, Erdal Beyle, Şakir Derkut içerideler. Merkez Konseyi'nde, İstanbul Tabip Odası'nda bir şey yok, ama ben Erdal Beyi göreceğim. Mutlaka ne oldu, ne yapmam lazım bilmem gerekiyor. Selimiye'ye girmek imkânsız kesinlikle, yani birinci derece akrabasını bile içeriye almıyorlar. Sadece avukatıyla görüşebilir. Bir avukat arkadaşım “nasıl Selimiye'ye girebilirim?” diye görüştüm. Avukat arkadaş, sıkıyönetim avukatı ve “girez” dedi. Tamam, “heyecanlanır mısın?” dedi. “yok, heyecanlanmam” dedim. “Peki, sen kesinlikle konuşmayacaksın, bir şey sorarlarsa da çok kısa cevap vereceksin” dedi. “Tamam” dedim. Biz, Selimiye önünde saat 08.30'da buluştuk.

Birinci kapıdan geçerken “merhaba arkadaşlar, ben Avukat Atilla, bu da arkadaşım Avukat Şükrü” dedi. Selam verdiler ve birinci bariyeri geçtik. İkinci bariyerde “kimlikleriniz” dediler. “Tanımadın mı? Ben Avukat Atilla, arkadaşım da Avukat Şükrü” dedi ve ikinci bariyeri geçtik. “Selimiye kapısından girerken kimlik isterler, sakın ha kimliğimizi vermeyeceğiz, sadece mesleğimizi söyleyeceğiz” dediler. Kapıda “kimlikleriniz” dediler. “Ban Avukat Atilla, arkadaşım Avukat Şükrü” dedi, “buyurun” dediler, oradan da geçtik. Bekliyoruz, Erdal Bey ve Şakir Derkut gelecek ve göreceğiz. Karanlık ve loş da; birden bire iki tane saçlar sıfır, iri vücut karşıdan geldiler. Ben tanıyamadım, ama biraz yaklaştıktan sonra Erdal Bey ve Şakir Derkut olduklarını gördüm, duygusallaştım, isyan edesim geldi ve göz yaşlarımı tutamıyordum. Birden bire Erdal Bey “Astsubayım, işte size bahsettiğim arkadaşlarım bunlar” dedi. Astsubay “öyle mi Erdal Bey, memnun oldum, hoş geldiniz” dedi bize. Erdal Bey, astsubayı orada hâkimiyeti altına almış, morali son derece iyi, bizim moralimiz bozuk. Yani gerçekten bir Merkez Konseyi Başkanı’nın içeride de kendini kabul ettirmesi önemlidir. Biz o astsubayları geldiklerinde tedavi ettirirdik. Kişiye hiç suç yükleyemezsiniz, emir eridir. Her yerde Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Üyesi olarak ve Merkez Konseyi olarak ağırlığımızı hissettiriyorduk. Tabii bunlar yargılama sürecimizi etkiledi. Erdal ağabey ve Şakir Derkunt, 12 Eylül’e çeyrek kala gözaltı süreleri bitti ve oradan ayrıldılar.

Dr. Erdal Atabek: Şükrü’ye çok teşekkür ediyorum. Gerçekten benim de bu kadar kronolojik olarak bilemediğim bir seyir anlatıyor. Anlattığı olay şudur: Biz, genel olarak Türkiye çapında yaptığımız bir eylemden bir hafta sonra tutuklandık. Yani eylem günü tutuklanmadık. Ben o akşam tutuklanma bekliyordum. Eylemi Türkiye çapında hâkimler dışında 2 günlük hasta bakmama eylemi yaptık, gerçekleştirdik de. İstanbul’da sıkıyönetim vardı. Biz tutuklanmadık, fakat bir hafta sonra sıkıyönetim komutanlarının Başbakan Süleyman Demirel ile bir toplantıları vardı, o toplantıda geçen bir muhavere üzerine -tahmin ettiğimi sonradan öğrendim- sıkıyönetim komutanları yeni yasalar istiyorlar, Süleyman Bey de diyor ki “siz elinizdeki yasaları kullanmıyorsunuz. Önce onu kullanın, sonra yasa isteyin” Komutanlar “Neyi kullanamıyoruz?” deyince de, “Burnunuzun dibinde doktorlar eylem yapıyor, ama siz farkında değilsiniz” diyor. Döner dönmez de İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Süleyman Takkeci bizi arattı, çağırttı, örgütü de tam olarak bilmiyorlar. “Başkan ile sekreteri çağırın” demişler. Türk Tabipleri Birliği Başkanı ve İstanbul Tabip Odası Sekreteri Şakir, ikimiz tutuklandık.

Dr. Şükrü Güner: Biz sıyrıldık. (Gülüşmeler)

Dr. Erdal Atabek: (*Devamla*)- Eylemin hedefi neydi? Eylemin hedefi, sorunlarımızın çözümü için verdiğimiz mühletlerin geçirilmesi ve yerine getirilmemesine yönelikti.

Hâkim kararıyla tutuklandık, ama hepsi hazırlanmıştı, yani ben girdiğim zaman Yargıç “Ya, demek ki ikaz niyetiyle yaptınız” gibi laf dinliyor boşuna. Saatine de bakıyor. Baktı ki vakti keraat gelmiş, işi bitirelim de gidelim der gibiydi. Şıp diye anladım bizi tutuklayacağını ve tutukladı. Sonra hatırladığım kadıyla 12 Eylül-

den 1 gün önce Orhan Apaydın'ın çok büyük gayretiyle yargı kararı olmaksızın komutan emriyle çıkarıldık. Orada usuller filan yoktu. Orhan Bey “tesadüf, yani içime doğdu” derdi. Biz 1 gün daha kalsaydık eğer, 4 sene yatardım ben; benim yattığımı bile unutulardı. Biz Şakir ile 4 sene yatardık; 12 Eylülde içeride olsaydık, bitmişti her şey. Bir gün evvel çıktık, Şükürler kapıda bekliyorlardı ve biz oradan evimize gittik.

Teşekkür ediyorum.

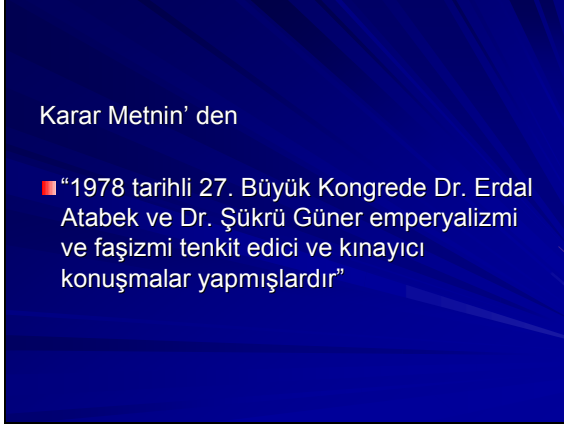
Dr. Şükrü Güner: Arkadaşlar, biz 12 Eylül ile birlikte kısa bir müddet kapatıldık, ama ilk açılan demokratik meslek kuruluşlarından biriydik. 12 Eylülden sonra da çalışmalarımıza devam ettik. Fakat bu arada hakkımızda soruşturma başlatıldığını öğrendik, ama bu soruşturmayı biraz geciktirdiler, treni kaçırdılar yani. Ama geciktirseler de, öyle bir iddianameyle karşı karşıya kaldık ki, Merkez Konseyi'nin 7 üyesi 141, 14 üyesi 142 ile yargılandı. Tabii, yeni arkadaşlar 141 ve 142'yi bilmezler, kısaca söyleyeyim, dönemlerin giyotiniydi, “gizli örgüt kurmak ve yönetmek” ötekisi de “üye olmaktı” akıl almaz suçlamalar vardı. Yanlış hatırlamıyorsam Savcı Mustafa Gül 5 defa ifademi aldı. Tabii bu ifade alışlar rahatsız etmek, başka bir şey değil. Bir defa ifademi aldın, bitti, ondan sonra niye çağırıyorsun? Çok ufak, çok basit nedenlerle bir ay sonra tekrar çağırıyor, haber geliyor “Şükrü Güner gelsin” diye. “Şunu tanır mısın, bunu tanır mısın?” diyor.

Arkadaşlar, bir gün yine çağırdı, ben yine sıradan bir çağırma olarak gördüm. Gittik, hazırlandık, aşağıda cip var, sekreterine “al daktiloyu” dedi. “Haydi beraber gidiyoruz” dedi. “Nereye gidiyoruz?” dedim. “Konseyi'nize gidiyoruz, binanıza gidiyoruz” dedi. “Gidelim” dedim. Cipe bindik savcıyla birlikte Türk Tabipleri Birliği'nin Çağaloğlu'ndaki merkezine gittik. “Sekreterlik odası neresi?” dedi. “İşte burası” dedim. Oturduk, “bana bir şey ismarlamayacak mısın?” dedi. “Ne içersiniz?” dedim. “Bir orta kahve” dedi, orta kahve geldi. “Şu dolabı aç” dedi, açtım; “şu dosyayı ver” dedi, verdim. “Allah Allah, bu dosyada ne var?” diye düşündüm. Çünkü dosyaların hepsi tertipliydi ve tarih sırasına göre idi. 12 Eylülden 4-4,5 yıl sonra soruşturma başladı, onun için intizamlı yaptık, ama dosyanın içerisinde kalmış bir belge ve belge filan denilmesi de imkânsız. Sakarya'da bir doktor bu durumdan, yani hekimlere yapılan baskılardan, ekonomik yetersizliklerden sıkılmış diyor ki “Biz SSK hastanelerinde çalışıyoruz, işçilere istirahat verelim diyoruz. İşçilere istirahat vermiyoruz, kısıtlıyoruz, her gelene istirahat verelim” diyor. O kâğıt oraya nasıl girmiş bilmiyorum, o belgeyi buldu.

Sonra başka bir dosyayı istedi. Bir başka dosyada Bülent Ecevit'in CHP Genel Başkanı olarak Merkez Konseyi'ne başarı telgrafını buldu, “Bu telgrafı sadece Bülent Bey mi çeker, diğerleri niye çekmiyorlar? Demek ki bir ilişkiniz var” dedi. “Bizim bütün siyasi partilerle eşit ilişkimiz vardır” dedim. Bu şekilde 5-6 belgeyi buldu ve iddianamede de yer verdi. Sonra tabii ki bu belgeleri dolabına, dosyasına kadar bulmasının bir sebebi vardı, bu sebebi de biz biliyorduk zaten, ama bunların belge olacağına da inanmıyorduk. Neyse iddianame yayınlandı, biz aylarca yargılandık ve sonuçta 1988 yılında, 12 Eylül'den epeyi uzaklaşmış olarak karar çıktı. Karar Dernekler Yasası'na muhalefetten ve zamanaşımına uğra-

arak ceza almamamızla sonuçlandı. Karar metninde sizin de hayret edeceğiniz suçlamaları sizlere göstermek istiyorum. Dersiniz ki bu da olur mu? Olur, inanmazsınız diye orijinal karar metnini de getirdim.

Bakın, burada ne diyor? “Biz bu nedenle ceza verecektik” diyor. “1978 tarihli 27. Büyük Kongre’de Dr. Erdal Atabek ve Dr. Şükrü Güner, emperyalizmi ve faşizmi tenkit edici ve kınayıcı konuşmalar yapmışlardır.” (Gülüşmeler) Gülüyorsunuz değil mi?

İlginizi çektiği için aynı şekilde başka bir suçlamayı söyleyeyim size: “8 Ağustos 1978 tarihli 27. Büyük Kongre kararlarında ‘Demokratik Kararlar’ başlığı altında yayınlanan yazıda faşizmin tenkit edildiği, faşizm odaklarından Türkiye’nin temizlenmesi gerektiği, demokratikleşme yolunda Türk toplumu için bazı öneriler ileri sürüldüğü, demokratik savaşta demokratik güçlerin işbirliği yapmasının gereğinin vurgulandığı, 11 Kasım 1978 tarihli yayın organında 1. Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi’nden biz Türk Tabipleri Birliği ve Türkiye Barolar Birliği’yle birleşerek çalışmalar yapılması istenildiği ve Barış Derneği’nin Nazım Hikmet’in 76. doğum günü dolayısıyla yaptığı çalışmaların övüldüğü görülmüştür.” Bunlar iddianamenin, karar metninin suçlayıcı cümleleri. Neyse dediğim gibi karar 1988 yılında çıktığı için bu şekilde Diyarbakır’a gitmiş mahkememiz İstanbul’daki mahkemeye gönderildi ve biz zaman aşımına uğrayarak bu işi bitirdik.

Tabii iş bitmedi arkadaşlar, ne yapıp yapıp bu Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi’nden kurtulmak istiyorlardı ve ülke tarihinde görülmemiş bir hızla bütün işleri bıraktılar, Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi’nin Yasası’nı değiştirdiler. Kurulduğundan o güne kadar Merkez İstanbul’daydı. Bir maddeyle “Merkezi Ankara’dadır” dediler, böylece Dr. Erdal Atabek ve arkadaşlarından kurtulmuş oluyorlardı. Daha sonra bunları parçalayalım, bunların arasından dişhekimlerini çıkartalım dediler, Dişhekimleri Odası Yasası’nı çıkardılar. O zaman bu yasanın çıkarılmasını isteyen Bakan dişhekimiydi. Biz bu Dişhekimleri Odası’nı ele geçiririz dediler, ama düşündükleri gibi olmadı. Dr. Erdal Atabek ve arkadaşları güvenilir ellere, Ankara’da Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi’ni Prof. Dr. Nusret Fişek’e, Dişhekimleri Birliği Merkez Konseyi’ni de yine aynı anlayışta çağdaş ve demokrat bir yönetime teslim etti.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. (Alkışlar)

Divan Başkanı: Sayın Güner'e teşekkür ediyoruz.

Sayın Tonguç, aramızdasınız, bu aşamada size de söz vermek istiyorum. Eğer bize hitap ederseniz memnun oluruz.

Buyurun Sayın Dr. Engin Tonguç. (Alkışlar)

Dr. Engin Tonguç* : Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli meslektaşlarım, aslında bu programda yokum, program dışı bana söz verildi. Bu nedenle hazırlığım yok, tamamen hazırlıksız konuşacağım.

Ben, Türk Tabipleri Birliği çalışmalarına iki ayrı dönemde katıldım. Bunun biri Sayın Erdal Atabek'in Başkanı olduğu dönemdir, ikincisi de Sayın Nusret Fişek'in Başkanlığını yaptığı dönemdir. Türk Tabipleri Birliği'nin tarihine baktığımız zaman bu iki dönemin, bu tarih içerisinde en aktif iki dönem olduğunu görürsünüz. Bu bakımdan çok şanslıyım.

Eğer bir değerlendirme yapmam gerekirse; birinci dönemde Erdal Atabek'in dönemi Türk Tabipleri Birliği'nin gerçekten de en etkin olduğu, en etkili olduğu dönemdi. O dönemdeki boykotlar, diğer eylemler o dönemin iktidarı üstünde çok etki yapıyordu, çok ses getiriyordu. Yine o dönemde ben Sosyal Sigortalar Kurumu'nda Genel Müdür Yardımcısı olarak çalıştığım süre içerisinde Türk Tabipleri Birliği'yle çok yakın işbirliği içerisinde çalıştık. Bunun da çok önemli olduğunu sanıyorum. Çünkü benim inancım, meslek kuruluşumuzun, Türkiye'nin sağlık konusundan sorumlu olan ve her türlü yetkinin kendisinde toplanması gereken kurum olduğudur. Bütün uygar dünyada da bu böyledir. O nedenle yöneticilik görevi yaptığım sürece Türk Tabipleri Birliği'yle işbirliğine çok büyük önem verdim ve bu arada da Türk Tabipleri Birliği'nin ne kadar güçlü olduğunu yakından gözlemek olanağını buldum. Özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, Bakanlarla olan ilişkilerde, diğer resmi kurumlarla olan ilişkilerde Birlik çok güçlüydü. Bunda da elbette Başkan Atabek ve arkadaşlarının, ama en başta Sayın Atabek'in çok büyük emeği vardır.

Bu tür toplantıların birçoğuna tanıklık ettim ve en güçlü Bakanların bile Türk Tabipleri Birliği Başkanı'yla konuşma sırası geldiği zaman nasıl işi ciddiye aldıklarını, söylenenleri nasıl kulaklarını açarak dinlemek durumunda kaldıklarını çok yakından gözledim.

Bu dönemin sonunda, daha darbe gelmeden birkaç ay evvel ben yöneticilik görevinden ayrıldım. Ayrıldığımdan birkaç gün sonra bana bir mektup geldi postayla. Mektup Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı Erdal Atabek imzalıydı ve diyordu ki "Görevde bulunduğunuz süre içerisinde demokratik yönetimin uygulamalı örneğini verdiniz. Tabipler Birliğimizle, meslek kuruluşumuzla çok yakın ilişki içerisinde çalıştınız. Bu açıdan sizinle onur duyuyoruz ve teşekkür ediyoruz." Bütün meslek yaşamım boyunca aldığım ve bugün de büyük onur duyduğum tek belgedir.

Neden Türk Tabipleri Birliği o dönemde bu kadar etkili ve bu kadar etkindi? Bu sorunun yanıtına geçmeden evvel ikinci döneme; yani Nusret Fişek ile olan

* Tonguç, 1928 yılında Ankara'da doğdu. 1951'de Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1953-1958 yılları arasında Almanya'da İç Hastalıkları uzmanlık eğitimi gördü 1983-1993 yılları arasında işyeri hekimliği sertifika programlarında öğretim görevlisi olarak yer aldı. 1984-1993 Türk Tabipleri Birliği Yüksek Onur Kurulu üyesi yaptı.

döneme de kısa olarak değinmek istiyorum. 12 Eylül darbesinden sonra Türk Tabipleri Birliği yeniden açıldığı zaman Nusret Fişek'in karşısındaki en büyük sorun, Birliği yeniden daha önceki etkinliğine ve saygınlığına kavuşturma konusuydu. Bu açıdan Sayın Fişek'in herkes tarafından tanınmış kişiliğiyle Türk Tabipleri Birliği'nin başına getirilmiş olması bir avantaj oldu. O saygınlığın yeniden kazanılması için Sayın Fişek büyük emek harcadı ve büyük ölçüde başarılı oldu. O dönemdeki çalışmaların özellikle işçi sağlığıyla ilgili bölümüne de katılmış olmaktan onur duyuyorum.

Özellikle ilk dönemdeki başarı ve büyük etkileme gücü nereden kaynaklanıyordu; onun üzerinde biraz durmak isterim. Sabahki konuşmaları da dinledim, orada birkaç arkadaş önemli bir noktaya değindiler. Bence çok önemli bir noktadır. Sayın Atabek de değindi; o nokta şu: Yapılan çalışmalarda, açıklamalarda, demeçlerde sadece hekim kamuoyunun değil, basit vatandaşın, Türkiye kamuoyunun nasıl etkileneceğine çok önem verilmesi bence çok önemli bir noktadır. Buna önem vermediğiniz zaman kamuoyunu arkanıza alamazsınız, kamuoyu desteğini arkanıza alamazsınız, kendi içinizde kapanır kalırsınız. Ne basın sizden haber verir, ne de siyasiler sizden fazla etkilenirler.

Sabahleyin iki gazete gördüm; biri Milliyet, biri Cumhuriyet. Cumhuriyet'te dünkü toplantıyla ilgili bir tek satır yoktu, Milliyet de çok kısa ve işin özünü anlamadan birkaç satırlık bir haberle geçiştirmiş. Öyle mekanizmalar bulmak gerekir -ki, Sayın Atabek zamanında o mekanizmalar bulunuyordu- kamuoyu size ilgi duysun ve sizin arkanızda olsun. Ne söylemek istediğimi daha somut olarak ifade etmek isterim. Aranızda şöyle baktığım zaman en yaşlı benim. Zaman çok çabuk geçmiş, halbuki öyle değildi. Ben de sizler gibi çok genç olarak bu toplantılara katılıyordum, ama zaman çabuk geçmiş. Bu nedenle bundan sonra bir kere daha karşınıza gelme olanağım olur mu, olmaz mı bilmiyorum. Onun için şimdi söyleyeceklerimi hoşgörüyü karşılamanızı dileyerek söyleyeceğim. Belki içinizdeki bazı arkadaşlara batıcı gelecek, ama bunları söylemezsem vicdanım rahat olarak buradan ayrılmayacağım.

Değerli arkadaşlarım, dünkü olayda Bakanın söylediği birtakım sözler var. Bunların aslında popülizm olduğunu, mugalata yaptığını hepimiz biliyoruz, ama bir de basit vatandaşın gözüyle bunları değerlendirmeye çalışalım. Ben, emekli olarak Ege'de bir ilçede yaşayan bir insanım ve o ilçeyi çok iyi tanıyorum. Bu ilçede SSK hastanesi ve devlet hastanesi üzere iki hastane var. Buralarda çalışan 45 tane de uzman hekim var. En uygar ülkelerde bile o büyüklükte bir ilçede eğer 45 uzman hekim varsa, orada dünyanın en iyi sağlık hizmeti yürütülebilir; çünkü sayı o kadar yüksek, ama o ilçede sağlık hizmeti iyi yürümüyor. Yürümemesinin başlıca nedeni, dün Bakanın burada kendi açısından çok başarılı bir şekilde demagojisini yaptığı şu vatandaşın cebine el sokma olayı!

Biz söylerken hep diyoruz ki, "hekim topluluğu içerisinde de elbette bunu yapanlar var, ama büyük çoğunluk böyle değil, her meslekte bu olur" gibi sözler kullanıyoruz. Değerli arkadaşlarım, ne yazık ki Anadolu'da ve küçük yerlerde işin boyutu bizim söylediğimizden çok çok daha büyük. Hiç kimse muayeneha-

neden geçmeden kendisine o hastanelerde sağlık hizmeti alamıyor. Elbette biliyoruz, bunun bir sürü nedenleri var. Hekimin bu hale gelmesinde bir sürü neden var. Belki de hekimlerin bu hale gelmesinde en suçsuz olan kişi, bunu yapan hekim. Ama ortada bir gerçek var: Çok büyüdü bu olay ve yaygınlaştı.

Bir bakan çıkıp da bunu demagoji malzemesi olarak kullandığı zaman onun karşısına nasıl çıkılabilir ve denilebilir? Bence şu denilebilir: Evet, doğrudur ve siz diyorsunuz ki, Türk Tabipleri Birliği olarak bunu önleyin, bunu denetleyin. Tamam bunu istiyorsanız, o zaman iktidar olarak bize o yetkileri verin. Türk Tabipleri Birliği Kanunu'nu yeniden çıkarın. Türk Tabipleri Birliği Kanunu'nun içerisine yeniden yetkiler, geniş sorumluluklar koyun ve uygar bir ülkenin tabipler birliği haline getirilmesi konusunda destek verin diye çıkılır. Böyle bir sorun var, ama azdır diye çıktığınız zaman basit vatandaş arkanızda bulamazsınız.

İkinci bir konu, sağlık ocakları konusu. Buraya gelmeden birkaç gün evvel İzmir'de mahallemizdeki sağlık ocağına ilaç almak için gittim. 12 tane hekim, 2'si poliklinik yapıyor, -o gün 1 tanesi yapıyordu- geri kalan 10'u içeride oturuyor; bu bir gerçek. Niye içeride oturuyor? Haklı nedenler sayabiliriz. Pratisyenliğe önem verilmemesi diyebiliriz, pratisyenlerin kenara itilmiş olması diyebiliriz, saçma bir sınav sistemi diyebiliriz, bir sürü neden sayabiliriz. Ama benim doktor olduğumu filan bilmeyen bir hasta bana döndü "görüyor musunuz, 45 dakikadır bekliyorum, 10 tanesi boş oturuyor ve biz burada hasta halimizle 45 dakikadır bekliyoruz" dedi.

Değerli arkadaşlarım, sizi temin ederim ben bunu emekli olduktan sonra anladım: Zaman zaman doktor olduğunuzu belli etmeden hastanelere gidin, polikliniklere gidin, vatandaş olarak oraya başvurun, bakın nelerle karşılaşacaksınız. İşte politikacılar bunu istismar ediyorlar. Kalkıp da Bakan, "sağlık ocaklarındaki hekimlerin hepsini çalıştıracam, hepsinin çalışması için gerekirse onların binalarına oda ilave edeceğim" derse, o zaman o haklı gerekçeleri, o basit vatandaşın anlayacağı şekilde anlatmak zorundayız. Aksi halde o vatandaş arkamıza alamayız.

Aynı durum Doğuda fazla para verilerek sözleşmeli çalıştırılma olayı için de söz konusudur. Ne diyor adam? "2,5 milyar maaş, 4 maaş ikramiye, ayrıca döner sermayeden yararlanacak. Bir tek koşulum var, muayenehane açmayacak, 1 senelik de sözleşme yapacağım" Tabii bizim olayın kendi açısından içyüzünü bildiğimiz püf noktaları var bir de. Bir kere onun özlük hakları ortadan kalkmış oluyor 1 yıllık sözleşmeyle; onu biz biliyoruz. İkincisi, oraya kendi taraftarlarını, politik yandaşlarını doldurma olanağı var; onu da biz biliyoruz. Ama halkın karşısına çıkıp da bunu söylediği zaman basit vatandaş diyor ki "bu adam haklı, ne güzel işte, çok iyi para verecek, doktor da gitsin, çalışsın" Olaya çok yüzeysel olarak baktığınız zaman bu bizim yapmak istediğimiz değil miydi? Biz full-time kanununda aynı şeyi yapmak istemedik mi? Sosyalizasyon Kanunu'nda aynı şeyi yapmak istemedik mi? Dolayısıyla şimdi buna karşı çıkmakta haklı gerekçelerimiz var ise, onları da halkın anlayabileceği bir şekilde anlatmak zorundayız.

Evet, hekim geçim darlığında; hekim az para alıyor; çok doğru. Hepimiz yaşadık içinde, hâlâ da yaşıyoruz. Küçük bir fıkra anlatayım size; gerçi fıkra da değil, gerçek. Öğretmeni köye tayin etmişler. Bildiğiniz gibi öğretmen maaşı en küçük maaş, çok komik bir rakam. Köy kahvesinde “Öğretmen, sen ne maaş alıyorsun?” demişler, öğretmen de söylemiş. “Ülen, sen bu kadar parayı nasıl harcayacaksın?” demişler. Türkiye’de böyle korkunç gelir uçurumu varken o getirilmiş olan yeni düzenlemeyi yüzeysel açıklamalarla eleştirmenin olanağı yoktur. Ya işin içyüzünü çok iyi anlatacaksınız, aslında yazarlarla, şununla, bununla her türlü çevreyle o ilişkileri kuracaksınız yahut da bilmiyorum belki susmak daha doğru olur. Yani şunu belirtmek istiyorum: Türk Tabipleri Birliği’nin yapacağı her türlü girişimde dikkate alınması gereken çok önemli bir ölçüt var bana göre: Vatandaş ne düşünür ölçütü. Mademki biz vatandaşa hizmet için buradayız, Türkiye’de vatandaşa sloganlarımızda olduğu ve hepimizin de yürekten inandığı gibi parasız, eşit, iyi sağlık hizmeti verilmesini istiyoruz, o halde vatandaşın ne düşündüğünü her an için göz önünde tutmak zorundayız.

Bir hususu daha eklemek istiyorum: Değerli arkadaşlar, ben dün bulunamadım, konuşmalarda çok bilinçli, çok kültürlü ve çok aydınca açıklamalar yapıyorlar arkadaşlar; çok güzel ideolojik açıklamalar yapıyorlar. Aslında o kitapları hepimiz okuduk, gerekirse ben de o terminolojiyle konuşabilirim, ama o terminoloji halka sıcak gelmiyor. Orada yapılması gereken o ideolojileri bilerek, o teorileri bilerek halkın anlayacağı şekilde konuşmaktır. Bu şuna benziyor: Bizdeki sistemde hekim yetiştirilirken bildiğiniz hocaların vizite sistemi uygulanıyor. Hasta başında hoca teorik birtakım şeyler anlatır. Hatta ben bir keresinde yanıldım da bir vizite sırasında asistan iken “hocam, buna bir aortografi yapılırsa acaba nasıl olur?” dedim. Hoca birden irkildi, aortografinin ne olduğunu anlatmaya başladı tarihiyle beraber. Yani kendisinin onu bildiğini göstermek ihtiyacını duydu.

Almanya’ya Hamburg Tıp Fakültesi’ne ihtisasa gittim, hoca hiçbir vizitede teorik hiçbir şey söylemiyor, onları hep kitaplardan okuyorlar. Hastanın başına geldiği zaman sadece o vakayı tartışıyorlar. Kimse kalkıp da bilmem ne hastalığının başlangıcından sonuna kadar orada nutuk atmıyor. Bu bir yöntem. Öyle sanıyorum ki, bunu kendi durumumuza uyguladığımız zaman, o ideolojik konuşmaları, çok iyi bildiğinize inandığım o ideolojik bilgiyi, değer verdiğim o ideolojik bilgiyi o terminolojiyle kamuoyuna yansıtmakta ben büyük bir yarar olduğunu sanıyorum.

Evet, çok teşekkür ederim. (Alkışlar)

Divan Başkanı: Çok teşekkürler Sayın Tonguç.

Dr. Gençay Gürsoy'a söz veriyorum; buyurun efendim.

Dr. Gençay Gürsoy* : Sevgili Arkadaşlar, gerçekten yorucu bir toplantı maratonu içindeyiz. Yemek üstüne ben kısa kesmeye çalışacağım. Aslına bakarsanız, TTB duayenlerinin engin deneyimleriyle bezenmiş anılarından ve sevgili arşivci Şükrü'nün belgelere dayanan konuşmasından sonra benim tabip odalarıyla ilgili söyleyeceklerim ister istemez sınırlı olacak. Çünkü ben hekim hareketine biraz farklı bir kanaldan geldim. Öğrenciliğimin son yılları (1962-1963) Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşuna rastladı. Mehmet Ali Aybar'ın parti başkanı olmasının hemen ardından bir grup arkadaşla birlikte ben de partiye girdim. O günler, daha sonra o düzeyde bir daha yaşamayacağımız coşku ve umut günleriydi. Gözümüzü Türkiye İşçi Partisi içinde açmıştık ve başka bir şey görececek halimiz yoktu.

Bildiğiniz gibi 1960 kuşağı ilk gençlik yıllarını Demokrat Parti'nin baskıcı ve anti-demokratik uygulamaları içinde geçirdi. "Vatan Cephesi" "Tahkikat Komisyonları", komünizm paranoyası, İnönü'yü bile hedef alan yıldırma hareketleri içinde gelişen öğrenci eylemlerinin temel hedefi siyasi iktidarın devrilmesiydi. Ortada meslek örgütlerini, sivil toplum kuruluşlarını içine alan bir platform yoktu. Aslında öğrenci dernekleri dışında sivil toplum örgütü olabilecek kuruluşlar da yoktu. Bizim grupta 3-4 tıp öğrencisi vardı. Ne biz tabip odasının farkındaydık ne tabip odası bizim. Oda yönetiminde o dönem kimler vardı tam anımsamıyorum ama orada da DP'ye karşı tavrı olan bir genç hekim hareketi başlamıştı. İstanbul'da öğrenci hareketlerinin karargahı İstanbul Üniversitesi'nin ünlü kantiniydi. Eskiler iyi bilirler, İstanbul Üniversitesi kantini o sıralar yeni yapılmıştı. Yeşil deri koltuklar, yuvarlak masalar ve her siyasetin üslendiği köşeler vardı. Girişin sağ ilerisinde ise kendilerini "komünist" diye tanımlayan, kızılı erkekli bir grubun yuvarlak masası dururdu. Sayıları 10-12'yi ancak bulan bu gençlerden biri de bendim. Asıl siyasal önderlik o dönemin CHP'sine yakın gençlerin elindeydi. Ama biz de önemli oranda karar mekanizmaları içinde yer alırdık. Bence hala derli toplu nesnel tarihi yazılmamış olan 1960 öncesi öğrenci hareketlerini şimdilik bir yana bırakalım. Fakat kendi hesabıma geriye dönüp baktığım zaman bizim grubun kendini biraz fazlaca önemsediyini görüyorum. Burnumuz bir karış havada, etrafımızdakileri "cahil cühela" sayardık. O dönemdeki kolektif cehaleti göz önüne alırsak tabii biz ortalamaya göre çok daha donanımlıydık. İyi kötü Marksizmi öğrendiğimizi düşünürdük. İyi okurduk. Neler okurdunuz dersiniz, o dönem elde ne varsa onları okurduk kuşkusuz. Romanları ve Nazım'ın yasaklı şiirlerini bir yana bırakırsak Türkçe'de Marksist literatür 3-5 kitaptan ibaretti. Stalin'in daktilo-tekstirle çoğaltılmış "diyalektik notları", Lenin'e ait olduğu söylenen birkaç parça kısa yazı ve Max Beer'in ünlü "Sosyalizm ve Sosyal Mücadeleler Tarihi". Biraz yabancı dil biliyoruz ama doğru dürüst bir Marksist kültür elde edebilecek yayınlara ulaşmak mümkün değil. Marksist literatürün soğukkanlı bir

* Gürsoy, 1939 Oltu doğumlu. 1963 İstanbul Tıp Fakültesi mezunu. Nöroloji Anabilim Dalı öğretim üyesi, profesör. 1990-1994 TTB Yüksek Onur Kurulu üyesi, 1979-1981 İstanbul Tabip Odası Genel Sekreteri ve 2002-2006 İstanbul Tabip Odası Başkanı. Halen Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı.

şekilde okunması benim için ancak 1968'de yurtdışına çıkışımla başladı ve dışarıda yaşadığım yıllar içinde gelişti. Bunun yanında o yıllarda yeni yeni yükselen Varoluşçuluk hızla ilgi odağımıza giriyor ve sınırlı Marksist kültürümüzün boşluklarını dolduruyordu. Ben kendi hesabıma o dönemde özellikle özgürlük ve bireysel sorumluluk gibi bazı temel kavramlar konusunda bu varoluşçu akımlardan elde ettiğim ufuk genişlemelerini, Marksizm dahil, başka hiçbir düşünce sisteminde bulamadım.

Bugün sağlık alanının Marksist analizini yapma ve ekonomi-politik çerçevesini çizme konusunda geniş birikim sahibi genç arkadaşlara göre bizim o sıralarda bilgi düzeyimiz çok çok sınırlıydı. Ama doğrusu uygulama konusunda o gün söylediklerimizle 40 yıl sonra bugün söylediklerimiz arasında fazla bir fark görmüyorum. O zaman da “sağlık ve eğitim temel kamusal alanlardır, özel girişime terk edilemez” derdik, bugün de aşağı yukarı aynı şeyleri söylüyoruz. Aslında tabii iyi de ediyoruz. Çünkü söylediklerimiz doğru. Ama dinleyen yok.

Neyse ben 1963'de İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldum. Bildiğiniz gibi sağlıkta sosyalizasyon uygulaması bir yıl önce Muş'ta “pilot uygulama” olarak başlamıştı. Burslu okuduğum için mecburi hizmetim vardı. Muş'un bitişiği Bitlis'in Hizan ilçesini çektim. Sağlık Bakanlığı'nda haritadan yerini gösterdiler ve “Havası, suyu iyidir, hadi güle güle git!!” dediler. Aylardan Mayıs'tı. Yollar hala açılmadığı için beni Van Gölü kıyısındaki Adilcevaz ilçesinde göreve başlattılar.

Ne gitmeden, ne gittikten sonra Tabip Odası'na uğradım. Üye olmuşmuydum onu da anımsamıyorum. Muş'taki pırl pırl sağlık ocaklarını görmüştüm. Benim ilçedeki hükümet tabipliği toprak zeminli iki odalı bir damdı. Paslanmış acil cerrahi aletleri, birkaç paket ilaç, eskimiş aşular ve bozuk bir tansiyon aleti. Bir taraftan elde ne varsa düzene sokmaya, eksikleri tamamlamaya çalışıyorum bir taraftan da ciddi hasta gelmesin diye dua ediyorum. Bu arada, Bitlis'te Türkiye İşçi Partisi'ni kuracak kimse bulabilir miyim diye sağa sola soruyorum. Akıl almaz acemilikler, sakarlıklar. Aradan 3-4 hafta geçti geçmedi Kaymakamlığa Van Millî Emniyeti'nden benim hakkımda yazılar gelmeye başladı. Bunları tabii daha sonra öğreniyorum. Velhasıl partiyi kurayım derken kasabada şüpheli şahıs muamelesi görmeye başladım ve enterne edildim. Bu arada çocuğunu tedavi edip iyileştirdiğim belediye başkanı, olan biteni anlattı: “Doktorum, sen iyi bir adammışsın, aman kendine dikkat et ve buradan kaybol!” Biraz daha dayandım ama yürümedi. Ne doğru dürüst hekimlik ne de siyaset yapabildim ve bir yılı doldurmadan askere gittim.

Askerliğe İstanbul Yassıada'da başladım. Aradan bir iki hafta geçmişti ki olmadık bir nedenden oda hapsi ile cezalandırıldım. Onun arkasından da Yassıada'dan alınıp Kasımpaşa'ya gönderildim. Bunların nedenini daha sonra öğrenecektim: Bitlis'te “tehlikeli” siyasi faaliyetlerde bulunma.

Bu arada 1965 seçimlerinde Türkiye İşçi Partisi 16 milletvekili ile meclise giriyor ve tabii biz, o zamanın partili gençleri “bu iş oldu” diyoruz. Yani meslek örgütümüzde ne oluyor, ne bitiyor çok da ilgimizi çekmiyor. İşçi Partisi programının sağlık bölümünü birkaç hekim arkadaş birlikte hazırlarken “sosyalizasyon” uygu-

laması en önemli temeli oluşturuyor. Mecliste TİP'li milletvekillerinin kaba kuvvetle sindirilmeye çalışılması, özellikle gecekondu bölgelerindeki parti toplantılarının bir taraftan polis, bir taraftan şartlandırılmış yoksul halk tarafından saldırıya uğraması birkaç yıl içinde bize işlerin öyle bugünden yarına halledilemeyeceğini acı bir şekilde gösterdi. Bunu yaşayarak öğrendik. Meslek odası çalışmalarıyla ilgilenmeye başlamam biraz da bu deneylerin sonucudur. Kısa tutacağım derken galiba anılara fazlaca daldık.

Neyse, sonrasında İstanbul Tıp Fakültesi'nde asistan oldum. 1961 Anayasası memur sendikalarının yolunu iyi kötü açmış durumda. Üniversite Asistanları Sendikaları'nı (ÜNAS) kuruyoruz. Geçen yıl kaybettiğimiz aziz dostum Bülent Tanör ve ben sırayla İstanbul Şubesi başkanlığını yaptık.

Dr. Erdal Atabek TTB Merkez Konseyi başkanı. İlk beyaz gömleli yürüyüşler başlıyor. Üniversite hocaları, yaşlı başlı hekimler yürüyüşlere katılıyor. Biz sosyalist genç hekimler yönetimle birlikteyiz ama arada sürtüşmelerimiz oluyor. Hiç unutmuyorum bir keresinde yürüyüş kolunu Taksim Meydanı'na çekmek istedik. Erdal Atabek "Yahu etmeyin eylemeyin Taksim'e siz giderseniz anladık, ama ben bu bastonluları Taksim'e nasıl götüreyim? Hadi gittik, olay çıkarsa bunlar bir daha gelir mi?" gibi soğukkanlı argümanlarla bizi caydırmaya çalışıyor. Sonunda Atabek'i dinledik ve uslu uslu yolumuza devam ettik. İyi de ettik tabii, ama acaba o günlerdeki potansiyelimizi en iyi şekilde değerlendirebildik mi bilemiyorum.

Aradan bunca yıl geçtikten sonra geriye dönüp baktığım zaman kuşkusuz genel olarak Atabek ve arkadaşlarını haklı buluyorum ama dediğim gibi "genel olarak" haklı buluyorum. Tabip odaları onların çabalarıyla muayenehaneci seçkinlerin elinden ülkenin sağlık sorunlarına sahip çıkan öncü aktivistlerin eline geçmiştir. TTB, devlet ve hükümet nezdinde saygınlığı olan, itibar edilen bir örgüt haline gelmiştir. Ama acaba bu konum aynı zamanda TTB'nin biraz bürokratikleşmesine, statükoculuğa kaymasına da zemin hazırlamış mıdır, bilmiyorum. O yıllarda TTB ile Atabek o derece özdeşleşmişti ki, bu durumun değişmesini tasarlamak bile olanaksızdı. Her genel kurulda Atabek başkan seçiliyor. Son yıllara kadar Yönetim Kurulu da fazlaca değişmiyor. Başarılı işler yapılıyor tabii ama biraz tek parti tek şef döneminin durağanlığı da dikkatimizden kaçmıyor. Bu arada Atabek SSK Genel Müdürlüğü yapıyor. TTB devlet bürokrasisiyle fazlaca içli-dışlı oluyor falan falan... Genç sosyalist hekimler arasında genel kurullarda açıkça ortaya koyulmayan sessiz bir muhalefet de gelişiyor. Atabek'i devirmek lazım, ama nasıl? Kiminle? Neyse bir kongre miydi ara kongre miydi anımsamıyorum, yönetim kurulunu aklamamaya karar veriyoruz. Zaten katılım sınırlı, bizim oylarımızla kurul aklanmıyor ve zorunlu olarak seçim yapılıyor. Ama ne hazırlığımız var, ne yönetim kuruluna kimlerin gireceği belli. Öte yandan da diyoruz ki; nasıl olsa kazanamayacağız, maksat şu otorite biraz sarsılsın. Neyse apar topar bir liste hazırladık, araya eski tüfek doktorlardan bildik isimler de serpiştirip seçime girdik. Dediğim gibi kazanacağımızı aklımızdan geçirmedığımız için içimiz rahat. Derken sandıklar açılıyor, sayım başlıyor. İnanılır gibi değil, bizim liste önde gidiyor. Atabek ve arkadaşlarının suratu asılıyor ama bizimki onlardan fazla asılıyor. Olur da seçilirsek, bu işin üstesinden gelebilir miyiz endişesi hepimizi sarı-

yor. Şimdi hatırlıyor mu Atabek bilmiyorum ama kaşlarını çatmış kızgın ve bozuk bir yüzle bakışı benim hala gözümün önünde. Oylar açıldıkça denge biraz daha değişiyor ama biz hala öndeyiz. Arada Atabek'in listesinden gelip bizi kutlayanlar oluyor ama durum giderek gerginleşiyor. Uzatmayalım, sonunda sandık doğru kararını verdi ve biz birkaç oyla seçimi kaybettik. Erdal Atabek ekibi görevine devam etti. Ama sanırım bunu izleyen genel kurulda bizden birkaç kişi yönetim kuruluna girdi. Atabek'in başkanlığı devam etti ama yönetim kurulunun alışılmış kadrosu da değişmiş oldu.

Daha sonraki yıllarda daha çok genel kurulu delegesi olarak Oda çalışmalarına katıldım ama faaliyet alanım üniversite çevresiyle ilgili örgütlerdi. Demin sözünü ettiğim ÜNAS 1971'de kapatıldı. Daha sonra TÜMAS ve TÜMOD kuruldu. Birkaç dönem TÜMAS'ın başkanlığını yaptım. 1975'de doçent olunca TÜMOD yönetim kurulunda çalıştım. Nihayet 1979 genel kurulunda İstanbul Tabip Odası Genel Sekreteri oldum. Başkan Prof. Dr.Coşkun Özdemir'di. Oda faaliyetleri konusunda ikimiz de fazla deneyimli değiliz ama yönetim kurulunda rahmetli Dr. Şakir Darkot ve başka deneyimli arkadaşlar vardı. Dr. Şükrü Güner Merkez Konseyi'ndeydi. Aynı bina içinde olduğumuz için İstanbul Tabip Odası'na pek fazla iş düşmüyordu zaten. Odanın profesyonel sekreteryası falan yok. Birkaç personel bir teksir makinesi ve birkaç daktilodan ibaret mal varlığımız.

Derken 12 Eylül geldi. Ben o sırada kısa süreli bir çalışma için Paris'teydim. 11 Eylül gecesi Avrupa Nöroloji Kongresi'ne katılmak üzere Türk ve yabancı doktor arkadaşla birlikte arabayla Brüksel'e gidiyoruz. Tabii radyo falan dinlediğimiz yok. Sabah kongre salonuna vardığımızda benim adımın anons edildiğini duydum. Kongre başkanı benimle görüşmek istiyormuş. Merakla gittim. Adamcağız beni görür görmez heyecanla "geçmiş olsun, sizin için ne yapabiliriz" falan gibi sorular sormaya başladı. Benim hiçbir şeyden haberim olmadığını anlayınca bir yere oturttu, kendi eliyle kahve getirdi ve alıştıra alıştıra olan biteni anlattı.

12 Eylül askeri darbesini böyle öğrendim. İzleyen günlerde Avrupa'ya kapağı atmış arkadaşlarla haberleştik, bitmek tükenmez toplantılar yaptık. Bu koşullar altında Türkiye'ye dönmeli mi dönmemeli mi sorusu etrafında sabahlara kadar süren tartışmalar yaptık. Kimi kalmaya kimi dönmeye karar verdi. Ben birkaç gün içinde döndüm. Geldiğimde Oda'nın ve Merkez Konseyi'nin kapılarının mühürlendiğini gördüm. Aradan 3-4 gün geçti. Bizim Şakir bana gelip "Merak etme malları kurtardık" dedi. Mallar dediği eski teksir makinesi ile bir iki daktilo. Devletin eline geçmesin diye, mührü söküp onları "emin yerlere" ulaştırmış. Bu arada Şakir ortadan kayboldu. Tutuklanma olasılığı ortaya çıkınca yurtdışına çıkmış ve bir daha dönmemişti. Tahmin edebileceğiniz gibi binbir güçlüklerle malvarlığımızı bir takım örgüt evlerinden toplayıp yerine koyduk.

1980 macerası uzun hikaye tabii. Ölümler, işkenceler, yıllar boyu süren hapislikler. Benim payıma, 1402'lik olmak, çoğu takipsizlikle sonuçlanan birkaç dava ve hayli uzun süren yurt dışına çıkma yasağı dışında fazla bir şey düşmedi. Böyle bir durumda 1402'lik olmak elbet ciddi bir travma sayılmazdı. Ama yurtdışına çıkma yasağı ile birlikte gelince bana epey sıkıntı verdiğini itiraf etmeliyim. Daha

2 yıl önce profesörlüğe yükseltilmiş, yapımına çok emek verdiğim Nörolojik Bilimler binası içinde, o dönem için Avrupa'nın en iyilerinden biri olan "Nöroradyoloji" laboratuvarını kurmuştum. Bir sürü bilimsel projeye başlamıştım. Yüz'ün üzerinde öğretim üyesi iki satırlık bir yazı ile, "bir daha kamu görevinde çalıştırılmamak üzere" kapı dışarı edilmiştik.

Böylece kamuda çalışma yasağı nedeniyle özel hekimlik alanına mahkum edilmiş oldum. Ama doğrusu o da benim için önemli bir tecrübe oldu. Her şeyimi elinden almışlardı ama mesleğim benimleydi. Bu duyguyu ilk kez bütün yoğunluğuyla yaşadım. 1402 uygulaması, bildiğiniz gibi 7-8 yıl süren idari mahkeme ve Danıştay kararlarıyla ancak 1990'da çözüldü ve görevlerimize döndük. Bu arada üniversitelerimizin 1402 uygulaması konusunda tam bir yüz karası sayılması gereken tutumuna da geçerken dokunmuş olayım. 12 Eylül'le birlikte üniversite ne yazık ki, layık olduğu YÖK'ü bulmuş ve bu zilleti yıllar boyu sineye çekmişti.

1980-1990 döneminin kırk dökük demokrasimizin üzerinden geçen tank paletleriyle dümdüz edildiği dönemin acıları daha dinmeden Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa Sosyalist modellerinin kağıttan kuleler gibi çöküp gitmelerini, dünyanın ABD güdümünde tek kutuplu hale gelmesini hüznle yaşadık. Kendi hesabıma bir yandan 1980'lerin son yıllarında elde kalan sosyalist birikimin yana gelmesi konusundaki çabaların içinde yer alırken, bir yandan da emeklilik sınırına yaklaşan yaşamımın muhasebesini yaptım. Klasik laftır ama iyi laftır: Yeniden yaşasaydım her halde yaşadığımdan pek farklı olmazdı. Temel yönelimlerimde kayda değer bir sapma yok. Ama ülkemiz ve dünyamız adına şimdi daha çok endişe duyuyorum. Gençliğimizde "tarihin tekerleği tersine dönmez" diye bir inancımız vardı. Sıkıştığımız zaman ona sığınardık. Şimdi insan soyunun akli başına gelmezse, bu güzel gezegenimizin yok olup gideceğini, global ölçekte barıştan, paylaşımından, dayanışmadan yana olanların, iyi planlanmış, akıllı ve bilgili iradi müdahaleleri olmazsa teknelci kapitalizmin yarattığı barbar düzenin önünün alınamayacağını düşünüyorum. Umudum bunca baskıya, yıldırıma, sıradan yaşamın baştan çıkarıcı bin türlü cazibesine karşın her ülkede, her kesimde direnmeye çalışan dürüst insanların tükenmemesine dayanıyor. "Değişen ne var" diye sorarsanız, onun hesabını yapmaktan vazgeçin derim. Direnme bir yaşam tarzı, bir yaşam ahlakıdır o kadar.

Bunca yıl sonra İstanbul Tabip Odası'nda yeniden aktif görev almayı bu duygular içinde kabul ettim. Aramızdaki birkaç kuşak farka karşın tık nefes kalmadım sanırım. Dışarıda Atabek'le nereden nereye geldiğimizi konuşuyorduk. Ben kendi hesabıma son dönemde, gerek İstanbul Tabip Odası, gerekse öteki tabip odaları ve TTB çevresinde tanıdığım genç arkadaşlardan çok şeyler öğreniyorum. Mesleki sorunları bizden çok daha iyi biliyorlar. Bürokrasiyi iyi tanıyorlar. Aralarında siyasi yetkinlik bakımından geçmişle kıyaslanmayacak kadar çok donanımlı arkadaşlar var. Ama hala ancak sınırlı bir hekim tabanını aktivistlere katabiliyoruz. Bu yönden geçmişten pek farklı bir durum yok. AKP iktidarının sağlık politikalarının mobilizasyonu artıracığını düşünebiliriz. Ama beklentileri çok yüksek tutmamak gerekiyor. Sadece bizde değil Batı'da da örgütlü toplumsal

hareketler belli bir sınırın ötesinde gelişmiyor. Siyaset kanalları tıkanıyor. Yeni yollar, yeni kanallar aramak gerekiyor. Geçmişî tekrarlamak yerine sol entelektüel potansiyelin bu ufka yönelmesi gerekiyor.

Sözlerimi bitirirken bizden önceki kuşağın temsilcilerinden sevgili Dr. Tonguç'un mesleğimize ait kirli çamaşırları gizlemem gerektiği konusundaki uyarılarına içtenlikle katıldığımı belirtmek istiyorum. Biliyorsunuz ben çeşitli vesilelerle bu kirlenme ile ilgili duygularımı ifade ediyorum. "Kol kırılır yen içinde kalır" demek gerektiğini düşünüyorum. Yolsuzlukların ayyuka çıktığı bu toplumda gözünüzü neden hekimlere dikiyorsunuz diyemeyiz. Kamuoyunun sahtekarlığı, açgözlülüğü, yolsuzluğu bu mesleğe yakıştırmamasından memnun olmalıyız. "Bıçak parası" denilen o örtülü sahtekarlıkların, ilaç firmaları ile girilen, kılıfına uydurulmuş bulaşık ilişkilerin, komisyon alıp vermelerin üstüne önce biz gitmeliyiz. Siyaset bezirganlarının eline mesleğimizi karalama fırsatı vermemeliyiz. Hepinize sevgiler, duayenlerimize saygılar ve sevgiler sunuyorum.

Divan Başkanı: Gençay Hocamıza teşekkür ediyoruz.

Dr. Özen Aşut buyurun. (Alkışlar)

Dr. Özen Aşut* :

Ankara Tabip Odası 1975-1979 Değerlendirmesi

Dr. Özen Aşut

- Genel değerlendirme
- ATO Genel Kurulu (Mart 1975)
- 1975-77
- Hastane temsilcilikleri
- Oda çalışma büroları
- Halk sağlığı çalışmaları
- Demokratik kitle örgütleriyle ilişkiler

ve insan hakları

- 1977-79
- Genel değerlendirme
- Çalışma grupları
- Sağlık kongre ve kurultayları
- Sağlık Kurultayı '78
- Sosyalleştirme Genel Kurulu
- Sağlık Kurultayı '79 belgeleri
- Tamgün çalışmaları
- Ankara Temsilciler Meclisi
- ❖ *ATO yayınları*
- ❖ *Sonuç*

Genel Değerlendirme

- Toplumda siyasallaşma
- Siyasal ortamın ileri ve hareketli olduğu bir dönem

* Aşut, 1945 İzmir doğumlu. 1970 İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu. 1974 Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde iç hastalıkları uzmanı. 1978'de halk sağlığı uzmanı. 1990'da halk sağlığı doçenti. 1977-1979 Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu üyesi. 1988-1992 arasında Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği Genel Sekreterlik ve Genel Başkan Yardımcılığı görevinde bulundu. 1994-1996 TTB Merkez Konseyi üyeliği, 1995-1996 TTB Merkez Konseyi Başkanı. 1998-2002 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Yönetim Kurulu Başkanı ve 1998-2006 TTB Yüksek Onur Kurulu üyesi.

- ❑ Siyasal ortamda ayrışma ve çatışma
- ❑ Kitle örgütlerinde izdüşümleri

Türkiye’de 1970’li yıllar dönemi, genelde toplumun siyasal ve toplumsal olaylara ilgisinin yükseldiği, siyasal çalışmaların içinde olanların nicel ve nitel olarak arttığı bir dönem olarak anımsanacaktır. Siyasal alana ilginin yoğunlaşması ve toplumda siyasa içinde yer almak isteyen özellikle de emekçi insanların örgütlerinin kararlarda söz sahibi olma istemlerinin yükselmesi, karıştırmı da birlikte getirmiş, toplumu yönetmekte olan egemen güç ve sınıflar bu yükselişi durdurmak için karşı örgütlenmeleri başlatmış ya da desteklemiş ve güçlendirmişlerdir. Böylece Türkiye toplumu siyasal anlamda ayrılmış ve parçalanmış, egemen güçlerin önyak olduğu bir çatışmaya itilmiştir. Türk Tabipleri Birliği 1976-1977 Çalışma Raporu’nda yer alan bir değerlendirme, dönemin genel görünümüne ışık tutucu niteliktedir:

“Ülkemizde yaygınlaşan can güvensizliği, demokratik özgürlüklere doğrudan saldırılar, faşizan baskıları yasal bir faşizme dönüştürme çabaları, bazı kişilerin çağ dışı tutumlarından değil, gelişen ülkemizdeki sosyoekonomik dinamiklerin egemen çevrelerde yarattığı ürküntüden kaynaklanmaktadır.

Türkiye’nin sanayi ve tarım kesiminde hızlı bir kapitalistleşme sürecine girmesi, bu sürecin kaçınılmaz biçimde netleştirdiği emek-kapital çelişmesine yeni sosyal boyutlar kazandırmıştır.”

Siyasal ayrışma ve parçalanma ülke çapında demokratik kitle örgütlerine de yansımıştır. Bu durum doğal olarak özellikle sol/toplumcu siyasal örgütlenme ve grupların güç yitirmelerine yol açmıştır. Özünde ilerici ve toplumcu yönelimli olmasına karşın, toplumsal muhalefet bu nedenle güçlenememiş ve başarılı olmamıştır. Ancak bu dönem aynı zamanda birleşmiş örgütlü çabalarla kimi önemli kazanımların elde edildiği bir süreç olarak da Türkiye toplumsal tarihinde yerini almıştır.

Söz konusu kazanımların, pek çok başka alanda olduğu gibi, sağlık alanında da önemli ve iz bırakmış örnekleri bulunmaktadır. Bu değerlendirmede, Ankara Tabip Odası (ATO) örneğinden yola çıkarak, Tabipler Birliği bağlamında, dönemin ve özellikle de demokratik kitle örgütlerinin (DKÖ) genel görünümü, çalışmalarını ve elde edilen kimi sonuçlar ele alınacaktır.

ATO 1975-77 Dönemi

Ankara Tabip Odası 1975 Genel Kurulu

Toplumcu dinamiklerin etkisi 1975 yılı Ankara Tabip Odası Genel Kurulu’nda gözle görülür bir somutluk kazanmıştı. Bu Genel Kurul’da sol / sosyalist görüşlü hekim kitesinin desteklediği bir yönetim göreve geldi. Dr. Ergin Atasü’nün önderliğinde işe başlayan ekip, daha sonra iç çatışmalar nedeniyle bir görev değişikliği yaşadı. Süreç, Dr. Hamdi Öğüş’ün başkanlığında 1977 olağan seçimli Genel Kurulu’na dek sürdü.

Bu dönem ATO'da pek çok ilk yaşandı. Daha önce meslek örgütü özelliği ağır basan ve daha çok yönetim kurullarına dayalı bir çalışma yürüten Oda'da ilk kez tabanı oluşturan üyelere, başka bir deyişle kitleye dayalı bir çalışma biçimi benimsendi. İlk hastane temsilcilikleri ve ilk grup çalışmaları bu dönemde gerçekleştirildi. Halk sağlığını hedef alan ilk kurultay bu dönemde, toplum hekimliği anabilim dalları ve Bakanlık işbirliği ile yapıldı. 14 Mart'ların tıp bayramı yerine toplum sağlığının değerlendirilip sorgulandığı sağlık haftalarına dönüştürülmesi de bu dönemin ürünlerindedir.

Hastane ve Asistan Temsilcilikleri

TTB Temsilciler Meclisi 18-19 Eylül 1975 tarihli toplantısında tabip odalarının hastanelerde temsilcilikler oluşturması kararlaştırılmıştı. Bu karara uygun olarak ATO'da ilk kez hastane temsilcilikleri oluşturuldu. Başlangıçta atama ile saptanan temsilciler bir süre sonra ATO üyelerince seçilerek işbaşına geldiler. Buna koşut olarak, üniversitelerde de asistan temsilcilikleri oluşturuldu.

Oda Çalışma Büroları ve Genel Üye Toplantıları

ATO'nun 1975-77 döneminde ilk kez, çeşitli alanlarda çalışma grupları "bürolar" adı altında örgütlenmiş ve düzenli toplantılar yaparak ürün vermiştir. Ayrıca, pazartesi günleri yapılan ve Yönetim Kurulu üyeleri ile hastane temsilcilerinin de bulunduğu tüm üyelere açık genel üye toplantıları ile oda üyelerinin yönetime doğrudan katılımı sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışma gruplarından "Halk Sağlığı Bürosu" düzenli çalışan ve ürün veren bir niteliğe ulaşmış, öbür bürolar ise, güncel sorunlarla ilişkili olarak zaman zaman işlerlik kazanmışlardır. Basın yayın bürosunun çalışmaları 1976'da Ankara Tabip Odası Bülteni'nin (ATO B) yayımlanmaya başlamasıyla sonuçlanmıştır.

ATO Çalışma alanları ve bürolar (1975-77):

- Halk sağlığı bürosu
- İşçi-memur bürosu
- Sosyal güvenlik bürosu
- Basın-yayın bürosu
- Hastane temsilcileri
- Asistan bürosu

Halk Sağlığı Çalışmaları

ATO Halk Sağlığı Bürosu çalışma alanlarını şöyle belirlemişti:

- Büro ekip içi eğitimi
- Birinci Halk Sağlığı Kurultayı
- Radyo konuşmaları ve halka yönelik diğer etkinlikler
- Sağlık haftaları

- Toplum hekimliği anabilim dalları ile ilişkiler

Tüm çalışmalarda toplum hekimliği anabilim dalları, diğer demokratik kitle örgütleri ve meslek kuruluşları ile işbirliği yapılmaya çalışıldı. Çalışma alanları arasında yer alan Halk Sağlığı Kurultayı ve halka yönelik öbür işler, bu büronun önemli etkinlikleriydi. Bu çalışmaların ses getiren sonuçları ve ürünleri oldu.

Birinci Halk Sağlığı Kurultayı:

Bu Kurultay ATO'nun halk sağlığı alanındaki ilk büyük etkinliği oldu. 26-28 Haziran 1975 tarihlerinde düzenlenen ve özellikle halk sağlığı alanında çalışan uzman ve öğretim görevlilerinin yer aldığı toplantının programı şöyleydi:

1. Gün: Bulaşıcı hastalıklar ve barsak enfeksiyonları
2. Gün: Çocuk ölümleri ve ana-çocuk sağlığı
3. Gün: Genel sağlık politikası

Kurultay'ın sonuçları bir bildirgeyle hekimlere ve kamuoyuna açıklandı. Sonuç bildirgesinde şu görüşlere yer verilmişti:

- 1) Toplumsal sorun ve dengesizlikler, gelir düşüklüğü ve gelirin dengesiz dağılımı, sonuçlarını en önce halkın sağlığı üzerinde gösterirler.
- 2) AÇS hizmetlerinde, bu hizmeti yürütebilecek düzeyde mezuniyet sonrası eğitim almış pratisyen hekimlerin ya da halk sağlığı uzmanlarının görevlendirilmesi koruyuculuk görevinin daha iyi yapılmasını sağlayacaktır.
- 3) Tamgün çalışma zorunludur.
- 4) Politika sözcüğü tartışılarak tanımlanmıştır. "Politika, ...
- 5) Devletin genel sağlık politikasının saptanmasında yapılması gerekenler belirlenmiştir.
- 6) Sağlık hizmetlerinin devletleştirilmesi önerilmiştir.

Radyo konuşmaları:

ATO'nun 1975-77 döneminde halka yönelik aydınlatıcı çalışmaları arasında çeşitli radyo konuşmaları da yapıldı. Halk Sağlığı Bürosu üyelerinin örgütlediği ve uzman kişilerin katıldığı konuşmalardan bazıları aşağıda belirtilmiştir:

1. Koruyucu Hekimlik ve Çevre Sağlığı. TRT II, Mayıs 1975
2. Yurt Dışındaki Hekimler. TRT II, Mayıs 1975
3. Bebek Ölümleri. TRT II, Haziran 1975
4. İlaçların yanlış kullanılmaları ve kötü alışkanlıklar, 26 Ağustos 1976

5. Hekim Göçü. TRT I, Ağustos 1977

Sağlık Haftası (7-14 Mart 1976):

14 Mart'ın "Tıp Bayramı" olarak kutlanmasının koşullarının olmadığı savından yola çıkan Türk Tabipleri Birliği, 14 Mart'ların toplumun sağlık sorunlarının tartışıldığı bir ortama dönüştürülmesini kararlaştırmıştı. Bu nedenle, ATO 1976 yılının 7-14 Mart haftasında böylesi bir program düzenledi. Etkinliklerde DKÖ ile işbirliği yapıldı. Hafta, ATO, Tüm Sağlık Personeli Derneği (Tüs-Der), Tüm Üniversite, Akademi ve Yüksek Okul Asistanları Birliği (Tüm-As) ortak etkinliği olarak düzenlendi. Sonuçta,

- Tüm sağlık hizmetlerinin ve ilaç sanayisinin devletleştirilmesi savunuldu.
- Hükümetin gündeminde olan Genel Sağlık Sigortası girişimine karşı çıkıldı.

Diğer ATO Sağlık Politikası Çalışmaları:

Dönemin sağlık politikası kapsamındaki başka bazı çalışmaları aşağıda belirtilmiştir:

- İlaç Sömürüsü Paneli (26.4.1976)
- İlaç Dosyası (TİB ve TMMOB ile ortak yayın)
- "Genel Sağlık Sigortasına Hayır" Broşürü (Mart 1977)

Demokratik Kitle Örgütleriyle (DKÖ) İlişkiler ve Ortak Etkinlikler

Bu dönemde, DKÖ ile ortak etkinlik programlarına genellikle TTB adına ATO katıldı. Çünkü TTB Merkez Konseyi İstanbul'da, öbür örgütlerin genel merkezleri ise Ankara'daydı. Dönemin ortak eylemlerinden bazıları şunlardı:

- Faşist saldırıları, antidemokratik baskıları ve kısımları protesto kampanyası: TMMOB, TÖB-DER, TÜTED, TÜM-DER TÖD, TÜMAS, AYÖD, TİB, TTB adına ATO ortak girişimi
- Demokratik üniversite konferansı
- Memur kıyımı ve düşündürdükleri konferansı

17 Nisan 1975 tarihinde TÖB-DER'in düzenlediği "Köy Enstitülerinin Kuruluş Yıldönümü" toplantısına ATO adına Dr. Engin Tonguç katıldı.

İnsan Hakları İçin Girişimler:

Tutukluların sağlık koşullarının düzeltilmesi için ilk çalışmalar bu dönemde başladı. Örneğin, Yusuf Küpeli'nin sağlık kuruluşuna nakli için girişimde bulunuldu.

ATO 1975 Çalışma Raporu'nda; "İnsan yaşamına, en temel hak ve özgürlüklere yönelik tüm baskı ve kısımları, düşünce ve basın özgürlüğünü ortadan kaldıran

davranışları ve bunların temsilcisi düşünceleri şiddetle kınıyoruz” sözleri yer alıyordu.

ATO 1977-79 Dönemi

Genel Değerlendirme

ATO'nun 1977 Genel Kurulu bir öncekinden daha sancılı geçti. Toplumdaki sağ-sol ayrışması iyice belirginleşmiş, DKÖ için savaş da aynı ölçüde önem kazanmıştı. Sandık kaçırmaya ve alternatif genel kurul yapmaya varan muhalefete karşın, ATO üyeleri önceki çalışmaların yürütmesini sağlayacak toplumcu hekimleri bir kez daha göreve getirdi.

TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Erdal Atabek Temsilciler Meclisi'ni açış konuşmasında,

“Bir örgütün asıl gücü, örgütün doğru ilkeler koyabilmesine, bu doğru ilkelerin yolunda uzun soluklu çalışabilmesine, çalışmalarını kararlılıkla sürdürebilmesine öncelikle bağlıdır. TTB de gücünü bu niteliklerinden almaktadır,” diyordu. ATO, yeni dönemde de bu değerlendirmeye uyan bir kararlılıkla çalışmaya başladı.

1977-79 dönemi Yönetim Kurulu şu adlardan oluşmuştu:

- Yönetim Kurulu Başkanı: Dr. Nevzat Eren
- Genel Sekreter: Dr. Yakup Hindistan
- Dr. Özen Arat (Aşut)
- Dr. Haluk Özbay
- Dr. Ramazan Yavuz
- Dr. İbrahim Yüksekaya
- Dt. Ulusay Koryak

Çalışma Grupları

Yeni dönemde ATO'nun ana çalışma alanları şöyle belirlendi:

- Halk Sağlığı
- İşçi Sağlığı
- Tıp Eğitimi
- Sağlık Politikaları ve Tamgün Yasası
- Örgütlenme
- Özlük Sorunları
- DKÖ ile ortak etkinlikler ve eylemler

Bu alanlara yönelik çalışma grupları oluşturuldu. Bunların yanı sıra, bu dönemde de genel üye toplantıları sürdürülerek, üyelerle doğrudan ilişkilerin geliştiril-

mesine çalışıldı. Güncel konularla ilgili üye mektupları ve daha sonra geliştirilen bir sayfalık “Ankara Tabip Odası Ajansı” ile TTB’de yapılan tüm çalışma, etkinlik ve eylemler düzenli biçimde üyelere duyuruluyordu.

Tüm çalışmalar, zor koşullarda ve sınırlı olanaklarla yapılabiliyordu. Bu dönemde ATO’nun, daktilo ve teksir makinası dışında aracı, bir sekreter ve temizlik personeli dışında çalışanı yoktu. Tüm işler gönüllü tabip odası aktivisti hekimler ve tıp öğrencilerince yürütülüyordu.

Sağlık Kongre ve Kurultayları

TTB Merkez Konseyi, 14 Mart’ın sağlık haftalarına dönüştürülmesinden sonra, etkinliklerin her yıl bir büyük ilde “Kurultay” adı altında yoğunlaştırılmasını ve TTB adına düzenlenmesini kararlaştırmıştı. Bu karar uyarınca TTB adına yapılacak Kurultayı ilk kez düzenleme işini Ankara Tabip Odası üstlendi.

Sağlık Kurultayı 78

İlk Kurultay, “Sağlık Kurultayı 78” adı altında 7-14 Mart 1978 tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirildi. Kurultay’ı TTB adına ATO düzenledi. TTB’nin bu ilk uzun ve kapsamlı etkinliğinin, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı (SSYB), üniversiteler, diğer DKÖ, yerel yönetim ve sağlık kuruluşları ile işbirliği içinde yapılmasına özen gösterildi. Programın her oturumunun, Ankara’nın değişik hastanelerinde ve sağlık kuruluşlarında gerçekleşmesi Kurultay’ın başka özgün bir özelliğiydi. Ayrıca ilk kez toplumun içinde halka yönelik yerel toplantılar yapılmış olması da etkinliğin anlamlı bir yönünü oluşturuyordu.

Kurultay’ın kapsamı ve yöntemleri:

- Açık oturumlar
- Serbest bildiriler
- İşçi bürosu serbest toplantıları
- Tıp eğitimi yazı yarışması
- Karikatür yarışması ve sergisi
- Televizyon açık oturumu
- Radyo konuşmaları

Kurultay’ın içeriği (Açık oturumlar ve serbest bildiriler):

Kurultay’ın sürdüğü sekiz gün boyunca çeşitli açık oturumlar ve bir televizyon programı gerçekleştirildi. Açık oturumlara konuların uzmanı olan öğretim üyeleri, SSYB, meslek kuruluş ve DKÖ temsilcileri, yöneticiler, siyasal parti temsilcileri, uygulamacı hekim ve diğer sağlık personeli ile tıp öğrencileri katıldı.

Açık oturumların yanı sıra, hekimlerin ve tıp öğrencilerinin hazırladıkları serbest bildiriler de programda yer alarak tartışıldı.

Her günün sonunda tartışmalar ve varılan sonuçlar bir basın bildirisi ile kamuya duyuruldu.

Açık oturumların konu başlıkları şöyleydi:

- Siyasal partilerin sağlık politikaları
- Ülkemiz gerçeklerine göre sağlık politikası
- Ülke gerçeklerine göre hekim yetiştirme politikası
- İlaç sorunu
- Türkiye’de işçi sağlığı sorunları
- Ülke gerçeklerine göre hekim dışı sağlık personeli yetiştirme
- Tıpta uzmanlık eğitimi
- Tıpta sürekli eğitim
- Ruh sağlığı
- Yaşlılığa bağlı sağlık sorunları ve bu hizmetlerin örgütlenmesi
- Kentleşmenin getirdiği sağlık sorunları
- Tabip odalarının yetki ve sorumlulukları
- Sağlık örgütlenmesi ve genel sağlık sigortası (televizyon oturumu)

Halka yönelik toplantılar:

Doğrudan toplumla ilişki ve iletişim sağlayan bu toplantılar, aşağıda belirtilmiş olan program çerçevesinde gerçekleşti:

- 18 Mart 14.00 Tuzluca Mahalle Kahvesi
- 18 Mart 16.00 Maden-İş Sendikası
- 19 Mart 10.00 Çiğir Mahalle Kahvesi
- 19 Mart 14.00 Saimekadın Mahalle Kahvesi

Düzenlemede yer alan uzmanlar ve konuşmacılar:

Kurultay’ın Yürütme (düzenleme) Kurulu’nda Doç. Nevzat Eren, Dr. Özen Arat (Aşut), Dr. Ali Ağzitemiz, Dr. İncilay Dağlı (Kılıç) görev almıştı. Bilim (danışma) Kurulu’nda ise, Prof. Yavuz Aksu, Dr. Muzaffer Akyol, Prof. Hikmet Altuğ, Dr. Erdal Atabek, Prof. Nevres Baykan, Dr. Doğan Benli, Dr. Necati Dedeoğlu, Prof. Nusret Fişek, Prof. Veli Lök, Prof. Coşkun Özdemir, Dr. Engin Tonguç, Prof. Atalay Yörükoğlu bulunuyordu.

Kurultay boyunca yaklaşık 60 uzman ya da kurum/örgüt temsilcisi katılımcı olarak programda yer aldı.

Konuşmacılar arasında yer alanlardan kimi özel ve özellikli kişiler aşağıda belirtilmiştir:

- HÜTF Toplum Hekimliği Bölüm Başkanı Prof. Dr. Nusret Fişek
- SSYB Müsteşarı Tonguç Görker
- Siyasal parti temsilcileri
- Eski Sağlık Bakanı Cengiz Gökçek
- Ankara Belediye Başkanı Ali Dinçer
- TTB MK Başkanı Dr. Erdal Atabek
- Hıfzıssıhha Okulu Müdürü Dr. Muzaffer Akyol

Sağlık Kurultayı 78'in anlamı:

Bu Kurultay, sağlık alanında çalışan önemli güçleri bir araya getirdi. Tartışmalar ve varılan sonuçlar basının her kesiminde geniş olarak yer aldı. Sonuçta, kamuoyunda sağlık sorunlarının tartışıldığı bir ortam yaratıldı. Toplantıların sağlık personelinin çalışma ortamlarında yapılması, hekimleri ve sağlık personelini etkiledi. Güncel sağlık konularının anlaşılması sağlandı. Bir hastane müdürü,

“Artık Tabip Odası için her şeyi yaparım,” dedi.

Diğer Kurultay ve Kongreler

Bu dönem TTB adına yapılan diğer kongre ve kurultaylar da şunlardı:

- Sağlık Kurultayı '79- İzmir
- Sağlık Kurultayı '80- İstanbul
- Birinci Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi - 1978 (İstanbul)
- Birinci Ulusal Beslenme Kongresi - 1979 (Ankara)

Sağlık Kurultayı '79:

TTB İzmir Tabip Odası'nca düzenlenen bu Kurultay'ın belgileri şöyle açıklanmıştı:

- Tüm sağlık hizmetleri ve ilaç sanayisi devletleştirilmelidir.
- Sağlık hizmetleri herkese eşit, sürekli ve yeterli düzeyde verilmelidir.
- Genel bütçeden sağlık hizmetlerine en az %15 pay ayrılmalıdır.
- Koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilmelidir.
- Tam Süre Çalışma Yasası yozlaştırılmamalı ve sosyalizasyonla bütünleştirilmelidir.
- Çocuklarımıza savaşızsız, sömürsüz bir dünya...

- Her işyerinde, her mahallede bir kreş...
- Çocuklarımızın beynini yıkayan reklamlar televizyon ve radyolardan kaldırılmalıdır.
- Sağlıklı kent, çevre ve çalışma koşulları yaratmak için tüm önlemler alınmalıdır.
- Daha fazla kar değil, daha iyi çalışma koşulları sağlanmalıdır.
- Tüm sağlık emekçilerine grevli, toplu sözleşmeli sendikal hakları verilmelidir.

Tamgün Çalışmaları

Tamgün ilkesi TTB tarafından 1967 Büyük Kongre kararı ile onaylanmıştı. Aradan geçen süreçte bu ilke sürekli TTB'nin gündeminde oldu ve siyasal erke önerileri arasında yer aldı. 1978 başında göreve gelen Ecevit Hükümeti'nin programında yer alan tamgün için ivedilikle bir yasa tasarısı hazırlandı ve TBMM'ye sunuldu. Çünkü yeni SSYB Bakanı Mete Tan sosyalleştirmeyi benimsiyor ve işlerliğe kavuşmasının ancak tamgün uygulamasının yürürlüğe girmesiyle olanaklı olacağını vurguluyordu. Buna karşılık, uygulamaya karşı olan çıkar çevreleri, kamuoyunda geniş bir tartışma başlatarak yasayı engellemeye çalıştılar. TTB tüm olanaklarını tasarının yasalaşması için kullandı. Çok çaba harcadı. Sonuçta, Tam-süre Yasası Haziran 1978'de TBMM'den geçti. O dönem geçerli olan Senato'dan geçmesi için de çalışmalar yapıldı ve en sonunda Senato kararıyla yürürlüğe kondu.

Yasa'nın üniversiteleri ve Milli Savunma Bakanlığı'nı da kapsamı önemli tartışmalara yol açtı. Özellikle üniversitelerin Yasa kapsamına alınması, tıp fakültelerinde yasanın protesto edilmesine yol açtı. TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Erdal Atabek, 29 Haziran 1978'de Büyük Kongre'yi açış konuşmasında şöyle diyordu:

“Diyarbakır'da yaptığımız Temsilciler Meclisi toplantısında görmüştük ki, Tıp Fakültesi'nin öğretim üyesi sayısı %80 eksikti. Oysa tıp fakültelerinin bazıları, daha önemli bir işin peşindeydiler. Bu önemli iş, Tam-süre Çalışma Yasası'nın üniversite özerkliğine aykırı olduğunu kanıtlamaktı. Tıp fakülteleri, diğer hekimlerden daha iyi koşullarda bile tam-süre çalışmaya zorunlu girmeyi üniversite özerkliğine aykırı buluyordu. Ülke gerçeklerinden soyutlanmış üniversite, böylece kendi durumunu kurtarmanın her şeyden önemli olduğuna inancını belirtiyordu... Tıp fakülteleri Yasa kapsamına girer girmez karşı çıkanlar, aslında özel gelirlerinin sürmesini istiyorlardı. Bu özel gelirlerin tıp fakültesi hastanelerini bir özel hastaneye çevirdiğini, parası olanlara öncelik tanıdığını bile bile bu sistemin sürmesini istiyorlardı. Evet, tam-süre çalışma ilkesine üniversitelerin öncelikle girmesi gerekir. Döner sermaye sisteminin kalkması gerekir. Döner sermayeden prim alarak çalışmanın yapılmaması gerekir. Üniversiteler toplum içinde koloni değillerdir.”

Tam-süre Yasası, hiçbir zaman istenen biçimde uygulanamadı, çünkü çok çeşitli baskılar gündeme geldi. Yasa'yı çıkarmış olan Hükümet bile desteğini çekti ve 12 Eylül sonrası, 31 Aralık 1980'de Yasa yürürlükten kaldırıldı.

Sosyalleştirme Genel Kurulu

19-20 Haziran 1978 tarihlerinde SSB'nin düzenlediği "Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi İkinci Genel Kurul Toplantısı"na TTB Merkez Konseyi temsilcilerinin yanı sıra ATO temsilcileri de katıldı. TTB Merkez Konseyi adına katılanlar Dr. Erdal Atabek, Dr. Şükrü Güner, Dr. Sedat Çöloğlu, Dr. Tanık Ziya Ekinci; ATO adına katılanlar ise, Dr. Özen Arat (Aşut), Dr. Uğur Cilasun, Dr. Recep Akdur idi. (Bu toplantı Sağlık Bakanlığı'nın düzenlediği son Sosyalleştirme Genel Kurulu olmuştur. Bundan sonraki Genel Kurul, Sosyalleştirme'nin 30. yılında, 2001 yılında TTB tarafından düzenlenmiştir.)

Kararların oluşturulmasında ve Genel Kurul'un bir karar toplantısına dönüşmesinde TTB temsilcilerinin önemli rolü oldu. Sosyalleştirme Genel Kurulu'nun kararları, TTB'nin yayını Tıp Dünyası'nda yayımlanmıştır. Genel Kurul'un kararları arasında, Senato gündeminde olan Tam-süre Çalışma Yasası'nın yasalaşması için Bakanlıkça çalışılması, sağlık personelinin ülke gerçeklerine uygun yetiştirilmesi, pratisyen hekimliği özendirici önlemler alınması, hekim ve diğer sağlık çalışanlarının ücretlerinin artırılması, Genel Bütçe'den sağlığa ayrılan payın en az %10'a çıkarılması gibi önlem ve öneriler bulunuyordu.

TTB Ankara Temsilciler Meclisi Kararları (28-29 Ağustos 1979)

Ankara'da yapılan TTB Temsilciler Meclisi, TTB'nin temel ilkelerini bir kez daha vurguladı ve özellikle birinci basamak sağlık hizmetinin önemini saptayarak, Tam-süre Yasası'nı bekleyen tehlikeye dikkat çekti.

28-29 Ağustos 1979'da yapılan Temsilciler Meclisi'nin kararları şöyle belirlenmişti:

- TTB, tam süre çalışma ilkesinin kamusal sağlık hizmetlerinde işlerle sürdürülmesinde, bu alanda gereken önlemlerin zaman yitirilmeden alınmasında kararlılığını bir kez daha açıklar.
- İlk basamak sağlık hizmetleri, sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi bünyesinde tüm ülkede hızla örgütlenmelidir.
- Pratisyen hekimlik hizmetleri ön plana alınarak sağlık hizmetleri yeniden düzenlenmelidir.
- Pratisyen hekimlerin yoğun ve hızlı bir yöntemle hizmet içi eğitimleri sağlanmalı, bugün uzman hekimlerce yürütülen hizmetin önemli bir bölümü doğru olarak pratisyen hekimlerce yürütülmelidir.

DKÖ ile İlişki ve Ortak Eylemler

1977-79 dönemi çalışanların kitlesel eylemlerinin yoğun olduğu bir dönemdi. Bu dönemde de ATO tüm ortak toplantı ve eylemlere yerel düzeyde ve merkez

düzeyinde TTB adına katılmış, ortak eylemlerde yer almıştır. Bu dönemde İstanbul'da düzenlenen ve DKÖ'nün geniş katılımı ile gerçekleşen 1 Mayıs mitinglerine TTB de merkezi ve kitlesel olarak katılmıştır.

Bu dönemde, sağlık personelinin iş bırakmaya varan eylemleri olmuştur. ATO hekimlerin de bu eylemler katılımı için çaba harcamıştır. Sınırlı düzeyde de olsa hekimlerin katılımı sağlanmıştır.

ATO Yayınları

1975-79 dönemi ATO yayın etkinliklerine toplu olarak bakıldığında, ATO'nun önemli yazılı iletişim kanalları şöyle özetlenebilir:

Üye mektupları

Ankara Tabip Odası Ajansı

ATOB (1976)

TOB (1976-1977)

İlaç dosyası- TİB (Tüm İktisatçılar Birliği), TMMOB, ATO ortak yayını

GSS Broşürü (1977)

Ankara Tabip Odası Bülteni (ATOB)

1976-77 döneminde yayın yaşamını sürdüren ATOB, ATO'nun mesleki ve bilimsel özellikler içeren ilk dergi özelliğindeki yayınıdır. ATOB, ilk özgün ve süreli tabip odası dergisidir. ATOB'un toplumsal ve bilimsel içerikli bir yayın olmasına özen gösterilmişti. İlk mezuniyet sonrası sürekli tıp eğitimi yazıları, toplum yönelimli hizmet anlayışı, birinci basamakta sağlık hizmetlerinin örgütlenmesine yönelik uluslararası deneyimler ATOB'da yayımlanmıştır. Sağlık alanının sorunları, etkinlikleri, eylemleri, uzmanların özgün değerlendirmeleri ATOB sayfalarında yer bulmuştur.

Ankara ve İzmir Tabip Odaları Bülteni (TOB)

İlk kez 1977'de yayımlanan TOB, Ankara ve İzmir Tabip Odaları'nın ortak çalışma ürünü olarak işlev görmüştür. ATOB ile aynı özellikleri sürdüren bir yaklaşımla üretilmiştir.

Dönemin önemli bir yayını olarak TTB tarihinde yerini almış, ancak TTB'nin merkezden çıkan bir yayına olan gereksinimi nedeniyle yayınına son verilmiştir. TOB'un yayın yaşamı, Ocak 1978'de Toplum ve Hekim'le noktalanmıştır.

Sonuç

ATO 1975-79 döneminde TTB'nin, sağlık meslek örgütlerinin, DKÖ'nün bir bileşeni olarak, toplumun emekçi kesimlerinin yanında yer aldı.

Dönem, zor ve acılı, faşizmin tırmandırıldığı bir dönemdi. Hekimleri de etkileyen can güvenliği sorunu vardı. Her gün sokaklarda toplumun yetişmiş en değerli insanları öldürülüyordu. 1 Mayıs 1977 İstanbul Mitingi'nde olduğu gibi, kitlesel

kıymlar olabiliyor, failler bulunamıyordu. Yapılan çalışmalar bu ortamda gerçekleşti ve kimi kazanımlar elde edildi:

- Tamgün Yasası
- Nöbet paraları
- Yayınlar
- Üyelerle olumlu iletişim

ATO'nun o dönemde yaptığı çalışmaların ve ulaştığı aşamanın, bugünkü TTB değerlerinin ve toplam etkinliklerinin temelini oluşturan nitelikler taşıdığı görülmektedir. Dönemin belgeleri ve yayınları, bu değerlendirmeyi haklı kılan zengin bir birikim ve deneyimi gözler önüne sermektedir.

Divan Başkanı: Sayın Aşut'a teşekkür ediyoruz.

Dr. Uğur Cilasun'u söz vermek istiyorum; buyurun.

Dr. Uğur Cilasun*: Sayın Başkan, sevgili meslektaşlarım, bir ay kadar önce çok sevgili sınıf arkadaşım, Başkanımız Füsün Sayek arayıp da böyle nostaljik bir toplantı yapacaklarını, orada benim de 10-15 dakikalık bir konuşma yapmamı söylediğinde “Eyvah, Uğur Cilasun, senin de suyun ısındı” dedim. Yani sen de artık hatıralarını anlatacak duruma geldin dedim. Kaldı ki bir süredir özellikle boy aynalarına bakmamaya gayret ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, benim tabip odalarıyla ünsiyetim neredeyse Erdal Ağabey kadar eskiye dayanır. 1966 yılında henüz 2. sınıf öğrencisiyken Ankara Tabip Odası'nın o zamanki Başkanı Prof. Yüksel Bozer, bir Şubat ayında beni Tabip Odasına çağırıp ve tıp öğrencileri adına 14 Martta yapılacak olan toplantıda bir konuşma yapmamı istedi. Bir yandan da biraz kulağımı büktü, yani “siyasete filan dokunma, adam gibi bir konuşma yap” dedi. Ben de o standartlara uygun bir konuşma yapmıştım toplantıda ve herkes de çok alkışlamıştı. Suya da sabuna da dokunmuyordum, güzel bir konuşmaydı.

Ondan sonra odayla pek ilişkim olmadı, ama 1970 yılında zannediyorum ben intern iken bu tabip odalarının sürekli sağcılarının elinde olmasından bıkan bir grup tıp öğrencisi, başlarında Ruhi Koç olduğu halde bir korsan liste hazırlayıp tabip odası seçimlerine katılmışlar. Ben, intern öğrenci olduğum hale o listede Yönetim Kurulu Üyesi olarak yer almışım, daha sonra öğrendim bunu. Tabip odasıyla ikinci beraberliğim orada olmuştur.

1976 yılında Hacettepe'ye Asistan olarak döndüm ve hemen Tabip Odası'nda çalışmaya başladım. 1977 Kurultayı'nda Kurultay Delegatesi seçildim, 1979'da da yönetime girdim. Nevzat Eren'in ikinci dönem Başkanlığıydı ve bakın şu Allah'ın işine, Nevzat Eren normal olarak 1981 yılında Ankara Tabip Odası Başkanlığı'ndan ayrılmak zorunda olduğu halde 12 Eylül'ün marifetiyle Türkiye'de en uzun Oda Başkanlığı yapan adam olmak durumunda kalmıştır. Çünkü Merkez Konseyi dahil olmak üzere her yeri kapattılar, bize dokunmadılar. Biz de hiç sesimizi çıkarmadan çalışmaya devam ettik. Şükrü'nün söylediği gibi sonunda Ankara'da yasayı değiştirerek Merkez Konseyi'nin Ankara'ya alınmasına karar verildi. “Ne yapalım?” diye çok düşündük. Ben YÖK'ten sonra istifa ederek üniversiteden ayrılmıştım, Nusret Hoca da emekli olmuştu. Nusret Beyi Merkez Konseyi Başkanlığı'na aday olması için ikna etmek üzere bir seferberlik başlattık. Şükrü Güner, Sinan Yıldız ve ben. Nusret Hoca başlangıçta hiç alıcı olmadı, sonradan ben nedenini öğrendim kendisinden, onu da söyleyeceğim. 1984 yılındaki Merkez Konseyi seçimleri benim siyasi hayatımda -çünkü bir siyasi hayatım da var- gördüğüm en ilginç kongre ve en ilginç seçim oldu. Çünkü Şükrü anlattı, bu yönetimi değiştirmeye karar vermişlerdi. Hiç umulmadık yerden umulmadık hocalar çıkıyor, tabip odalarına aday oluyorlar, seçiliyorlar. Hatırlıyorum, seçimlerden bir gün önce delegeleri bulabilmek için, onlarla ilişki kura-

* Cilasun, 1946 Antakya doğumlu, 1971 Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu. 1979 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi halk sağlığı uzmanı. 1984-1986 TTB Merkez Konseyi Genel Sekreteri.

bilmek için bir arayışa çıktık, hepsi Kent Otel'deydi. Karşı ekip Kent Otel'i tutmuştu ve orada Padişah Sofrası dedikleri 40-50 çeşit yemeğin ve içeceğin olduğu bir yer kapatmışlardı. Onun için biz delegelere filan ulaşamadık, oradaydılar çünkü.

Bir şeyi unuttum, Nusret Hoca bana “Sen Merkez Konseyi'ne aday olma; çünkü eğer kazanırsak seni profesyonel olarak görevlendirmeyi düşünüyorum. Artık bu amatörce çabalarla olacak bir şey değil” dedi. Ben de Merkez Konseyi'ne aday olmadım. Seçimler bitti, biz zannederim Şükrü'yle beraber hocanın evine gittik, Nusret Bey “bu seçimleri kazanacağına asla inanmadığını” söyledi. Yani “laf olsun diye biz bu seçimlere girdik, çünkü hiç kazanacağımı zannetmiyordum, sizin ısrarınızla girdim” dedi. Böyle çok ilginç bir şeydi, Hıfzısıhha'nın salonlarında yapılmıştı kongre, müthişti. Seçildikten sonra ben İstanbul'a gittim. Şükrü Güner'den 8-10 klasör, -şimdi para miktarlarını hep karıştırıyorum, 3.000 lira mıydı, 30.000 lira mıydı, 300.000 lira mıydı, neydi bilemiyorum- bir banka cüzdanı ve inanılmaz kazulet bir kasa devraldım. Hepsini bir pikaba doldurup Ankara'ya getirdim. Mithatpaşa 49'daki Merkez Konseyi'nin yerine. Vallahi o kasayı 6 hamal zor taşıdı. Şimdi ne oldu bilmiyorum, duruyor mu hâlâ. Çünkü demirbaşdır, düşüremezsiniz onu. Bir amblem vardı, bir soğuk mühür de vardı.

Değerli arkadaşlarım, konuşmamı kısa tutacağım. Biraz önce söyledim, hatıralarımı anlatmak durumuna gelince biraz nahif ve havayı bir konuşma yapmayı düşünmüştüm. Yalnız unutulmasını istemediğim bir olayı hatırlatarak, bu kongrede altını çizerek, insanların hakkını vererek bitirmek istiyorum sözlerimi.

Zannediyorum 1985 yılıydı, gazetelerde Büyük Millet Meclisi'ne gelen idam dosyalarının sayısının 80 küsura ulaştığı haberleri çıkmaya başlamıştı. Bir yandan bunların hepsini birden mi yapmalı, beşer beşer mi yapmalı, onar onar mı yapmalı filan gibi konuşmalar yapılmaya başlandı. O dönemde ben Genel Yönetmen sıfatıyla Merkez Konseyi toplantılarına katılırdım, ama oy hakkım da yoktu. Hiçbir şey de oylamaya kalmadığı için ben işte öyle Konsey üyesi gibi görev yapıyordum. Nusret Beye bir öneride bulundum “Şu idam cezalarına karşı biz bir karar alalım” dedim. Hocanın çok aklına yattı, “onu ilk Merkez Konseyi Toplantısı gündemine al” dedi ve Merkez Konseyi'nin gündemine aldım. Orada hoca çok canlı bir konuşma yaptı. “Buna karşı çıkmalıyız ve hatta bu idam cezalarının uygulamalarına katılan hekimleri cezalandırmalıyız. Bu bizim mesleki etiğimize aykırıdır.” dedi ve ben bu minval üzerine bir kararı Merkez Konseyi'nin Karar Defterine yazdım; şu anda Konsey'in arşivinde benim el yazımla duruyordur.

Değerli arkadaşlarım, sonra ben kimseye sormadan bir şey yaptım ve bu kararı basına verdim. Basın tabii olayın üzerine atladı, ondan sonra da bizim güneyde öyle derler: “Eşek kaçtı, kürtün düştü.” Ortalık birbirine girdi. Nusret Hoca çok yiğitçe gazetelere kararı savunan demeçler verdi. Ondan sonra birden bire hakkımızda dava açıldı. Benim hakkımda değil, ben masumum, onların hakkında dava açıldı. Bizi, Merkez Konseyi üyelerini gerçek bir avukatlar ordusu savundu. Türkiye Barolar Birliği'nin Başkanı o zaman Önder Sav'dı. Önder Beyin başkan-

lığında bir grup bizi savundu. İkiye ayrıldılar, Faruk Erem'in içerisinde bulunduğu bir grup siyasi bir savunma yapılmaması gerekliliğini önerdiler, yani "biz burada siyaset yapmadık diyelim ve geçelim" dediler. Diğer grup ise, "siyasi bir savunma yapılması gerektiğini" söylediler. Merkez Konseyi Üyeleri kendi aralarında tartışarak bu ikinci grubun görüşünü benimsediler ve bir siyasi savunma yapmayı kurguladılar.

Tam o sırada bizim ara kongremiz geldi, bunun gibi bir büyük kongre zamanımız geldi. Hekimevi'nin Salonunda yapıyorduk. Vallahi hayatımda en büyük hayal kırıklıklarından biridir, çünkü söz alan delegeler sanki sözleşmişler gibi "Efendim, iyi hoş da yani zamanı mıydı şimdi?" demeye başladılar. Yani idama karşı bir karar almanın şimdi zamanı mıydı filan diye 1,2,3,4 kere bunlar söylenilince o zaman İzmir Delegesi olan Engin Tonguç Ağabeyim söz aldı, "Yahu, siz ne diyorsunuz? Bu işin zamanı mı olur? 2000 yılının Haziran ayının 12'si sizce müsait midir?" dedi, birden bire bütün eleştiriler kesildi ve o çıkıştan sonra artık delegeler eleştirmemeye başladılar.

Yargılama devam etti, karar gününden 1 gün önce hâkim, Merkez Konseyi'ni aradı, ben çıktım telefona. Önce kendini tanıttı "Uğur Bey, yarın bütün Merkez Konseyi Üyelerini mahkemede bekliyorum" dedi. İlk defa korktum, dedim ki, "bunlar hapı yuttu, gidecekler, tutuklanacaklar. Bu neden böyle herkes gelsin diyor" Hocaya da "sen biraz hazırlıklı olsan hocam" filan diye de söyledim. Yani "Bu iş iyi gözüküyor" filan dedim. Ama iş korktuğumuz gibi çıkmadı, çok güzel bir karar yazmıştı, o kararı okumak için bütün Konsey üyelerini çağırmıştı hâkim. "Bunun hekimlerin, özellikle meslek grubu olarak karşı çıkması gerekli olan bir mesele olduğunu" yazan çok güzel bir kararı kaleme almıştı, onu anlattı.

Değerli arkadaşlarım, o zamanlar Amnesty International'ın, yani Uluslararası Af Örgütü'nün Türkiye Masası Şefi Helmut Oberdick diye bir Almandı. Helmut mükemmel Türkçe konuşurdu. O kadar güzel Türkçe konuşurdu ki, bir akşam eve geldiğimde eşim bana "Londra'dan Mahmut diye biri aradı" dedi. Yani anlamamıştı onun Alman olduğunu. Helmut bu karar duruşmasını izledi orada. Ertesi gün ben Helmut'u öğle yemeğine götürdüm Mülkiyeliler Birliği'ne. Konuşurken abarttı, yani "bu Türk Tabipleri Birliği çok iyi iş yaptı" bilmem ne filan dedi. Ben de "o kadar abartma, yani yapılan fazla bir şey yok" dedim. "Olur mu yahu, geçen gün Amnesty'nin Genel Kurulu'nda konuştuk, siz bu kararı aldığımız günden beri Türkiye'de idam cezası uygulanamıyor" dedi ve hakikaten o günden beridir Türkiye'de idam cezası fiilen uygulanmamıştır.

Değerli arkadaşlarım, herhalde bunlar bu kongrenin kayıtlarına geçiyor. O çok yürekli duruşu yapan insanları saygıyla ve sevgiyle anmak istiyorum. Başta Profesör Nusret Fişek, Profesör Kâzım Türker, Haluk Özbay, Ragıp Çam, Nevzat Eren, Profesör Oktay Kural ve Dişhekimi Hüsnü Çuhadar'ı hepinizin önünde saygıyla selamlıyorum, teşekkür ederim. (Alkışlar)

Divan Başkanı: Teşekkürler Sayın Cilasun.

Dr. Ata Soyer; buyurun.

Dr. Ata Soyer*: İyi günler, zamanımızı da epeyi geçirdik. Dolayısıyla şansımı çok zorlamadan birkaç şey de ben söylemek istiyorum. Böyle hoş güzel anılardan sonra bizimki daha sıkıntı verici konuşma olarak kalabilir, dolayısıyla kısa kesip durumu idare etmek iyi olabilir diye düşünüyorum. Ama girişte Uğur Ağabeyden sonra birkaç şey de ben söyleyeceğim.

Özen Abla, 1975-1979 dönemini anlattı, benim Tabip Odasıyla ilişkim tam o dönemde ve öğrenciyken başladı. Ben hatırlıyorum, 1976'nın sonunda tıp öğrencisi olarak birkaç arkadaş Odaya gittik ve Odada diğer meslektaşlarımızla, hekim olan ağabeylerimiz ve ablalarımızla aynı eşit koşullarda çalışma fırsatı edindik, bizim için mükemmel bir deneyim oldu. Dolayısıyla en başta ben onlara şükran borcumu ödeyerek ya da en azından o dilekle başlamak istiyorum. Rahmetli Nevzat Eren ATO Başkanı idi, Uğur Ağabey, Haluk Özbay, İncilay Dağlı/Kılıç, Özen Abla, Ragıp Ağabey, Nihat Bulut, Recep Ağabey, Yaşar Çalışkan ilk hatırladıklarım. İlk çalıştığımız komisyon da İşçi Sağlığı Komisyonu'ydu. Şükürü Ağabeyin Toplum Hekim'e geçiş süreci dediği sürecin son sayısı da 1977 yılının sonunda özel sayı olarak, o komisyonun hazırlığı olarak çıkmıştı. Dolayısıyla ben de en azından öyle bir deneyimle tanışıp Tabip Odasıyla bir ilişki kurmuştum. Böyle de bir deneyim aktarım şansına da en azından erişmiş oldum.

Ben daha çok 1980 sonrası, özellikle 84-85'ten sonra Ankara ağırlık dönemi kısaca kesit olarak aktarmak istiyorum. 1980 sonrası denilince hangi nesnel zeminde, hangi gelenek temelinde, hangi bileşenleri içererek, hangi ilkelerle ve hangi yönde geliştiğimizi ya da bu hareketin geliştiğini söylemek lazım. Daha doğrusu "biz kimiz" meselesi var. Nesnel zemini tarif etmek için belki 1980 sonrası'nın bir takım grafiklerini, birkaç grafiğini hatırlatayım. Özellikle tıp fakültesine alınan öğrenci sayısı 80-85 arasında neredeyse 2 ya da 2,5 misline çıkmıştı, böylesine hızlı bir hekim nüfusu artışı dönemi olarak hatırlanabilir.

İkincisi, hekim sayısı kritik. 1980 yılında Türkiye'de 27 bin hekim vardı, 1990'a geldiğimizde 50 bin olmuştuk, seri üretim gibi. O dönemin 1975-1995 dönemini özel olarak aldığımızda da o 27 bin hekim 1985'te 36 bine, 1990'da 50 bine, 1995'te 67 bine çıkıyor. Çok hızlı bir hekim nüfusu ve sorunlarıyla beraber mesleğe atılıyorlar. Tabii ki, bütün süreci değerlendirmek mümkün değil, ama bir nesnel ölçüt olarak kamuda çalışan hekimlerin aldıkları ücretlerin dolar bazında değerlendirmesine baktığımızda Tam Gün Yasası'ndan sonra, darbeden sonra neredeyse 9'da 1'ine, 8'de 1'ine gerileyen bir ücret durumumuz, reel ücret gücümüz var. Bunu bütün 80'li yıllar boyunca yaşıyoruz ve bizim 1986-1990 dönemimiz o ücretlerin en dibe vurduğu dönemin hemen akabine geliyor, en azından o nesnellığı hatırlatmak için yaptım.

* Soyer, 1955 Malatya doğumlu. 1978 Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu. 1987 Ankara Numune Hastanesi Radyoloji-Radyoterapi uzmanı, 1997 Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Uzmanı. 1986-1990 Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu üyesi, 1990-1998 TTB Merkez Konseyi üyesi, 1994-1996 TTB Merkez Konseyi Genel Sekreteri.

Enflasyon hesabı üzerinden ve yılları birazcık daha yayarak yaptığımızda 1980-1988 arasındaki durumun vahametini görmek mümkün. Gerçekten hekim sayısının çok arttığı ve kamuda çalışan hekimlerin aşırı derecede yoksullaştığı ve giderek ek işe yönlendiği bir dönem olarak hatırlanabilir. Tabii ki bunu yatırımlarla da yan yana getirdiğimizde hastane, sağlık ocağı, sağlikevi yatırımlarının giderek azaltıldığı ve en son Sağlık Bakanı'nın da itiraf ettiği şekliyle, ama buna karşın hekim sayısının katlanarak büyüdüğü bir dönemde ortaya çıktı.

Kişi başına sağlık harcaması bakımından baktığımızda da 1980'li yıllar ortalama 50 dolarların altında bir seyir izliyor ve 1989'daki açılımla beraber, Özal'ın kemer sıkma politikasını terk etmesiyle beraber ve o dönemdeki işçi eylemleri, kitlesel siyasi muhalefetin yükselmesiyle birlikte bir değişim arz ediyor.

Harcamaların özel ya da kamu açısından ağırlığına baktığımızda da, dikkat ederkeniz bütün 80'li yıllar çok sınırlı da olsa özel sağlık harcamalarının kamu harcamalarına baskın olduğu bir dönem. Tabii ki bu nesnellığı daha değişik şekillerde artırmak mümkün, ama böyle bir zeminde büyüklerimizin çizdiği Tabipler Birliği'nin çökertilmesi, Ankara taşınması, oradaki muhalefetin bastırılması ortamında cereyan ettiğini gözleyerek bu ortamı anlamaya çalışabiliriz.

Hekim sayısı 2 misline çıkmıştır, tıp fakültesi mezun sayısı 2,5 misline çıkmıştır, ücretlerimiz bir anda 9'da 1, 8'de 1'e gerilemiştir, ancak 1990'larda 1980'lerin yarısını yakalamışızdır, özel harcamaların çok sınırlı da olsa kamudan üstün olduğu bir dönem.

80'li yıllardaki ekonomik politikalara giderek tepkiler artıyor, özellikle 1988 ve 1989 burada kritik işçi eylemleri ve bahar eylemleri açısından. Hatırlarsanız 1989 yerel seçimlerinde ANAP'ı sarsan bir yerel seçimler kazanımı gündeme geliyor ve bu etkileşim, bu etki-tepki ilişkisi 1989'da Türkiye'deki IMF politikalarında bir değişikliğe yol açıyor. Bu noktada biz kimdik? En azından bir gelenek, bir illiyet bağı tarif etmemiz lazım. Çünkü en azından Uğur Ağabey 80'den sonra devam ettiğinde 80 öncesiyle bir ilişki kuruyor. Şükrü Ağabey 80 öncesinin Merkez Konseyi Genel Sekreteri, 80 sonrasında devam ettiğinde bir açıklama ihtiyacı yok; biz kimiz?

Biz en azından kendimizi şöyle tarif edebiliriz diye düşündüm. Bu topraklarda daha iyi dünya, daha iyi Türkiye isteyen herkes, her gelenek, artı sağlıkta da daha sağlıklı ve daha eşit bir toplum isteyen, sağlıkla ilgili tüm geleneklerin devam olarak kendimizi bunlarla bağlantılı olduğunu düşünüyoruz. TTB içinde de bugün anlatılan tarihte 1960'lı, 1970'li yıllarda başlayan demokratikleşme hareketini benimseyen, ama onların uzantısı olamayan, belki de kuşaklar arası aktarım nedeniyle bir özgün yapıydık diye söyleyebiliriz.

Yani kronoloji anlatmak yerine bir tartışma olabilir diye birtakım özellikler söyleyeceğim. Bir kere genç bir ekiptik, 80 öncesinde tabip odasında kısmen çalışmış ya da bir öğrenci olarak ilişkisini kurmuş, ama yeni bir ekiptik ve yönetimin ötesinde odanın bütününe kucaklamak isteyen bir yapımız vardı, becerip beceremeyeceğimiz belli değildi. Geleneksel oda yönetim tarzını bilmiyorduk, bu

konuda çok deneyimli değildik, ama daha dinamik ve yenilikçi olduğumuzu düşünüyorduk ve böyle bir yola çıkışımız gündeme geldi.

İkincisi, kendimizi solcu olarak nitelendiriyorduk, ama bir sol grup aidiyeti, oradaki bir gruplar ittifakı olarak tarif etmiyorduk, daha çok kitleselleşmeyi hedefleyen genel bir sol tercihin temsilcileriydik. Şöyle de söyleyebiliyoruz: Bir sentezdik, yani değişik eğilimleri, renkleri olan insanların toplamı ve bir siyasi grubun, bir başka siyasi gruba dayatma yapmasına itiraz eden bir heyettik. Eskisi gibi de insanların seçenekleri yoktu. O zamanlar siyasi partiler yoktu, sendikalar yoktu, ve saire ... Dolayısıyla o yapıyı birazcık da mizahi bir anlatımla aşağıdaki formülle açıklamak mümkün: Harflerin yanındaki kelime başlıklarını şöyle anlatayım, çok ayıp olmasın diye öyle yapıyorum. 68'den arta kalanlar, artı 78'den ucuz yırtanlar, artı 85'den sonra hekimlik yapmak isteyenler diye bir özetleme yapmak mümkün.

Tabii şöyle de bir durum var: Nesnel zemini gösterdim, o nesnel zeminde bir birikim ve tepkisizlik var. Niye? Örgütümüz yok, örgütlerimiz yok, bizi ifade edebilecek yapılar yok, ama bir taraftan da tepkiler var, onlar bir yere akmak istiyorlar. Biz daha çok o yapıyı, o hareketi, o rüzgarı hissederek onu arkamıza aldık, dolayısıyla da o dönemki seçeneksizliğin de bir avantajını kullandık diye de düşünüyorum.

Ankara öne çıktı, ama daha sonra İstanbul ve İzmir'le de beraber -hatırlar buradaki Orhan hocamlar- ilk yürüyüşü İzmir'de yapmışlardı Şükrü Ağabeyler İstanbul'da yapmışlardı 1988 yılı bitmeden evvel. Ankara'dan sonra bütün Anadolu'ya yayılan bir Türkiye hareketliliğini tekrar 1988le beraber yaşadık.

“Hekim hareketi bir sentezin ürünüydü” dedik. Yapılanlar da bir sentezin ürünüydü. Bir yanıyla sıradan hekimlere temas ihtiyacı vardı; çünkü bunlar Odayı filan daha önceden görmemişler, tanımamışlar, uzun bir süre kapalı bir örgüt yapısından dolayı da buraları bilmiyorlardı. Dolayısıyla bir zorunluluk olarak değmek zorundaydık, o yanımızla da hekimciydik.

Diğer yanımızla da solculuktan gelen muhalefetle, sol örgütlerle ilişkimiz nedeniyle o demokratik muhalefet odaklarıyla ilişkimizi iyi tutmaya çalışıyorduk; bu yanımızla da solcuyduk.

Bir başka nokta, “Oda kurumsallaştığında herkes adresi bilir gelir” düşüncesinden Odada beklemek yerine birimlere gitmeyi çok fazla abartan, önceleyen bir tercihle yola çıktık ve gücünü de o hekimlerle ilişkisinden alan bir yönelime gittik. Bir yanıyla Odamızla tekrar bir kurumsallaşma kurmak ya da Ankara'da başlayan eski yapıları tekrar oluşturmak, diğer yandan da Odaya gelmeyenlerin, gelemeyenlerin desteğiyle yeniden büyümeye çalışan bir tercih.

Erdal Hocam 1966 tarihli bir programdan bahsetti. 80 sonrası sanıyorum ilk programlardan biri de 1986 tarihli Çağdaş Hekim Programı'dır. Geçen toplantılarda İstanbul'da arkadaşlarla paylaşmıştık, çok basit, çok mütevazı, ama insani, evrensel değerleri büyük ölçüde kapsamaya çalışan ve kendimizi de bunun üzerinden tarif etmeyi önceleyen bir programdı. Seçimler sonrası için de yönetimin

kendini taahhüt altına almasına olanak veren bir programdı, dolayısıyla da sadece 7 kişinin değil, o programda katkısı olan herkesin yönettiği bir Odayı taahhüt etmiştik. Klasik geleneksel mekanizmaların dışına çıkmaya çalıştık. Hem Şükrü Ağabey, hem Erdal Hocam söyledi, Temsilciler Meclisi bir gelenektir, biz de benzer yapıları -Özen Ablanın biraz önce vurguladığı gibi- biraz geliştirerek doğrudan katılım mekanizmalarına önem verdik. Bu sadece “aman, demokrasi olsun” diye değil, hakikaten böylesinin doğru olduğuna inandığımız için. Özellikle eylemler döneminde Odayı kimin yönettiği belli olmayan, bir demokratik hal oluşuyordu. Kaos anlamında değil, doğrudan demokrasi anlamında. Bunun ayrıca da zevkine vardığımızı hatırlıyorum.

Mesajlar ve kamuoyuyla ilişkinin önemini yine o dönem öğrendik, yani siyasi mesajlar yerine kamuoyunu etkilemek, kamuoyuna ilişkin bir dil kullanmanın ne kadar anlamlı olduğunu düşünen ve yukarıdan öğreten, çok bilen mesajlar yerine en azından sıradan ve haklılığı ön plana çıkaran mesajların daha etkili ve katkısı olabilecek mesajlar olduğunu düşünerek bu tür örnekleri denemeye çalıştık.

Yine bugün çok konuşulan örgütsel refleks meselesi var; gerçekten önemli. Bu refleksin önemine inandık, bu günlük gelişmeler karşısındaki reflekslerin oluşturulması konusunda da çabalarımız olduğunu hatırlıyorum.

Yeni bir dil, tabii ki kamuoyuna mesajla benzer bir anlama sahip. Her şeyi bilen, asık suratlı değil, yukarıdan değil, daha aşağıdan, daha sıradan, daha çağırıcı bir dil denemeye çalıştık. Her zaman becerdiğimiz söylenemez, ama bunu ilişkilendiren ve bunu da pragmatik bir şekilde değil, içten bir şekilde, gerekli olduğu için yapan bir yönelim ve bunun üzerinden de emekçi, mağdur hekim yapısını, klişesini, profilini ortaya çıkaran bir tercihe yöneldik. Ayrıca, bu konuda süreç içinde bize karşı çıkan tabip odası içinde yönetici düzeyindeki insanlara ilişkin de çok kırılcı olmamaya çalışan, ama kararlı birtakım etkisizleştirme yöntemleri, teşhir işlevi, örgüt ortamındaki içtenlik gibi ilgi alanlarımız ve yönelimlerimiz oldu. Bu süreçte bir sürü de eleştiri aldık. Bunların bir kısmı bu salonda da ifade edilebilir, ama biz en azından kendimize yönelik eleştirileri de burada sıralayıp bir bütünlük toparlayalım dedik.

Daha kendiliğindenci bir yapıda olduğumuz, daha popülist politikaları tercih ettiğimiz, örgütü seçkin hekimlerin örgütü olmaya doğru çevirdiğimiz, ne için yapıldığı bilinmeyen eylemlere ya da eyleme tapınma yönelimi olduğumuz, belirsiz bir umut aşladığımız şekilde bugünden baktığımızda haklı-haksız bir sürü eleştiriler olduğunu söylemek mümkün.

Özet şu: 80 sonrası ekonomik, siyasal ve toplumsal ortamında, 80 Darbesinin Türkiye’deki muhalefeti bastırmak amacıyla yapıldığını hepimiz biliyoruz. Muhalefetin bastırıldığı bir ortamda az önce söylediğim nesnellik zemininde kamu sağlık hizmetlerinin çökertildiği bir ortamda hekimlerin çalışma ve yaşam koşullarının daha da kötüleştiği bir zeminde, onları başka bir adresin olmaması, ya da başka adreslerin olmamasının avantajını da kullanarak, onların oluşturduğu

rüzgârı arkamızda hissederek ekipçe onların sorunlarına sahip çıkma süreci yaşadık. Bizim dönemimizin, kendimize ilişkin dönemimizin özeti budur.

90'lı yılların ortalarına kadar bu nesnellik ve en azından etkileşimin devam ettiğini söylemek mümkün, ama 90'lı yılların ortasında bu nesnellüğün çekildiğini hepimiz yaşadık. Bu örgüt, 90'lı yılların ortasından sonra daha değişik nesnelliklerle karşılaştı, onun ayrıca sanıyorum tartışılması mümkün. Bir de arkadaşlarımız son dönemi hâlâ yaşadıkları, hâlâ yönetimde buldukları için burada masaya yatırmak yerine her zaman tartıştıklarını düşünerek buraya almadılar. Ama sanıyorum, 65'li yıllardan başlatırsak, tabii ta Cumhuriyet öncesi döneme kadar, bu topraklardaki geleneklere kadar götürmek mümkün, ama Türk Tabipleri Birliği içinde 1965-2005 dersek, yaklaşık 40 yıllık bir geleneğin bir ara kesitini en azından ifade etmek istedim.

Sanıyorum bu örgüt kendini masa üzerine yatırıp değişik etkinliklerle hem derslerini çıkararak, hem örgütsel geleneğini birazcık daha billurlaşan bir süreci birlikte izleyecektir, katkısının da çok olacağını düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

Divan Başkanı: Teşekkür ediyoruz Sayın Soyer'e.

Dr. Atif Uğurlu, buyurun.

Dr. Atif Uğurlu*: Sayın Başkan, Birliğimizin bizden büyük eski başkanları, değerli arkadaşlarım, hepinizi saygıyla selamlarım.

Beni arkadaşlarım 80 sonrası değerlendirmeye koymuşlar, ama benim Odayla ilişkilerim 80'den önceye, hatta 70'den de önceye rastlar, ama 80'den sonra ve hatta şimdi de devam etmektedir. Öğrenciyken diğer arkadaşlarımın bazıları gibi 1969'da o zamanki Başkan Sayın Atabek'i tanımıştım. SSK Paşabahçe Hastanesi'nin dahiliye uzmanı olarak küçük bir odası vardı yanlış hatırlamıyorsam, ilk defa öğrenciyken tanımıştım ve yine öğrenci hareketi içinde tabip odalarının önemini kavrayan belki de çok az öğrenciden biriydim. Herhalde Özen ya da Şükrü bunların aramızda olan örneklerinden birkaçıdır. Yine onlar hatırlayacaklar, çok sonraları yapılan bazı çalışmaları o zaman öğrenci hareketi içinde yapmaya çalışmıştık. Örneğin, 1969'da Çapa ve Cerrahpaşa'nın iki ayrı öğrenci derneği olarak belki de ilk defa sonradan "Sağlık Haftası" diye adlandırılan, ama bizim o zaman "Tıp Haftası" diye adlandırdığımız bir hafta süreli etkinlikleri planlamıştık. O zaman hocalarımız ve bazı arkadaşlarımız balo şeklinde 14 Martları kutlarken biz bir hafta şeklinde iki fakültede devam eden 6 açık oturumla bir haftayı düzenlemiştik ve sanıyorum hatırlar Sayın Erdal Atabek de o zaman Birlik Başkanı olarak açık oturumlarımıza konuşmacı olarak katılmıştı.

Yine o zamanlar hatırlıyorum, daha sonraları kurumsal hale gelen hekimlerle diğer sağlık çalışanlarının birlikteliğinin ufak bir örneğini vermiştik. Üstelik bir protestoya neden olacağını bilmeden, düşünmeden. O zaman yeni kurulmuş olan Sağlık-İş Sendikası vardı. Oturumlardan birine Çapa'da görevli bir arkadaşımızı da konuşmacı olarak davet etmiştik. Konu da sağlık çalışanlarının özlük haklarıydı; halen konuştuğumuz konulardı. Oturum başkanı da emekliliği yaklaşmış bir çocuk Profesörü olan rahmetli Sezai Bedrettin Tümay'dı. Tabii kimin konuşacağını ve konuyu bize pek sormadı, oturum başkanlığını kabul etti, ama yanında hastanenin çalışanı işçi temsilcisini görünce "Böyle şey olur mu? Ben bunlarla ne konuşacağım" dedi ve toplantıyı terk etti, gitti. Şaşırdık, ama devam ettik sonra ve belki de daha sonra kurumsallaşan hekimler dışında sağlık çalışanlarının da ortak sorunlarını belki ilk defa dile getirme olanağını o zaman bulmuş-tuk.

Öğrenciliğimin bittiğinin ertesi günü ben İstanbul Tabip Odası'na üye olarak Odayla organik ilişkim başladı. Ama itiraf edeyim, 1887 mezunu asistan doktor kızım var, ama onu hala İstanbul Tabip Odası Üyesi yapamadım. Defalarca söylememe rağmen, "hayır" dememesine rağmen İstanbul Tabip Odasına kızım daha halen üye olmadı; bu da kısa bir anekdot.

İstanbul'daki öğrenciliğimiz bitti, Ankara Tıp Fakültesi'ndeki asistanlığım başladı, orada da daha kurumsal, daha ciddi bir ilişki Ankara Tabip Odasında demin arkadaşlarımın özetledikleri 1975-1979 döneminde, daha sonra Ankara'ya

* Uğurlu, 1948 Kastamonu doğumlu. 1972 İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi mezunu. Radyoloji uzmanı. Kastamonu Tabip Odası Başkanlığı, Yönetim Kurulu üyeliği ve Büyük Kongre delegesi olarak görev yaptı.

alınmadan henüz Birlik Başkanı Sayın Atabek'in döneminde, yine değerli arkadaşlarım, Özen ile, Uğur ile ve diğer burada olmayan arkadaşlarımla, yine o zamanlar öğrenci olan Ata'yla Ankara Tabip Odası'ndaki çalışmalarımız sürdü. 1979 yılına ihtisas aldık, Kastamonu'ya gittik. Ki, herhalde benim bir özelliğim de şu: Bu konuşmacı arkadaşlarımın içinde küçük bir ilde yaşayan ve orada Oda çalışmalarını hâlâ sürdüren sanıyorum benden başka yoktur. Yine diğer arkadaşlarımın hepsi yine büyük kentlerde yaşamakta ve çalışmaktalar, ama ben 1979'dan beri Kastamonu'da yaşamakta ve orada yine hekim hareketine, yine sağlık çalışanlarının dayanışmasına katkı vermeye çalışan bir arkadaşımım.

O zamanlar Kastamonu'da Oda yoktu, Çankırı, Kastamonu ve Zonguldak üçü bir arada bir Odaydı, ama hiçbir iletişimimiz yoktu birbirimizle. Zaten Zonguldak merkez ve Kastamonu'nun Zonguldak'a iletişim imkânı da yoktu. 1984 yılında herhalde Uğur yine o zamanlar görevdeydi. Kastamonu ile Çankırı'nın hekim sayısı yeterli hale gelince yine aramızda bulunan Çankırı'da görevli meslektaşım Ahmet Medeni ile beraber Kastamonu-Çankırı Tabip Odasını Zonguldak'tan ayırıp kurduk. Sanıyorum o tarihe kadar da belki de yeni oda olarak biz oluştuk. O günden bugüne de birkaç arkadaş maalesef aramızda değişerek oda başkanlığını sürdürüyoruz. Bunu şunun için söylüyorum. Çok heves ettiğimiz için, kimsese bırakmamak için değil, ama maalesef o görevi üstlenecek arkadaşları bulamadığımız için 3 arkadaş sırayla zorunluluk dönemleri bitince bu görevi üstlenerek devam ediyoruz. Maalesef bu iki ilde yaklaşık 400'ün üzerinde hekim olmasına rağmen genç arkadaşlarımız odalara ilgi göstermiyorlar. Üstelik Kastamonu'da belki de Türkiye'de tek olan bir tarihi konakta hekimevi gibi bir yapımız olmasına rağmen, Kastamonu gibi küçük bir ilde bu kadar çok sayıda hekimin olduğu bir ilde maalesef hekim arkadaşlarımızı bir araya getirememenin üzüntüsünü yaşıyorum. Herhalde bundan bizim de kuşkusuz kusurlarımız var, ama 80 sonrası yaşanan depolitizasyon sürecinin de herhalde önemli bir etkisinin olduğunu düşünüyorum. O nedenle biz bunları da aşmak durumundayız.

Ama bütün bu sıkıntılı görevimize rağmen Kastamonu-Çankırı Tabip Odası belki hiçbir odanın üstlenmediği bir başka fonksiyonu da küçük boyutlar içinde olsa da sürdürmektedir; o da şudur: Kastamonu-Safranbolu-Bartın-Amasra-Amasya-Tokat tarih ve kültür havzasının merkezinde bulunmakta, çevre ve kültür değerlerinin yoğun olduğu bir il durumundadır. Benim kişisel çabalarımla ve bana katkı veren arkadaşlarımla Kastamonu-Çankırı Tabip Odası aynı zamanda çevre ve kültür değerlerinin korunmasına bu bölge içinde, bu havza içinde ÇEKÜL Vakfıyla birlikte ciddi bir katkı vermektedir. O nedenle inanıyorum ki, hekim hareketinin aynı zamanda bir çevre ve kültür hareketiyle işbirliği ve dayanışma içinde olmasının da önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir kişisel çelişkimi de bu arada ifade edeyim. Ben, zorunlu çalışmaların dışında kamuda hiç çalışmadım, devlette hiç çalışmadım. 1979'da Kastamonu'ya gittim, radyoloji uzmanı olarak hep orada çalıştım, ama korkum neydi biliyor musunuz bunu tercih ederken? O zaman Anadolu'da -şimdi de çok yerde öyle- cihazlar falan eskiydi. Kastamonu Devlet Hastanesi'nde eski bir cihaz vardı, ikide bir bozulurdu ve daha önceki radyoloji uzmanı ağabeyimiz döneminde -onun da

muayenehanesi vardı- hastaların büyük çoğunluğu muayenehanesinden tetkik edilmiş. Hep de “bu makineyi ikide birde bozuyor, hastalar muayenehanesine gelsin” diye suçlanırmış. Belki onun da etkisiyle suçlanmamak için kamuyu tercih etmedim ve hep serbest çalışmayı yeğledim.

Belki çelişki gibi göreceğiniz bir başka kişisel tercihim daha oldu. 1991 yılından beri Kastamonu’da bir özel hastane işletiyorum. Belki de aranızda özel hastane sahibi olan tek kişiyim. Ama orada da sahiplik bir zorunluluktan kaynaklandı. Hekim arkadaşlarımla ortaklığı zorunlu olarak sahipliği şu anda benim sırtımda. Ama o hastanem kamuda görev alamayan arkadaşlarımla bir sığınağı oldu ve olmaya da devam etmektedir. Aynı zamanda o hastane kendi yöremdeki kamunun yapmadığı en azından teknolojik hizmeti kendi bölgeye sağlamak fonksiyonu görmektedir. Tabipler Birliğinin Erdal Atabek’ten başlayan geleneği ve ilkeleri benim o zaman da kabul ettiğim, halen de kabul etmekte devam ettiğim ilkelerdir. Ama diyeceksin ki, nasıl böyle bir çelişki içindesin; onu da kendi yaşamımın bir parçası olarak ifade etmek istiyorum.

Yalnız geleceğe dönük bir şeyi herhalde vurgulamamız lazım. Irak Savaşı sırasında sanırım gözünüzden kaçmamıştır, Hürriyet gazetesinin arkasında 3 sefer bütün sayfayı kaplayan Amerikalı ünlü bir hekim olan Profesör Hott’ın Başkan Bush ve tüm dünya hekimlerine bir mesajı iletildi. O mesajda Irak Savaşı’nın arkasında yalnız petrolcülerin ya da silah satıcılarının değil, uluslararası büyük ilaç tekellerinin olduğunu vurguluyordu. Şu bir gerçek ki, bugün dünya büyük uluslararası ilaç tekelleriyle, büyük uluslararası tıbbi malzeme satan, tıbbi ürün satan, pazarlayan büyük tekellerin egemenliği altındadır ve bugün özellikle bizim gibi ülkelerde hekimler belki de bunların ticari amaçlarının bir parçası durumuna düşmüştür veya düşmektedir. Onun için bu ilkelerin yaşama geçirilmesinde dünyadaki bu gerçeği bilerek, bu gerçeğe rağmen nasıl daha iyi, daha ucuz sağlık hizmetini, herkese eşit sağlık hizmetini nasıl verebileceğimizi ve bu pahalılaştıran hizmetler karşısında bunun finansmanını nasıl sağlayacağımızı yeniden tartışmak, yeniden çözümler üretmek durumundayız diye düşünüyorum. Bu konuda bende oluşan bir öneri yok, ben de kendi içimde bunu tartışıyorum, ama mutlaka çözümü yine bizlerin üretmesi, bizlerin yaratması lazım ve belki de bu yaratacağımız çözümlerle siyasal iktidarları, hükümetleri ciddi şekilde etkilemenin yollarını bulmalıyız diye düşünüyorum. Aksi halde o ilaç tekelleri, o tıbbi alet satan firmalar benden önce Sayın Tonguç’u çok veciz ve gerçek şekilde saptadığı günlük yaşamımız içindeki illegal sağlık piyasasını daha geliştirir, daha büyütür.

Bugün belki çok cılız şekilde dile getiriyoruz. Belki bir mesleki kompleksten dile getirmekten korkuyoruz, ama hakikaten büyük kentlerde MR’lara, tomografilere, diğer laboratuarlara verilen komisyonlardan öteye bugün sağlık ocaklarında çalışan hekim arkadaşlarımızın maalesef önemli bir kısmı yine bu ilaç firmalarının neredeyse maaşlı çalışanı haline gelmek durumundadırlar. Bunun nedenleri, haklılıkları ve bunlara vereceğimiz cevaplar şüphesiz vardır, ama bu realitenin karşısında tabii ki kamuoyunu yanımıza alarak bütün bunlarla savaşımlarını yine birlikte, Tabipler Birliği’nin, odalarımızın üretmesi ve onlara karşı meslektaşlarımızı ortak bir tavra yöneltmesi, gelecek dönemimizin, 2000 sonrası dönemin

görevidir, hepimizin görevidir diye düşünüyorum ve inanıyorum ki bu görevi de geçmişteki başarısından alacağı güçle Birliğimiz sürdürecektir ve burada da başarıya ulaşacaktır. Buna inanıyorum, buna inanan, bu konuda çaba gösteren bütün arkadaşlarımı da yüreğten kutluyorum, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Divan Başkanı: Teşekkür ederiz.

Birliğimizin Başkanlık dönemi içerisinde güzel izler bırakan Sayın Dr. Selim Ölçer'i davet ediyorum; buyurun.

Dr. Selim Ölçer*: Sayın Başkan, değerli meslektaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Zaman bir hayli daraldı, benden önce de çok kuvvetli hatipler konuştu. Onlardan sonra devam etmek biraz zor olacak, Hatta 1980 sonrası hareketin genel olarak teknik ve bir parça da siyasal analizini verdiler. Belki o analizlere ilave edilecek birkaç husus var. Bütün bunların hepsini uzun uzun anlatmanın çok yararlı olmadığını sanıyorum. Bu nedenle içinden geçen birkaç hususu söylemekle yetinmeyi düşünüyorum.

Nasıl bir mimar, bir mühendis bir binaya bakar, bir baraja bakar, “bu benim eserimdir” der yahut da yoldan geçen birine “merhaba Ahmet Bey” dediğim zaman arkadaşşıma dönüp “bak, bunun kulağı duymuyordu, ben ameliyat ettim” demek insana keyif katıyorsa, örgütü için de, örgütünden dolayı var ettiği kurumlar, işlerlik, güç, siyasetle ilişkiler, devletle mesafe yerine oturduğu zaman örgüt, örgüt olduğu zaman bu biraz böyle bir şeydir, böyle bir keyif alır insan. Yeni örgütçüler üretmek, onlara örgütü benimsetmek, örgütün gücüne güç katmak, genç bir jenerasyon görmek biraz da böyle bir şeydir. Bu aynı zamanda örgütçünün zürriyet meselesidir. İnsan biraz da böyle baktığı zaman biz aslında ufak tefek aramızdaki siyasal farklılıklara rağmen biz aynı geleneğin, aynı kuşağın insanlarıyız. Yani sonuçta 60'lı yıllardan bu yana bir çizgide bir değişiklik yok, ama şartlar değişti ve yeni gelen insan malzemesi böyle değil. Siyaset değişti, dünyanın konjonktürü değişti, kuşkusuz bunları hesap eden insanlar var içimizde ve belki bugün burada tartıştığımız bunalım filan da bu, ama bizler de değiştik. Bizler de yeni hayata, yeni dünyaya karşı belli tarzlarımızda bir farklılık var.

En azından iki gündür buradaki konuşmaları izlediğimiz zaman bir şeyi gözlemlememek mümkün değil. Eski klasik şablon konuşmalarına -dün Sayın Bakanın deyimiyle de ifade edeyim- filan bırakın ayrıntılarıyla bir politika nasıl yapılır; bunun çok güzel örneklerini burada çok somut bir biçimde gördük. Bunun terminolojisi şöyle olabilir, böyle olabilir, ama Türkiye sağlık hizmetlerini bulunduğu durumu, Türkiye ekonomisinin bulunduğu durumu ve bu yarattığı eşitsizliği, hepsini tek tek sergileyen burada konuşmalar izledik. Bununla gerçekten gurur duyuyorum. Bunu ben A şekliyle anlatırım, birisi B şekliyle anlatır, ama sonuçta değişen bir şey yok. Türkiye’de bir adaletsizlik var ve Türk Tabipleri Birliği bu adaletsizliğe ortak olmak istemiyor. Geçmişinden bu yana da bu çizgide mücadelesini sürdürdü. Nedir bu?

Türkiye’de gelir dağılımı bozukluğu var, 80 öncesini de burada izledik. Özen Aşut, Şükrü Güner, kurultay bildirgeleri, onların sonuçları, kongre sonuçları, bölgelerde yapılan toplantılar ve sair bu konuda çok güzel bilgiler verdiler bize. 80 sonrası da böyle, değişen bir şey yok: fakir daha çok fakir oldu, zengin daha

* Ölçer, 1948 Silvan doğumlu. 1972 Ankara Tıp Fakültesi mezunu. KBB uzmanı, serbest hekim. 1986-1990 Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu üyesi, 1990-1995 TTB Merkez Konseyi Başkanı, 1996-1998 ve 2006-2008 dönemi TTB Yüksek Onur Kurulu üyesi.

çok zenginleşti ve insanların sağlık sorunları olduğu gibi orta yerde duruyor. Bizim burada Tabipler Birliği olarak da geçmişinden bu yana biz aynı reflekslere adandık. Toplumla eşit götürülecek sağlık hizmeti, herkese eşit hizmet; parası olana değil, herkese eşit hizmet, artı hastaların, hasta takibine, hasta muayenesine dayalı bir sistem değil, sofistike teknolojiyi provoke eden, ahlaksızlıklara ortak ettiren bir şey değil, insanların ihtiyaçlarına yanıt veren bir sağlık sistemi için burada insanlar tartışıyor.

Bu konuda hiçbir şey değişmedi bence. Tek bir kaygım var, ben 1995'te örgütün yönetiminden ayrıldım, kendimle ilgili, Tabipler Birliği biyografisiyle ilgili birkaç hususu söylemek istiyorum. Çünkü herkes bu işe nasıl bulaştığını anlattı, ben de anlatayım ve nasıl ayrıldığımı da anlatacağım. Ancak bir kaygımı söylemek zorundayım: 1995'ten bu yana bir-iki defa kongrelere geldim, ama şimdiki kongrenin katılımcıların yüzde 80'ini tanıyorum, bu bence çok olumlu bir şey değil. Keşke ben bunların yüzde 20'sini tanısaydım, yani bunu Gencay Hocayla da Diyarbakır'da paylaştık. Bizim artık bir biçimde belli yaşa merdiven dayamış ve geçmiş insanların bir biçimde oturup farklı işlerle uğraşması lazım. Yani bu örgütte hâlâ bizlere görev filan düşüyorsa biraz burada sıkıntı vardır. Yani yeni jenerasyon konusunda bizim biraz daha fazla emek ve çaba göstermemiz lazım. Bir tek onu söylüyorum ve onun dışında kaygım yok, hiçbir kaygım yok.

Dün Fusun Sayek arkadaşına söyledim, bunların yüzlerine perde kapatın ve konuşmalarını banda alın, hepsinin konuşmaları aynı. Ben 1984 yılından bu yana Türkiye'deki Sağlık Bakanlarının ve bunların söylediklerinin hepsine tanık oldum. Ondan öncesini pek bilmem, ama bunların hepsini tanıdım, hepsi aynı lafları söylüyorlar. Dönün arkanıza bakın, kafanızda ismi yer eden bir tane adam var mı Allah aşkına? Siz buradasınız ama, hepiniz buradasınız. Onlar gitti, bu da gidecek.

Size bir şey daha söyleyeyim: Bakın, iki bakandır yakın çevremizden geliyor. Kimdir? Kongrelerde bizim karşı listemizde yönetim kurulu, onur kurulu üyesi adayları olanlar falan gibi. Bundan sonra hep böyle insanlar gelecek. Bizi tanıyan ve bizim kullandığımız terminolojiyle bizi vurmaya çalışan kısır, küçük kafalılar... Bu kadar; bizim bunlar karşısında ne gol yemek, ne bilmem ne, onlar gelir gider. Özellikle genç arkadaşlarımızın bir kısmı "gol yedik" gibi tartışmalar filan yaptılar, bunlara hiç aldırış etmeyin. Türk Tabipleri Birliği kararlı bir biçimde zaman ak-sayarak, zaman tökezleyerek, ama doğru çizgisinde ilerliyor. Onun için hiçbir kaygınız olmasın.

Ben buraya nasıl geldim? Buraya gelişim şöyle: 68 kuşağından arta kalanlardan biriydim. Sonuçta öğrenci hareketinde bulundum. Ankara Tıp Fakültesi'nin Fikir Kulübü'nde Başkanlık yaptım, başımızdan birtakım olaylar filan geçti ve bu dönem bakanlık yapan, müsteşarlık yapan, belli yerlerde başhekimlik yapan bu varolan şimdiki milliyetçi muhafazakâr kadroların birçoğuyla beraber tanışarak - Uğur Ağabey, Özen filan- beraber geldik, okuduk filan. Nusret Hocayı hiç tanımamıştım, ama O'nun öğretisini içime sindirmiş bir insandım. 72 yılında burslu da okuduğum için galiba o zamanlar Uğur Ağabey o zaman Erzurum veya Er-

zincan gibi bir yere gitti, ben de Bitlis'e giderek orada 5 sene çalıştım. O çalıştığım süre içinde en iyi çalışan sağlık ocaklarından birinin ödülünü almıştım. Daha sonra Ankara Numune Hastanesi'nde 1977 yılında ihtisasa başladığımda Ankara Tabip Odası'nın 1977 Genel Kurulu vardı. O dönemde Yakup Hindistan Ağabey "gel genel kurula" dedi, biz de geldik. Divanda da görev almıştım, öyle hatırlıyorum. Sonra benim hekimlikle ilgili tek ihtisasım, iştigalim filan başladı, zorlandım. Aradan zaman geçti, bir gün Turan Timuçin -benim çok değerli ağabeyimdir, bende çok önemli hatıraları vardır- "Oğlum, bu yönetimin değişmesi lazım. Merkez Konseyi şimdi iyi bir yerde. Ankara Tabip Odası'nın yönetiminin değişmesi lazım. Ankara Tabip Odası seçimleri süresince Numune Hastanesi'ndeki örgütlenme işini sen üstleneceksin" dedi. "Tamam Ağabey" dedim ve böylelikle Turan Ağabey geldi, Mithatpaşa 49/7'ye getirerek işe başladım. Biz arta kalmışız, ama 1978'liler var, konuştukları dili anlamıyorum, zorlanıyorum "bunlar neden bahsediyorlar?" filan diye. Çok kararlı insanlar filan vardı, eziyet görmüş, işkence görmüş, içeride yatmış çıkmış arkadaşlar; onlarla tanıştım. Ata'yı tanıdım. "Kim bu?" "Ata Soyer", "Nerede çalışıyor?" "Ankara Numune Hastanesi'nde" "Niye tanımıyoruz?" "O asistan" filan diyorlar. Neyse sonra bir gün tartışmalar uzadı, lüzumsuz birtakım kısır yerlere geldi, yönetime kimse aday çıkmıyor, ben de çekildim. Özen Aşut gelip beni zorla muayenehanemden alıp bu işin içine sokan insanlardan biridir. Biz böyle bulaştık, sonra 1986 seçimlerini bir ekip olarak kazandık.

Bir şeyi söylememde herhalde çok büyük haksızlık olmaz. Bizde yönetime girmek, başkan olmak, sekreter olmak, gruplarda çalışmak filan inanın çok önemli değildi, gerçekten hiçbir önemi yoktu. Ben Yönetim Kurulu Başkanıydım, toplantılara yöneticilik filan yapıyordum, zaman zaman görev düşüyordu. Mesela, 10 öneri götürüyorsam, 9'u reddediliyordu. O zaman da korkuyordum yani böyle yeni gelmişiz. "Bunu söylersem ne olur? Sıkıyönetim, insanlar hapsolüyor, idamlar, çoluk çocuğu astılar bunlar" filan diye böyle içimden geçiyor. "Yahu. Bu Ata da çok marjinal filan ... Aman Taner, yapma gözünü seveyim. Caner, sen dur" filan sonuçta ben düşünüyordum, "Bunlar 10 kişi, ben de 1 kişi eder 11. Benim de bir oyum var, onların da 1 oyu var, oylayalım bakalım" diyorum ve her seferinde ben kaybediyordum. Benim dediğim olmuyordu, onların dedikleri oluyordu ve işin kötüsü mesela bu bir basın açıklaması olacaksa, benim okumam lazım. Öyle şeyler ola ola, ben bu anlattığım hocalarımdan Ata Soyer, Özer Aşut, Taner Özbenli, Şükrü Hatun, Ali Süha Çalikoğlu, Füsün Sayek, Sıtkı Evrenkaya, Cihat Diri, Aysel Ülker gibi öğretmenlerimden ben iyi dersler alarak piştim. Öyle piştim ki, bir gün Ankara Numune Hastanesi'nin Konferans salonunda Sağlık Bakanı Halil Şıvgın, oturup hekim ücretleriyle ilgili bir-iki lafı gevelemeye kalktı. Hiç unutmam hocalarımdan Kürşat Yıldız'la beraber ayağa kalkmışız "biz senin gibi adamlara inanmıyoruz" dediğimizde salonun yarısı ayakta alkışladı ve Bakan kaçtı. Burası bizim mekânımızdı, biz buradaki Bakan'ı da kaçırabilirdik, ama orası da onun mekânıydı ve inanın oradan kaçırdık adamı. Bu kadar bir cesaretle ve cesaretim benim şahsi şeyimle ilgili filan değil ki, bizdik, hepimizdik ve bugün de böyle; yani değişen bir şey yok.

Sonra bir biçimde bir sıkıntıyı paylaşmam lazım. Biraz kişisellik filan konuşmayayım dedim, ama onu paylaşmam lazım. Hayat bizi Nusret Hocayla karşı karşıya getirdi. Biraz öyle diyelim, yani ben içimizde iktidar hırslının, kavgasının olmadığını açık yüreklilikle anlatmaya çalışırken bir gün dönüp baktığımızda sevimsiz bir biçimde Merkez Konseyi'ne adaylığımız sürecinde böyle hiç istemediğimiz halde karşı karşıya düştüğümüzü fark ettim. O dönemle ilgili iki rahatsızlığımı sizlerle paylaşmak lazım. Ben bunu paylaşmazsam inanın çok ezilirim.

Bunlardan biri, bir gün eylemler var, Ankara Tabip Odası'nın hareketi, arkadan hekimler geliyor, her gün Türkiye'nin başka yerlerinden insanlarla konuşuyoruz. Biz de delege seçilmişiz ve Merkez Konseyi'nin yeni seçimleri için bir tartışma filan çıkmış. Unutmadan bir şey söyleyeyim: 1986-1988 döneminden sonra ben Yönetim Kurulu'ndan ayrılacaktım, yani bu niyetim son derece ciddiydi. Kendimle ilgili iki sıkıntıyı gözlemlemiştim, bunlardan biri aile hayatım sıkıntıya girecekti. İkincisi, mesleki olarak doçentlik filan gibi birtakım şeylerin hazırlığını da yapıyordum, bunlar sıkıntıya girecekti. Bu çekilme sırasında da beni yeniden örgütte bulunmam gerektiğini, dönmem gerektiğini söyleyen Hocam Nusret Fişek'ti. Biz iki sene sonra karşı karşıya kaldık. O karşı karşıya kalışta tabii bizlerin de -bunu saklamaya gerek yok, Merkez Konseyi'nde olması gerektiğini düşündüklerimizi hayata geçirmek için böyle bir ihtiyacımız olduğunu ifade ettim ve Uğur Ağabeye bir kelime kullandım, dedim ki "Uğur Ağabey, bizim bugün bir biçimde iktidara ihtiyacımız var" Bu cümlenin cevabı çok geçmeden bir hafta sonra Dr. Özcan Bariboğlu, Dr. Ali Rıza Tiryaki, Dr. Dilek Tiryaki ve arkadaşlarından geldi. "Siz böyle yaparsanız, yarın bu örgüt sizinle bir yere gidemez" diye ve o zaman anladım ki, bu örgütün geleceği iyi.

Neyse girdik seçime, bir biçimde iyi yaptık, kötü yaptık. Belki çok sıkıntılı bir dönemde siyaset olarak bazı şeyler hazırda filan, ama 90 sonrası Kürt sorununun Türkiye siyasetine vurduğu damga haliyle bizim içimizde de sıkıntılar yarattı. Yani şimdi sabahtan beri burada dinliyoruz, her görüşten insan kalktı, fikirlerini ifade etti. Bu her görüşten insanın içinde komünisti de oldu, demokrati de oldu, sosyalisti de oldu, bilmem nesi de oldu. Bunların Türkiye'deki gelir dağılımı, Türkiye'deki kapitalistleşme süreci, küreselleşen dünya, serbest piyasa egemenliği, ahlaksızlık, erozyon gibi her türlü şeyde ortak fikirler var. Ayrışma, o gün kim kabul eder, kim kabul etmez, o başka mesele, ama Kürt sorunu ciddi bir biçimde bizim içimizde yara açtı. Hani bunu çok telaffuz etmesek bile bir rahatsızlık olduğunu herkes fark etti. Farklı saiklerle insanlar rahatsızlıklarını örgütte Allah'tan ki ifade ediyorlardı ve bu deşarj imkânı sağlıyordu. Birbirimize kırgınlığımız olmadan örgütümüz içinde bunları paylaşıyorduk.

O dönemde politizasyon ve siyasallaşma kendi şahsımda da arttı, yani ben de bunu gözledim. Bir kısım arkadaşlar "bu işin böyle gitmeyeceğini ve bir biçimde bunu sonlandırmak gerektiğini" ifade ettiler. Ben de arkadaşlarımla beraber örgütün istifa edip bir seçime girelim, acaba bu kavgayı durdurmak için bize bir görev düşer mi diye ayrıldık; bu kadar basit. Herkes herhangi bir şeye vuruyor filan, ama o dönemde de CHP'yi seçmemizin, o partiyi çok yürekte, aşkından filan değil yani. Bugünkü Genel Başkan, o zaman da Genel Başkan'dı. Yani

sonuçta böyle bir şey ve ayrılmam da bu gerekçeydi. Ama bugün ben hâlâ örgütteyim. Diyarbakır Tabip Odası'nda çalışıyorum, onlarla beraber birtakım işleri kotarmaya çalışıyoruz. İnandığım şeyler için bir sürü iş yaptım. Ne kadar yaptım; bunu zaman ve sizler takdir edeceksiniz.

Kötü bir dönem yaşıyoruz diye moral bozukluğuna gerek yok. Biz bazı işleri yaparsak çok daha iyi bir noktaya gelebiliriz. Yani eylemleri yaptığımız 60'lı, 70'li, 80'li, 90'lı yıllardan bugüne çok mu şey değişti Allah aşkına? Yani ekonomik hayatımız 60'ta çok iyiydi de 1990'da, 2000'de kötü mü oldu? Değişen bir şey yok. Özlük haklarımız 60'ta, 70'te, 80'de, 90'da iyiydi de 2000'de düzeldi mi? Yok. Türkiye siyasetinde çok mu değişiklik var? Yok. Dolayısıyla bizim gibi insanların, bu örgütün yine yapacağı çok fazla iş var. O nedenle ben dili kullanarak bazı şeyleri düzeltmemiz gerektiğini düşünüyorum. Örgütün genel hattı son derece doğrudur ve iyidir, ahlaksızlıkların üzerine gitmemiz lazım. Ben bunu da benimsiyorum, çok doğru bir şey. Çünkü biz bunu düzeltmezsek, bizim içimizdeki pislikleri biz düzeltmezsek, avukatların gelip düzeltilmesi daha iyiyi yaratmayacaktır. Yani hâkimlerin düzeltilmesi daha iyiyi yaratmayacak. Biz kendi içimizde bu pislikleri siyasetçilerden bağımsız düzeltmeliyiz.

Sözü çok uzattım, beni bağışlayın. Sizlerle tekrar bir arada olmaktan memnunuz. Ben, örgütüme güveniyorum.

Saygılarımla. (Alkışlar)

Divan Başkanı: Teşekkür ederiz Sayın Ölçer.

Buyurun Sayın Atabek.

Dr. Erdal Atabek: Arkadaşlar, biz kongrenize başarılar dileyerek ayrılmak istiyoruz; programımız öyleydi.

Sizleri şunu söylemek istiyorum: Burada eski emek vermiş çok değişik düzeylerde örgütte çalışmış arkadaşlarımızı zevkle dinledik. Çok yararlı bir gözden geçirme oldu, çok değerli bir paylaşım oldu bana göre ve benim için. Ama ben şuna her zaman inanan birisi olarak sizlere onu söylemek istiyorum: Örgütleri kişiler yaratmaz, kişileri örgütler yaratır. Bizi örgüt yarattı. Ben, bugün bu örgütün dışında, hatta doktor olduğum bile bilinmeden pek çok yere gidiyorum, pek çok toplantıya çağrılıyorum ve eğitim ve kültürle ilgili konuşmalar yapıyorum, ama beni yetiştiren, bana böyle bir birikimi sağlayan en önemli kültür ocağı Türk Tabipleri Birliği'nde arkadaşlarımdan almış olduğum veriler, umut ve güçtür ve o çalışmalar bizi halkla buluşturdu, o çalışmalar bizi dünyaya yeni bir çerçeveden bakmaya yöneltti. O bakımdan ben geçmişteki bütün arkadaşlarıma, birlikte çalıştığım, şimdi aramızda olmayan, burada bulunmayan bütün arkadaşlarıma şükranlarımı ifade ediyorum, başarılar diliyorum, teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

Divan Başkanı: Teşekkür ederiz Sayın Atabek.

Sevgili Şükrü Hatun, buyurun.

Dr. Şükrü Hatun*: Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, ben de Türk Tabipleri Birliği'ne gönül vermiş, aslında Türk Tabipleri Birliği'ni bir yaşam projesi olarak görmüş bir insan olarak sizlere hitap etmek istiyorum. Öncelikle toplantıda konuşma imkânını verdikleri için ve böyle bir toplantıyı düzenledikleri için Merkez Konseyi'ne ve sevgili Füsün Sayek'e çok teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Ölçer'in birçok meziyeti vardır, onlardan bahsetmemi pek istemez, ama zaman zaman biraz gereğinden fazla sadelik ve alçak gönüllülük gösterdiğini söylemek isterim. Çünkü bugün Türk Tabipleri Birliği gerçekten kıvanç verici büyük bir örgütse, burada bulunan herkesin ve başta onunla birlikte yola çıktığımız dönemin bunda önemli bir etkisi olduğunu söylemek istiyorum.

Ben, zorunlu hizmet sonrası aslında Ata Soyer'in deyimıyla "80'den ucuz yırtan" grubuna giriyorum. Ankara'ya geldiğim zaman eski TTB binasında Ankara Tabip Odası'nın seçim çalışmaları yürüyordu ve biz de hemen -asistandım ben- o çalışmalara katıldık ve aslında çalışmaya başladığımız ilk andan itibaren bir hekim portresi olarak Selim Ölçer kimliğiyle karşılaştığımızı söylemek isterim. Onun Renault arabasıyla seçimlere hekim taşıyarak Ankara Tabip Odası çalışmalarına katıldım. Sonra bizi seven, bizi isteyen, katılım öngören bir yönetimle karşılaştık. Bülten Bürosu'nda, Ata Soyer'in bizi zaman zaman sansür ettiği, zaman zaman desteklediği bir çalışma ortamında beraber yola çıktık.

Ben, Ankara Tabip Odası'na 1988'e kadar sınırlı katkıda bulunabildim ve o dönemde biraz sonra söyleyeceğim gibi Ankara Tabip Odası'na farklı özelliklerdeki insanların gelmesi için de çaba gösterdik. Örneğin, Hacettepe kökenlilerin Odaya gelmesiyle ilgili çabalar yürüttük ve 1988'de yeni bir ruhla, arkadaşlarımızla birlikte yönetime geldik. Türkiye de zaman yeni bir kavşaktan geçiyordu ve bugün de hepimizin kıvançla andığı Beyaz Yürüyüşü organize etmeye giriştik; daha doğrusu öyle bir ihtiyacı hissettik ve onu da başlatan kıvılcım, biraz önce konuşulmuştu, İmren Aykut'un "hekimler paraya doymuyor" sözüydü. Hemen hatırlatmak isterim, biz o demekten sonraki 10 gün içinde bütün birimlerde Ankara'da hızlı bir şekilde toplantılar yapmıştık ve Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'ne Temsilciler Meclisi toplantısını biz önermiştik, "Temsilciler Meclisi'ni toplayalım ve birlikte bir yürüyüş yapalım" diye. Aslında o zamandan itibaren bir miktar Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nin bizim bu eylem arayışımız konusunda çok sıcak olmadığını hissetmeye başlamıştık ama hep beraber yola koyulduk ve ilk Beyaz Yürüyüşü o zaman yaptık.

Bugünden bakıldığı zaman şunu söylemek isterim: O Beyaz Yürüyüş herkesi şaşırtan bir katılımı gerçekleştirmişti; çünkü biz o zaman çok güçlüydük ve hekimlerin çoğunluğuna yakın olmayı, onlara doğru bir şekilde seslenmeyi becermiş-

* Hatun, 1959 Domaniç doğumlu. 1983 Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu. 1992-1994 TTB Merkez Konseyi Genel Sekreteri. 1998-2006 TTB Yüksek Onur Kurulu üyesi. 1990'da Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları uzmanı, 1999'da profesör oldu. Halen Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Endokrinoloji ve Diyabet bilim Dalında öğretim üyeliği görevini sürdürmektedir.

tik. O yürüyüşle ilgili olarak belki az kişinin bildiği bir anım vardır: O zaman Sağlık Bakanı Nihat Kitapçı'ydı, ama bizimle beraber yürüyen kişilerden biri de onun oğlu Mehmet Kitapçı'ydı. Bütün yürüyüş boyunca gazeteciler Mehmet Kitapçı'yı aradılar ve bulamadılar; çünkü biz saklamıştık onu. Tabii insanın hayatında önemli resimler vardır. Benim hayatımdaki önemli resimlerden biri de Beyaz Yürüyüş'te Nusret Fişek ve Selim Ölçer ile birlikte durduğum resimdir. Nusret Fişek'in ismi çok geçti, ben de onu saygıyla anmak isterim. Beyaz Yürüyüş'e hoca hepimizin ısrarlarıyla geldi, ama konuşmak istemedi. Dedi ki, "Siz bunu başından beri organize ettiniz, sizin katkılarınızla oldu. Eğer ben konuşsam, ben ön plana çıkarım ve sizin emeğiniz pek görünmez; konuşmayayım" dedi ama biz ısrar edince konuştu. O zaman belki bugün de hepimizin sabahtan beri konuştuğu şeyi o zamanlar da söylemişti. "Yıllardan beri hepimiz konuşuyoruz, ama eğer hükümetleri rahatsız edecek eylemler yapmazsak sözlerimizi dinlemiyorlar. O nedenle ben burada toplanan hekimleri ve Selim Ölçer'i kutluyorum" deyip kısa bir konuşma yaptı. Biz de bu konuşmayla zaman zaman bu yürüyüşü hazırlarken TTB kaynaklı birtakım zorluklar yaşamamıza karşın onun büyük desteğini çok hissetmiştik.

Tabii sonuçta Ankara Tabip Odası yılları aynı zamanda arkadaşlık yıllarıydı. Onlardan biri Cengiz Kılıç'tı, onu anmak isterim, aynı zamanda bir örgütte verimlilik nasıl yaratılır konusunu da söylemek isterim. O zamanlar çok tartıştık, Özen Abla, herkes, Taner Özbenli ile bayağı çok tartıştık. Cengiz Ağabey Belediye Hastanesi'nde çalışırdı ve toplantılara genellikle en son gelirdi. Bir deri ceketi vardı. Biz konuşurduk, konuşurduk, o en sonsöz alırdı ve aslında bütün bu konuşmalarımızın anlamını sorgulamamıza yol açardı. Derdi ki "Bütün mesele orkestra olmayı becermek ve içinizdekileri açık bir şekilde paylaşmak". Ben onun hem Beyaz Yürüyüş'e doğru giden süreçte, hem de Ankara Tabip Odası'ndaki insani iklimin oluşmasında önemli bir katkısının olduğunu söylemek isterim.

Bu resim o Beyaz Yürüyüş'ten sonra onun Ankara'daki hekimleri kaynaştırmak lazım düşüncesiyle tertiplelediği Ilgaz Dağı'ndaki piknikten alınmıştır. Bir küçük hatırlatmada daha bulunmak isterim. Cengiz Ağabeyin arkasındaki kız Kardelen, benim kızımdır, şu anda 18 yaşına geldi. Aslında aklıma gelince söylemek isterim, mesela bizim çocuklarımız da oralarda büyüdüler. Kardelen'in fotoğrafı vardır, Çağdaş Hekimler amblemleri 5-6 yaşındayken çekilmiş fotoğrafları vardır. Bana hâlâ zaman zaman kızar sen o yıllardaki beni hatırlamıyorsun diye.

Biz tabii şimdi de süren hattı yaratırken bu hattın üzerinde çalıştık; onu söylemek isterim. Örneğin, 1988-1990 döneminde, biz Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nde kendimizce gördüğümüz zorlukları tartışmaya ve nasıl aşacağımızı çalışmaya başlamıştık ve o zaman da Cengiz Kılıç'ın anısına 1989'da böyle bir sempozyum düzenlemiştik ve onu da bir kitap olarak basmıştık. Geriye dönüp bakıldığı zaman bu kitabın konu başlıklarını, daha doğrusu sempozyumun konu başlıklarına bakınca, bugün sabahtan beri, dünden beri konuşulan her konunun orada aslında çok yetkili insanlar tarafından tartışıldığını hatırlatmak isterim. Yani 1990'a gelirken bizler Türk Tabipleri Birliği çatısı altında hem eylem yapan

hem de düşünen insanlar grubuyduk. Evlerde başlamıştık tartışmalara, Ata Ağabey hatırlar ilk bizim evde başlamıştık sanırım.

Yaptıklarımızı önemseyerek anlatmak istemem, ama 1989 ara Genel Kurulu'nda bir dalga yakalamıştık ve bunu en iyi anlatan da Tan Oral'ın karikatürüdür; çünkü aslında bugün hâlâ bu karikatürün anlatmak istediğine ihtiyacımızın olduğunu düşünüyorum. Yani bizim toplu nöbet kavramında gece de çalışmak vardı, aslında biz tam tersini yaparak onları protesto etmek istiyorduk, ama işçilerin de o zaman daha çok sağlık hizmeti alma ihtiyacı vardı; bahar eylemleri de ortaya çıkmıştı ve o dönemde biz toplu nöbet eylemleriyle hastaneleri işgal etmiştik, aslında işin açıkçası oydu o zaman. Özellikle Numune Hastanesi başhekimliğinin merdiven altında Selim Ölçer, Kürşat Yıldız konuşmalarının tarihsel bir an oluşturduğunu söylemek isterim. Nusret Fişek ve Merkez Konseyi üyelerin de aramızdaydı o zaman. O zaman biz, diğer emekçi insanlarla ortak davranmanın önemini kavramıştık ve bunu o zaman düşünmüştük, yapmıştık.

Tabii aslında kocaman bir tarih ve ben kendimce onları bir kitapta toplamaya çalıştım daha önce. Biz, 1990 Türk Tabipleri Birliği Kongresi'ne, Türk Tabipleri Birliği'nde gördüğümüz temel problemleri çözmek için bir hazırlıkla başlamıştık ve çok çalışmıştık. Şu resim, o zamana ait bir resimdir. Bakarsanız, aslında bu bir spektrumdur: Eriş Bilaloğlu, Pınar, ben -saçlarım varmış- Ata Ağabey, Mehmet Kitapçı, Ali Süha Çalikoğlu ve diğer insanlar var. Aynı zamanda bu bir insani spektrumdur. Yani bugün neyi arıyoruz diye baktığımız zaman değişik kökenlerden, değişik okullardan, değişik siyasi görüşlerden ve aslında farklı özellikteki insanları Türk Tabipleri Birliği projesi içinde birleştirmiştik ve bunu yaparken de tekrar Selim Ölçer söylememe izin versin, onun yarattığı sadelikten kaynaklanan birleştiriciliğin önemli olduğunu tekrar söylemek isterim.

Biz, 1990'a doğru o kadar hazırlanıyorduk -ki, bunu anımsıyoruz- örneğin bugün bana biraz sitem etti ve biraz da kırgın, ama Sayın Füsun Sayek'in Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'ne girmesinin de aslında biz bugüne yönelik olarak, Türk Tabipleri Birliği'ne yönelik bir proje olarak düşünmüştük. Çünkü, onun çevresindeki insanların, o büyük Hacettepe ailesinin Türk Tabipleri Birliği ile ilişkiler kurmasını istiyorduk ve aslında bunu konuştuk kendi aramızda. Sağlık ve Toplum Dergisi de bu hazırlığın ürünüdür. Ata Soyer, Recep Akdur, Ümit Kartoğlu, Ali Süha Çalikoğlu, Şükrü Hatun bu derginin yayın kurulunu oluşturdu, herkesin tanıdığı bir grup insanla Türk Tabipleri Birliği sürecine hazırlandık.

Burada aslında Selim Ağabey kendince söylemeye çalıştı, böyle bir toplantı değil bu, ama Nusret Fişek konusunda herkes bizi eleştirdi, bir şeyler söyledi. Ben aslında tam o süreçte, onun olumlu yanını anarak bazı bilgiler vermek isterim. Biz tabii onun öğrencisiydik ve Nusret Fişek'e karşı olmak bizi doğrusu psikolojik olarak zora sokmuştu ve o nedenle bir çözüm bulmak için -hani bu bilinsin diye anlatmak istiyorum; çünkü çok kimse bilmiyor- biz kendi listemizi 6 kişi yapıp Nusret Fişek'i 7 inci kişi olarak önermek için evine gittik bir grup insanla. Bize şunu söyledi -aslında onun çok önemli bir özelliği olduğu için belirtmek isterim- dedi ki, "Siz çok açık olarak bana böyle bir teklifte bulunuyorsunuz, ama ben

sizinle aynı görüşleri savunmuyorum. Eğer ben sizin listenizde olursam sizinle aynı görüşleri savunuyor olacağım. O yüzden bu nazik teklifinize çok teşekkür ederim” dedi. Bizim listemizde bu nedenle olmadı. O yüzden biz aslında tabii O’nu çok seven insanlar olarak o süreçte onun açısından neler olduğunu bilemeyiz, ama kendimizin olabildiği kadar özenli olduğunu, ama O’nun da bu kadar açık bir tutum gösterdiğini söylemek isterim.

Sonuçta 1990’da Türk Tabipleri Birliği seçimlerini kazandık 5’e 2 olarak ve hep beraber de çalıştık aslında. İşte bir Türk Tabipleri Birliği hayali vardı, sabah da söyledim. Türk Tabipleri Birliği önemli bir örgüttü, ama birtakım temel konularda bazı eksiklikleri vardı; onlarla işe koyulduk önce. Örneğin, sürekli tıp eğitimi konusunda Türk Tabipleri Birliği’nin Sayek’le başlayan bir dönemi vardı, ama çok oluşmamıştı her şey. Biraz da İrfan’ın anlatımlarıyla ve edindiğimiz bilgilerle Türk Tabipleri Birliği’nde acaba bir İngiliz Tabipler Birliği projesi üretebilir miyiz diye yola koyulduk, onlarla ilgili çalıştık. Örneğin biz o zaman -hâlâ bu önemli bence- Türk Tabipleri Birliği hayata nasıl etki gösterebilir konusunda neler yapabiliriz diye düşündük ve o zaman sağlık ocağı hekimliği, birinci basamak hekimliği çok önemliydi, çok sevgili arkadaşlarımız Ali Rıza Tiryaki ve burada bulunan bir kısım arkadaşlarımızla birlikte çok büyük desteğiyle Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi’ni yaptık. Bunu aslında Türk Tabipleri Birliği’nin birinci basamağı desteklemesi, sağlık ocağı kavramını desteklemesi anlamında yaptık ve bu derginin hala etkisi sürüyor.

Ben 1992-1994 döneminde TTB genel sekreteri oldum ve biraz Ata Ağabeyin yarattığı stres yüzünden 1992-1994 dönemini Türk Tabipleri Birliği’nden ibaret bir yaşam olarak geçirdim. Hacettepe Çocuk Hastanesi’nde pediatrik endokrinoloji ihtisası yapıyordum. TTB’de işleri eksik yapmayayım ve Ata Ağabey de bana kızmasın diye öğle araları gelip çalışırdım, taksitle gelirdim işleri yapardım, ondan sonra da geri giderdim. Gece 23.00’lere kadar çalışırdık ve beni aslında en çok şu rahat ettirirdi, akşam 23.00’te eve gittiğim zaman herkes bana kızardı. Eşim Nazife eğer o gün kızmamışsa bu benim çok büyük bir mutluluk olurdu.

Bunu da kimse eleştiri olarak algılamasın, bu program dizayn edilirken ben isterdim ki, doğu ve güneydoğudan bir arkadaşımız da bu işle bağlantılı olarak konuşsun. Selim Ölçer tam olarak güneydoğulu mu pek belli değil, ama orada yaşıyor. Bu fotoğrafı tabii Mahmut ağabeye olan sevgim için koymadım, daha çok bizim 1990 ve daha sonrası dönemde aslında Türk Tabipleri Birliği politikalarına doğu ve güneydoğu etkisini söylemek için koydum. Çünkü Türk Tabipleri Birliği açısından çok kritik görevler yerine getirildi ve Mahmut Ortakaya’nın kimliğinde -biz aslında oralarda başka bir dünya olduğunu biliyorduk-ama çok canlı olarak o zaman öğrendik. Türk Tabipleri Birliği açısından onun hala süren etkisi önemli bizce.

O dönemde bence özgün şeylerden biri, mesela nöbet konusunda çok çalışmıştık. Çünkü hekimler için küçük somut ilerlemenin bizim açımızdan çok önemli olduğunu düşünüyorduk. Haşmet ile hepimiz, hep beraber o zaman Hukuk Bürosu’nu kurduk, Millet Meclisi salonlarında bekledik, Süleyman Hatinoğlu o

zamanlar milletvekiliydi ve saire filan. O zaman anladım milletvekillerinin kör ve sağır olduğunu. Çok eylem yapmıştık ve büyük bir kısmının haberi yoktu. O küçük nöbet paraları için çok uğraştığımızı ve kazandığımızı hatırlıyorum. Sonra asistanların nöbet paraları geldi.

Sonuçta o dönemden hâlâ bende kalıcı olduğunu düşündüğüm -evimde de saklıyorum- bir kitabı size göstermek isterim: Sağlıkta Gündem: Hekrese Eşit Fırsat mı? Serbest Piyasa Egemenliği mi? Yıldırım Aktuna ve çevresindeki ekip çok kibirli bir ekipti ve güzel kitaplar basarlardı. Şu andaki Sağlık Bakanı'ndan çok daha kapsamlı bir saldırı söz konusuydu. Ben kitap basma işlerini bilen bir insan değildim, ama Türk Tabipleri Birliği'nin aslında böyle iyi dizayn edilmiş raporlara sahip olmasının gerekli olduğunu düşünüyordum. O yüzden öyle bir çaba içinde olduk ve o zaman bunu yaptık. Tabii bunu yaparken anmalıyım ki, İlker Belek ve Onur'un da içinde olduğu Halk Sağlığı Kolu'nun büyük katkısı oldu. Bu raporun esasını onlar yazdılar, biz yalnızca sunulmasıyla ilgili çalıştık ve sanıyorum hâlâ Türk Tabipleri Birliği açısından önemli bir belgedir ve Türk Tabipleri Birliği'nde bu sorun hâlâ çok önemli bir sorundur. Yani herkese eşit fırsat mı, serbest piyasa egemenliği mi; bugünün de gündemidir ve Türk Tabipleri Birliği o zaman da ele almıştır bu konuyu.

Türk Tabipleri Birliği'nin geçmiş 10 yılına, hepimizin dönemine baktığımız zaman aslında Türk Tabipleri Birliği'ni özgün yapan unsurlardan biri demokrat kalmasıdır. Başta Metin olmak üzere Güneydoğu'da ne olduysa hep Türk Tabipleri Birliği koşmuştur; Elazığ'daki arkadaşların ölmesinden, Şırnak'a kadar. Yine söylemek isterim ki, Türk Tabipleri Birliği tarihle doğrulanmış bir örgüttür. Ata Ağabey hatırlar, biraz kavga da etmiştik "Aslolan Barıştır" bildirgesini yazarken. Aslında o zamanda, 1992'de 8 inci maddeyi okursanız, "sorunun temel bileşenleri yıllardır üstü örtülmeye çalışılsa da bir Kürt sorunu özelliği taşımaktadır" diye yazan bir örgüttür Türk Tabipleri Birliği. Ama bunu bir bütünlük içinde söyleyebilen bir örgüttür. Bugün Türkiye'nin 2003 yılında geldiği yer de işte bizim 1992'de yaklaşık olarak söylediğimiz bir yerdir. O yüzden Türk Tabipleri Birliği'nin o hattı, bunu kıvançla söylemeliyim, tarih tarafından da doğrulanmış bir hattır.

Hep beraber çalıştık ve sonunda hayatlarımız savruldu. Savruldu derken bazı seçimlerde bulunduk. 1995 yılında ben Kocaeli Üniversitesi'ne gittim, Ata Ağabey sonra İzmir'e gitti, Selim Ağabey de Diyarbakır'a gitti. Aslında herhalde en doğru şeyi o yaptı, ama Selim Ağabey söyledi, Türk Tabipleri Birliği eğer hâlâ kocaman bir ağaçsa onun gölgesinde yaşamaya ve üretmeye devam ediyoruz. Ben kendimce geçen sene Türk Tabipleri Birliği içinde ve Türk Tabipleri Birliği'ne katkıda bulunurken -aslında Erdal Bey çok iyi söyledi; ona ben de katılıyorum- Türk Tabipleri Birliği bize büyük katkıda bulundu. Kendi yaptığımız işleri, güzel şeyleri onların sayesinde yapabildik. Yani aslında benim için bunu tekrar söylemek isterim: Türk Tabipleri Birliği benim için aynı zamanda bir yaşam projesi olmuştur ve ne iyi ki bu sürüyor.

Özet olarak biz neyiz diye söyleyecek olursam, aslında biz bu fotoğrafız. Hâlâ işte böyle üzerinde “Sağlıkta Herkese Eşit Fırsat” yazan afişlerin önünde yürümek bizim hayatımızın en değerli şeyidir: Füsun Sayek, Şükrü Hatun, Selim Ölçer, Mahmut Kılıç, Metin Bakkalıcı, Ata Soyer ve diğer arkadaşlar.

Herkese kucak dolusu sevgiler.

Divan Başkanı: Şükrü arkadaşımıza teşekkürler.

Son iki sayın konuşmacıya geldi sıra. Bu aşamada önce Orhan Hocama söz vermek istiyorum, sonra da Zuhal arkadaşşıma söz vereceğim ve tamamlayacağız.

Orhan Süren Hocamı davet ediyorum; buyurun hocam.

Dr. Orhan Süren*: 1970-1990 yılları kendine özgü özellikleri olan dönem olmuştur. Dış ülkelerden ve ülke içinden etkilerle yaratılan komünizm paranoyası rüzgarında, yetmişli yıllar, bir çok kanlı olayların yaşandığı, faşizm'in devlet desteğinde yükseldiği yıllardır. Bu zor dönemdeki oda başkanları, Prof. Dr.Veli Lök ve Doç. Dr.Altan Kayan'ın yaptıkları hizmetler takdirle anılacaktır. Bizleri çok üzen, gelişen olayların Dr. Kayan'ın yurdunu terk etmesine neden olmasıdır.

Oniki Eylül hareketi, iç çatışmaları önlediyse de, uygulanan Türk-İslam sentezi çizgisinde yetmişli yılların devamı oldu ve askeri yönetim desteğinde devlet baskısı, toplumcu anlayış üzerinde daha da arttı. İlk yaptıkları meslek okullarını kapatmak oldu. Bu atmosfer içinde, seksenli yıllarda, İzmir Tabip Odası (İTO) 3 zor seçim yaşadı.

1982 İTO seçimlerinde, gençler çok iyi çalıştılar. Prof. Dr. Nurcan Özdamar'ın divan başkanlığını yaptığı seçimde, solcu kesimin kazanacağı belli olmuştu. Karşı grubun etkili isimleri seçimi sonuçlandırmamak için çok çalıştılar. Divan başkanının kararlı tutumu sonucu seçim, rahmetli Prof. Dr. Yavuz Aksu ekibinin kazanması ile sonuçlandı. Bunu 2 olay izledi, 40 gün sonra oda sıkıyönetimce kapatıldı ve bir süre sonra Prof. Dr. Nurcan Özdamar, Tokat Tıp Fakültesi'ne rotasyona sürüldü.

1984 seçimleri daha büyük çekişme içinde geçti. Üyeler üzerindeki baskı ile, özellikle her iki tıp fakültelerinde, korku ve çekingenlik daha belirgin hale gelmişti. Genel kurulda, 40 gün görevde kalmış Prof. Dr.Yavuz Aksu yönetiminin ibra edilmemek istenmesi ibret vericidir. Tıp fakültesi kökenli Ege ve Dokuz Eylül Üniversiteleri Rektörleri seçimlerde ağırlıklarını koydular. Hasta üyeler, sedye ile getirilip oy kullanıldı. İTO seçimlerini, ilk defa liberal görüş kazandı. Taraflar arasında en az oy alanla en çok oy alan arasındaki fark 48 oldu.

1986 seçimleri de çok çekişmeli geçti. Biraz azalmakla beraber askeri darbenin korku ve çekingenliği devam ediyordu. Seçim listesini bile yapmada güçlük çektik. Çok iyi çalışıldı. Seçimleri az farkla liste delinmeden kazandık. Sosyal görüşlü listeden en az oy alanla, sağ listeden en çok oy alan arasındaki fark 5 oldu. Yönetim Kurulu: Başkan Doç. Dr.Orhan Süren, Genel Sekreter Dr. Yılmaz Bolat, Üye Dr. Mehmen Tunca, Üye Dr. Ferruh Zorlu, Üye Dr. Nurettin Demir, Üye Dr. Yılmaz Nuyan, Üye Dr. Yılmaz Okyay'dan oluştu. İlk toplantıda İTO'nun çalışma genel prensiplerini "hekim özlük hakları, halk sağlığı, demokrasiye insan haklarına ve çağdaşlığa sahip çıkmak, tabipler odası 6023 sayılı yasa çerçevesinde işleri yürütme" şeklinde belirledik. Yasalara uyum içinde sağlık için sağlık için politika yapmaya dikkat etmek kararındaydık. Fakat yine de 1 defa mahkemeye çıkmak, tam sayısını hatırlayamadığım sıklıkta ifade vermek durumunda kaldım. İlk etkinlik olarak, hekimlerle ve halkla ilişki kurmayı amaçladık. İki ayda bir Çağdaş Hekim adlı bir dergi çıkarmaya başladık. Ekonomik zorluklar

* Süren, 1931 İzmir doğumlu. 1956 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu. Ortopedi ve Travmatoloji uzmanı. 1986-1990 İzmir Tabip Odası Başkanı.

nedeninden dergi 3. hamur kağıda basıldı. İzmir, Ankara ve İstanbul'dan meslektaşlarımızın katkıları ile derginin içeriği çok iyiydi. Oldukça yoğun ilan alıyor, kar bile ediyorduk. Dergiyi bütün üyelerimize ücretsiz gönderdik. Bu şekilde üyelerimizle ilişkinin ilk adımını atmış olduk.

Yaptığımız sağlık kuruluşları ziyaretlerinin de ilişki kurmada büyük faydasını gördük. Kamu ve özel bütün sağlık kuruluşlarını, tıp fakültelerini, Sağlık Müdürlüğü'nü, devlet hastanelerini, SSK hastanelerini, bütün diğer özel ve kamu hastanelerini ziyaret ediyor, odanın çalışmalarından, yapmak istediklerinden bilgiler aktarıyorduk, bazı etkinliklere ortak etmeye çalışıyorduk.

İzmir Tabip Odası Lokali'nin açılışı da oda hekim ilişkisinde önemli adım oldu. Alsancak'ta zamanın en lüks restoranlarından biriyle İTO Lokali olarak anlaştık. Hekimlerin, ekonomik koşulları çok iyi olmasa da, kalite arama özellikleri vardır. Restoranın kentin merkezi bir yerinde bulunması, çok lüks olması ve fiyatların kontrolümüzde olması üyelerimizin rahatlığında büyük rol oynadı.

Tıp öğrencileri ile ilişkilerin ayrı bir önemi vardı. Onları hatalardan korumayı, mesleği sevdirmeyi, etik değerleri öğrenmelerini görev olarak görüyorduk. Daima onlara, hocaları ile yakın ilişkide olmalarını, sorunlarına çözümün fakülte içinde olduğunu telkin etmeye çalıştık. 14 Mart kutlamalarında onlara da söz hakkı sağladık.

Halkla ilişki kurmanın en etkili yolu basından yararlanmaktır. Bu amaçla, Gazeteciler Lokal'inde, ayda bir periyodik basın toplantıları düzenlemeye başladık. Üç sağlık odası, İTO, Eczacılar Odası ve Diş Hekimleri Odası birlikte, halka ve üyelerimize dönük sorunları dile getiriyorduk. Basının ilgisini çekebilmek için her toplantıda güncel hastalıklarında 1-2 konuda, uzman meslektaşlarımızı konuşturuyor ve konuşmayı yazılı olarak kendilerine veriyorduk. Bu yöntem basının işini kolaylaştırıyor, haber sıkıntısı çektiklerinde bu bilgileri kullanıyorlardı. Bu toplantılarda, hekimlerin ekonomik sorunlarını dile getirdiğimizde, gazetecilerin bundan hoşlanmadıklarını fark ettik. Konuşmalarda halk sağlığı sorunlarını ön planda tutuyor, arada ilişkili olarak mesleki ve ekonomik sorunları dile getiriyorduk.

İTO ile diğer akademik meslek odaları arasındaki ilişki de, karşılıklı dayanışma ve işbirliği bakımından önem taşıyordu. Bu anlayışla diğer meslek odaları ile ilişki için girişimlere başladık. Kısa sürede gelişmeler oluştu. 9 oda, periyodik olarak her ay, Eczacılar Odasında toplanmaya başladık. Böylece odalar birbirini daha iyi tanıır duruma geldi. Bazı genel konularda birlikte hareket etmeye başladık. Bu birlikteliğin odamıza büyük bir faydası da yeni binamızın yapımında, bütün teknik hizmetlerin mühendis odalarınca ücretsiz yapılması oldu.

Sağlık Akademik Meslek Odaları arasında ilişkiye ayrı önem veriyorduk. Her ay toplanıyor, ülkenin sağlık sorunlarını tartışıyor, çalışma programları planlıyorduk. Bu birlikteliğin ürünü, ortak basın toplantıları ve ilk defa İzmir'de İTO, Eczacılar Odası ve Dişhekimleri Odası için Sağlık Telefon Rehberinin basılması oldu.

Odamız etkinliklerinde en büyük güçlük, yer bakımından yaşanıyordu. İTO'nun binası, İzmir'in bir ucunda, hekimlerin yoğun oldukları bölgeden uzak bir yerde

bulunuyordu. Bir hayırseverin kira almadan kullanmamıza verdiği 70-80 metre-karelik küçük bir apartman dairesiydi. Oraya ulaşım herkese ters geliyordu, yönetim kurulu toplantıları dahi Alsancak'da muayenehanemde yapılıyordu. Oda hekim ilişkisinde, odanın yerinin ve yeterliliğinin önemi büyüktü. Oda için uygun bir mülk sahibi olmaya karar verdik. Üyelerimizi konuya ısındırma amacıyla bağışta bulunma yoklaması şeklinde uygulama ile işe başladık. Bir süre sonra bağış toplamaya başladık. Bağışlarda, vaat edilenden çok azını toplayabildik. Lokalden her ay para gelirimiz vardı. Dergiden az da olsa akarımız oluyordu. Tek sekreter ile çalışıyor. Her türlü kısıtlamalarla birikim için gayret ediyorduk. Bilimsel ve sosyal etkinlikler yapıyor, odaya para girdisi sağlıyorduk. Halen kullandığımız oda binamızı, 1988 yılında Alsancak'ta eski, tarihi bir yapıyı, taksitle ödemek yoluyla satın alabildik. Mühendislik hizmetleri için ücret ödmeden, Mühendis Odalarınca, binanın yapımı için plan-proje yapıldı. Yalnız ön duvarı kalacak şekilde yıkılıp yeniden inşa edildi ve o günlerin teknolojisine uygun iç donanımı da sağlandı, binamıza 1990 yılı başlarında taşınabildik. Maalesef, odanın o zamanlara ait arşivleri olmadığından, isimleri tam doğru hatırlamak, olayları nakletmede kronolojik sırayı izlemek, binanın maloluş parasal değerini söylemek mümkün değil. Katkıda bulunan üyelerimizi saymak sayfaları doldurur. Ancak, Dr. Ali Ağzıtemiz'i, rahmetli Doç. Dr. Ahmet Karaman'ı, Dr. Halis Temel'i ve 4 yıl süre ile hiç yol masrafı istemeden Ankara'ya taşınan Merkez Konseyi Üyelerimizi şükranla anmak borcumuzdur.

TTB'nin büyük başarılarından, İşyeri Hekimliği Kursu ve İşyeri Hekimliğinin sertifikaya bağlanması çalışmalarının odalara sağladığı parasal akarın da oda binamızın alımında ve yeniden yapılmasında önemli katkısı oldu. Yeri gelmişken, İTO'da İşyeri Hekimliği dağıtımında adil ölçülerin sağlanmasında puantaj uygulamasında katkılarından dolayı Dr. Halil Erol'u takdirle anmak isterim.

1987 ve 1988 yıllarında, sağlık sorunları giderek artıyor, halk ve hekimler zor günler yaşıyordu. Hekim ve odaların şikayetlerini dile getirmesi zamanın hükümetinin hoşuna gitmiyor, yetkili ağızlardan saldırgan konuşmalar yapılıyordu. Duruma tepki amacıyla, İTO 1988 yılında ilk beyaz gömlekliler yürüyüşünü Gaziemir'de yaptı. Komşu illerden de katılımlarla başarılı, olaysız bir yürüyüş oldu. Bu yürüyüş sonunda yaptığım "Halk Sağlığı Sorunları" ağırlıklı konuşmamda, gittikçe artan, kalabalık bir kitlenin toplanması dikkat çekiciydi.

Aynı yıllarda bir sorun da kamu hastaneleri polikliniklerinde yaşanıyor. Hasta yoğunluğundan, hastalar doğru dürüst muayene edilmeden reçete yazılıyordu. TTB, her hastaya muayene ve tedavi için yeteri kadar (20 dakika) zaman ayrılması kararı aldı. İTO; uygulamayı, hastane yetkilileri ve Türk-İş'le yapılan görüşmelerden sonra, SSK Tepecik Hastanesi'nde başlattı. İyi başlayan uygulama, uzun vadeli olmadı. Beklenen engelleme, yönetimden geleceğine, uzman hekimlerin bir bölümünden, daha büyük oranda polikliniklerde çalışan pratisyen hekimlerden geldi. Pratisyenlerin yorumu, biz TUS'a hazırlanıyoruz, sayı ne olursa olsun, işimizi saat 13'e kadar bitirip, öğleden sonra ders çalışırız şeklinde oldu. Konu, pratisyen hekimin motivasyonunun ve moralinin ne kadar bozuk olduğuna bağlandı.

Oda etkinliklerinde daha ilk yıllarda, erken başlayan bir çalışmada “İnsan Hakları Komisyonu”nun kurulmasıdır. 1987 yılında cezaevlerinde ölüm oruçları, açlık grevleri olayları artmıştı. Aydın Cezaevi’nde de başka cezaevlerine nakillere itiraz olarak ölüm oruçları yapılıyordu. Komisyonun ilk etkinliği bu konuda oldu. Durumu incelemek, rapora dönüştürmek için Prof. Dr. Nusret Fişek ile birlikte ben, Prof. Dr. Veli Lök ve Prof. Dr. Türkan Süren ile Aydın’a gidildi. Cezaevinde mahkumları ziyaretimize izin verilmedi. Aydın Tabip Odası görevlilerinden, cezaevi hekiminden toplanan bilgilere dayanan, durumu değerlendirme raporu yazıldı ve ilgili mercilere iletildi.

Aydın yolunda, Nusret Hoca’ya İTO İnsan Hakları Komisyonu çalışmalarından bahsederken, Hocamız tarafından, bizim o güne kadar ismini duymadığımız RCD (Danimarka İşkence Görenlerin Rehabilitasyon Merkezi) ile ilişki kurulması fikri ortaya atıldı. Konu ile ilişkili çalışmalar, Ankara’da Doç. Dr. Gürhan Fişek tarafından yürütüldü ve Dr. İ. Genefke ve Prof. Dr. B. Soronson’la ilişki sağlandı ve böylece İstanbul, Ankara ve İzmir’de RCD (daha sonra IRCD, yani uluslararası oldu) seri toplantılar yaptı. Bu yolla ülkemizde işkence karşıtı çalışmalar yoğun olarak başladı (Resim:1).

İnsan Hakları Komisyonu çalışmalarında önemli bir etkinlik de Nabi Yağcı ve Kutlu Sargın’ın Strasbourg-Avrupa Birliği İnsan Hakları Mahkemesi’ndeki davası konusunda yaşandı. Dava avukatı, bir dosya ile odamıza başvuruda bulunarak, dosyadaki raporların değerlendirilmesi talebinde bulundu. Dosyada, ilk tutuklamaya ait 2 hekim imzalı kısa yazımlı sağlıklı olduklarını bildirir bir rapor, işkence iddiasına karşılık, işkence olmadığını bildirir 3 hekim imzalı rapor ve telefonla verilen bilgilere dayanarak hazırlanmış, ABD’den bir profesörün imzalı raporu bulunuyordu. İTO İnsan Hakları Komisyonu’nun Sağlık Kurulu’nda dosya incelendi, verilen raporların uluslararası rapor normlarına uymadığı ve yetersizliği doğrultusunda kanaat belirten, yeniden sanıkların muayene ve tetkikleri yapılarak rapor verilmesi gerekliliğini içeren rapor verildi. Bizim bu değerlendirme raporumuz, İnsan Hakları Mahkemesi’nce kabul edildi ve kurulumuzca yeniden sanıkların muayene ve tetkikleri yapılarak düzenlenen raporumuzla dava sanıklar lehine sonuçlandı. Bu şekilde İTO’nun İnsan Hakları Komisyonu Sağlık Kurulu’nda “işkence ile ilgili muayene ve rapor” verilmesi başlamış oldu. İşkenceyi saptamada Sintigrafi Yöntemi (Prof. Dr. V. Lök), İğne Biyopsisi (Prof. Dr. F. Öztop) ve İşkencede Rapor Tekniği (Prof. Dr. O. Süren) konularında hızlı gelişmeler oldu. Ankara’da İsveçli meslektaşlarla, İstanbul’da ABD’li meslektaşlarla birlikte bizlerin de konuşmacı olarak katıldığı seminerler yapıldı. İTO İnsan Hakları Komisyonu’nun bu çalışmaları daha sonraki yıllarda kurulan İnsan Hakları Vakfı’nın işlevinde ilk temel bilgiler oldu. 1990’lı yıllarda, Dr. Veli Lök’ün yurt dışı çalışmaları ile, kronik işkence vakalarının tanısında, sintigrafik tetkik, uluslararası yöntem olarak kabul edildi.

İTO yönetimi çalışmalarında başlangıçtan itibaren bilimsel etkinliklere özen gösterildi. Hekimin sermayesi tıbbi bilgisidir, bununla hayatını kazanacaktır. Sürekli eğitimin eksikliği her zaman hissediliyordu. Odanın bu doğrultuda üyelerine hizmet vermesi uygun olacaktı. Kısa sürede odanın doğru yolda olduğu anlaşıldı.

Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi'nde (AKM) yapılan toplantıların bazılarında, 200 kişilik salonu küçük geldiğinden, daha büyük salona geçilmek zorunluluğu yaşandı. Kurs, seminer, kongre toplantıları, ücretli olmasına rağmen katılım büyük oldu.

Prof. Dr. Werner Glinz'in hocalığında, Artroskopi ve Artroskopik Cerrahi Kursu", İzmir ve Denizli Tabip Odaları'nın İzmir Artroskopi Derneği ile birlikte düzenlediği "Diz Artroskopisi Sempozyumu", Avrupa Tabipler Birliği'nin, Atina Tabip Odası'nın Nusret Hoca'nın, Prof. Dr. Berkarda'nın, Prof. Dr. E. Akalın'ın ve Prof. Dr. M. Arcasoy'un konuşmacı olarak katılımlarıyla Tıp Eğitimi ve YÖK Paneli, Prof. Dr. Cumhuriyet Ertekin'in düzenlediği "EMG Kongresi", Dr. Bülent Piyal'in İşçi ve İş Sağlığı Konferansı, Prof. Dr. K. Türker'in Antibiyotik Kullanımı Konferansı, Prof. Dr. H. Yazıcı'nın Nonsteroid Antiinflamatuvarlar Konferansı, Prof. Dr. A. Yörükoğlu'nun Çocuk Ruh Sağlığına yönelik Konferansı, Prof. Dr. H. Yazıcı'nın düzenlediği Romatizmal Hastalıklar Semineri hatırlayabildiğim, birbirini izleyen değerli bilimsel toplantılar oldu. (Resim:2-3-4-5).

Oda hizmetlerinde sosyal etkinliklerin de değişik amaçlarda önemli yeri vardı. 14 Mart'larda, 2-3 yerde balo şeklinde kutlamalar yapıyordu. 14 Mart Baloları gelenek haline gelmişti, oda ile hekimler ve hekimler arası ilişkilerde çok faydalı oluyordu. Ayrıca bina alımı konusunda da maddi olarak çok katkısı oldu. Burada bir anımı da anlatmadan geçemeyeceğim. Üç ayrı yerde yaptığımız bir 14 Mart kutlamasında 2'sinden kar elde edildiği halde İzmir içindeki balodan yarı yarıya zararımız vardı ve bunun ödenmesi gerekiyordu. Yönetim Kurulu'ndan hiç kimse "3 yerin parasal durumu harman edilsin, zarar o şekilde karşılansın" demedi. Bina alımı için kullanacağımız birikim azalmasını diye, zararı aramızda pay ettik ve cebimizden ödedik.

Aynı amaçla yapılan konserlerimiz de oldu. Bu konuda, Dr. Ayhan Sökmeni saygıyla anıyorum. Konser kaliteli olsun, çok para getirsin diye adeta çırpınıyordu. Nalan Altınörs ve Dr. Alaattin Yavaşca'nın solist olarak katıldığı, Dr. Ayhan Sökmen Korusu'nun 3 konseri birbirini izledi.

Yapılan bu hizmetlerle, bizim yönetimimiz, üyelerin ne kadar beğenisini kazanmıştı, bunun cevabını 1988 ve daha sonraki seçimlerde almış olduk. 1986'dan itibaren, bugüne kadar odamızın tüm seçimlerinde ya tek listeli ya da toplumcu görüşte daha iyi hizmet iddiasında 2 listeli seçim yaşandı. İlimli sağ kesim militan sağ kesimden kopmuştu. Yönetimimizin hizmet üreten, sağlık için politika yapan tutumu, üyelerden güven ve beğeni kazanmıştı.

Bu konuşmayı yapmaktan çok mutluluk duydum. Bana geçmişi hatırlama, yenden eski günleri yaşama olanağı sağladığı için, bu güzel kutlamayı düzenleme başarısını gösteren TTB'ne teşekkürle konuşmamı bitiriyorum.

Divan Başkanı: Teşekkür ederiz Orhan Hocam.

Zuhal arkadaşımızı davet ediyorum; buyurun.

Dr. Zuhal Okuyan*: Ben konuşma sıramı Şükrü'ye vermiştim. Bu saatte salonda kimse kalmadı, ama hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Zafer de çok sabırlı.

Bir anımı anlatacağım: Senesini unuttum, ama 90'lı yıllarda bir kongrede Divan Başkanlığı yapıyordum. Gece 23.00'e kadar kararları bir türlü bitiremiyorduk. O kadar ateşli tartışmalar oldu ki, bir yandan salonu boşaltmamız gerekiyordu, bir yandan tartışmalar bitmediği için neredeyse sabahlayacağız. Sabah devam etmeye arkadaşları ikna ettik. Bu arada yüzümü yıkayayım, ayılayım diye tuvalete gittim. Hangi salon olduğunu şimdi hatırlamıyorum, tuvaletin kapısı kilitlendi ve ben Divana Başkanlık yapmaya çıkıp gelemiyordum. Bir 15 dakika kadar orada bağırıp çağırmışım. Böyle bir anımız oldu.

Çok sevgili meslektaşlarım, bu çok güzel bir etkinlik oldu bence. Sayımız azalsa da -dün çok daha fazlaydı- herhalde Türk Tabipleri Birliği bunu böylece bırakmayacak. Çünkü konuşmalar banda alındı ve Şükrü Ağabeyin elinde birtakım belgeler var, Veli Hocanın elinde birçok belge var, bizlerin de belki olabilir. Bunların ayrıntıyla kitaplaştırılması ve belki de "geçmişten geleceğe" diye belgesel film yapılması gerekiyor. Böyle bir öneriyle başlamak istedim konuşmama.

1978 kuşağındanım ve gerçekten Orhan Ağabeylerin öğrencisiydim, öğrenciyken de tabip odasına gidiyorduk. Sınıf arkadaşım sevgili Feride de burada. O dönemden sonra- 80'den sonra- üniversiteye girip asistan olunca, daha sonra da öğretim üyesi olunca çok da fazla ilgilenememiştik tabip odaları ile. Uzaktan takip ediyorduk ve bunun birçok nedeni vardı. Fakat bir grup arkadaş gelip de "artık sen de gel, biz yeni bir yönetim kuracağız, sen halk sağlığını, birikimini verir misin?" dediler ve şöyle devam ettiler: aslında hepsi birbirinin devamı, artık eğitime de daha çok önem vereceğiz, binamız da oluyor. Sağ olsun Orhan Ağabeylerin zamanındaki girişimleriyle" dediler. "Peki" dedim ve şöyle düşündüm: Bizim de bir birikimimiz var, ekibimizle beraber geliriz, örgüte yararlı oluruz.

Çok özetlersem, başka bir şey oldu: Ben üniversitede öğrendiğimden çok daha fazlasını bu örgütte öğrendim. Hatta daha önceden hiçbir şey öğrenmediğimi filan düşündüm. Çünkü konuştuğumuz konuların bazılarını hiç görmemiş, duymamıştık.

Bu arada ilk Diyarbakır'a gidişimde -şimdi karşımda oturduğu için aklıma geliyor, Mahmut Ağabey beni ilk gördüğünde "sen nereden çıktın, ne işin var burada?" demişti. "Bu hanım kızımız da burada ne arıyor, bak burada biz neler çekiyoruz" gibi bir edayla söylemişti. Sonra çok yakın dost olduk ve ben özellikle onlardan, Necdet'ten, Selim Ağabeyden çok şeyler öğrendim; dışarıdaki pankartın öncüsü de onlar. Kaç yıl önce çekilmiş fotoğrafı duruyor: "Sağlıktan ve Öz-

* Okuyan, 1958 Ankara doğumlu. 1981 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu. 1985 yılında halk sağlığı uzmanı, 1988'de ise halk sağlığı doçenti oldu. 1981 yılından beri Dokuz Eylül Üniversitesinde görev yapmakta. 1990'dan beri Türk Tabipleri Birliği'nin değişik organ ve komisyonlarında çalışmış ve bir dönem İzmir Tabip Odası Başkanlığı yapmıştır.

gürlükten Tasarruf Edilemez”. Bir 14 Martta gittiğim Diyarbakır’daydı bu pankart ve “Nasıl bir Türkiye, nasıl bir Türk Tabipleri Birliği” tartışmalarının öyle bir içine girdim ki, sadece İzmir’deki Yönetim Kurulu Üyeliğim dışında sağ olsunlar bir çok işte bana görev verildi. Hatta öyle ki, Merkez Konseyi çalışanlarını kastediyorum, sanki Ankara’da oturuyormuşum gibi her geldiğimde sıcak bir ilgi ve sevgi gösterdiler. Bu arada üç yıldır gelmiyordum, sanki daha dün buradaymışım gibi kaldığımız yerden devam ettik. Türk Tabipleri Birliği öylesine dostlukların yeri. Öyle insanlar var ki, onlar kendilerini biliyor, birkaçı ayrılmak zorunda kaldı, ama gerçekten üçbeş yıl da görüşmesem çok iyi biliyorum ki, kaldığım yerden devam ederim dostluğuma. Kimi arkadaşlarımla tartışmalarımız ve bazı kavgalarımız da olmuştur. Önemli değil, bir ailenin içinde olan kavgalardı bunlar.

Çok uzatmayalım, eğitimlerle olsun, toplantılarımızla olsun çok güzel günler yaşadık. Ben daha farklı bir şeyler hazırlamıştım, onları çok özetledim son konuşmacı olduğum için. Yalnız bu 90’lı yılların bende iz bırakan birkaç olayı var özel hatıradan da öte. Yani bana özetle deseniz yapamam. Bunlardan biri Manisalı çocuklar. Geçtiğimiz on yılla ilgili bütün toplumun bir vicdan muhasebesini yaparsak Bergama olayı da vardır. Bu ikisini çok önemsiyorum, Türk Tabipleri Birliği’nin mücadele edip Türkiye’nin hala sürmekte olan iki karanlık sürecine müdahale etmesidir. Biraz da İzmir Tabip Odası’na yakın yörelerde olan olaylar olduğu için beni etkilemiştir. Tabii buna ne kadar başarı denir? Parmak soktuğumuz olaylar bunlar.

Çok özetlersem, birtakım mahkemeler hatırlıyorum bölük pörçük. Bir kısmını Zeki benden daha iyi biliyor, öyle mahkemelere gittik ki, dışarıda traktörlerle faşistler bekliyordu, dışarı çıkmadım. Hâkim “dışarı çıkmayın isterseniz, can güvenliğinizi sağlayamam” dedi. Yargılanan da, görevini iyi yaptığı için yargılanan bir hekim arkadaşımızdı.

Bir tane Aydın’dan örnek var, bir tane de Diyarbakır’dan; ikisi de aslında mizah konusu olacak yargılanmalardı. Seyfettin Ağabeyin duruşmasını unutmuyorum. Sanıyorum Mustafa da oradaydı. Gecikmiş bir olay ve hatta o kadar trajikomik bir duruşma oldu ki, bütün bunların hepsini bir tiyatro oyunu haline getirelim mi diye ayaküstü konuşmuştuk ve bütün belgeleri de duruyor, öylece kaldı. O kadar çok işimiz gücümüz oldu ki, o kısmını yazmakta belki tembellik de ettik.

Yönetim Kurulu’na ilk girdiğimde o zaman üniversitemdeki dekanım beni çağırdı “sen, komünistliğe mi devam etmek istiyorsun?” dedi. “Neden?” dedim. “Tabip Odası yönetimine girmişsin” dedi; yani öyle bir dönemdi. 1990’ların başı bile öyleydi. Yani 12 Eylül’ün etkisinin hâlâ sürdüğü dönemde sonradan Yönetim Kurulu’nda Genel Sekreterimiz olan arkadaşımızın eşi Dokuz Eylül’de Tabip Odasıyla ilgili bir yayın dağıttığı için soruşturma geçirdi ve üniversiteden ayrılmak zorunda kaldı. Şimdi tekrar fakültemizde çalışıyor. Öyle bir dönemdi, kimseyi ikna edemiyorduk. Halbuki şimdi çok daha rahatız. Uzmanlık dernekleri çalışıyor, birçok ilde eğitim faaliyetleri var, hasta haklarını konuşuyoruz. İşkenceyi artık derslerde bile konuşabiliyoruz, insan haklarını konuşabiliyoruz. Öyle bir

on yıl geçirdik. İz bırakan çok şey var, ama aklımda böyle bölük pörçük kalanlar bunlar.

Bu yıllar Türkiye için çok sancılı yıllardı. 80 öncesindeki ölümleri, faili meçhulleri ben de genç bir öğrenci olarak hatırlıyorum, ama 90'lı yıllar bence daha karanlıktı; şundan dolayı: Kitleler yoktu artık ortalıkta; faili meçhuller vardı, işkence devam ediyordu. 1991'de bir Irak Savaşı'nı geçirdik ve o zaman da "Savaşa hayır" dediğimiz için yargılandığımızı hatırlıyorum. Oysa geçtiğimiz günlerde herkes "savaşa hayır" dedi.

Güneydoğu'da olanların bir mihenk taşı olduğuna ben de katılıyorum. Daha önceki konuşmacılar bunu söylediler. Bizim örgütün de çok hassas bir noktasıydı. Bir yandan yarı resmi bir örgütsünüz, tam bir sivil örgüt değil Türk Tabipleri Birliği. Doğruları söyleyeceksiniz, hata yapmayacaksınız, içinizden büyük eleştiriler alacaksınız, ama bir yandan da insanlık dramlarıyla da uğraşacaksınız. Bu bakımdan zor bir dönem geçirildiğini düşünüyorum.

Zaman zaman ayrışıp zaman zaman birleştiğimiz güzel bir ekibimiz oldu İzmir'de de. Birçoğumuzun yaşlandığını görüyorum ve artık 78'liler de bence örgütlü ve olgun bir yaşa geldiler. Aramızda 88'liler hakikaten yok, buna ben de üzülüyorum ve dünden beri onu düşünüyorum "biz ne yaptık da bu arkadaşlarımız yok" diye.

Benim Tabip Odası yönetimine ilk girdiğimde Oda Başkanım olan Ahmet Ağabeyi yeni kaybettik; onu da burada anmak istedim.

Örgütümüz hâlâ çok genç. Hepinize iyi akşamlar diliyorum, hepinize çok teşekkür ediyorum ve Zafer'e de sabırla toplantıyı yönettiği için çok teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

Divan Başkanı: Evet, Zuhal arkadaşımıza çok içten ve samimi bir şekilde çok teşekkür ediyoruz. Bütün yorgunluğumuzu aldı ve tekrar bizi dinçleştirdi.

Yavaş yavaş toparlıyoruz ve Kongremizi bitiriyoruz. Son olarak Metin arkadaşımıza söz vermek istiyorum; buyurun.

Dr. Metin Bakkalcı: Dün sabah erken saatte başlayan ve şu ana kadar süren çalışmalarla müthiş bir performans sergilendi.

İkincisi, her açıdan değerli bir kongre oldu. Dün yaşanan olaylarla bugünün gerçeğine hep beraber ve çok yakından tanık olduk, gerçek bütün çıplaklığıyla ortaya çıktı. Tabii ki, dün ve bugünkü tartışmalarla bugüne ışık tutması açısından belli ki, geçmiş harikulade bir şekilde değerlendirdik. Bunlar kayıt altına alındı, ileride muhtemelen çeşitli programlara ve dokümanlara vesile olacak. Geleceğe de bakmak şansımız oldu.

Bu Kongre'ye aslında biz şu ölçüde, bu ölçüde bir aydır hazırlanıyorduk, bütün odalarla beraber bir aylık bir hazırlığın sonucunda aslında bu şekilde dizayn edilmiş oldu ve sonuçları itibariyle yarın bu Kongre'nin çıktılarını hayata geçirebildiğimiz ölçüde refere edilecek bir kongre olacaktır. Umuyorum yarın bunun çıktılarını hayata geçirmek şansımız olacak.

Biliyorsunuz, sabahki değerlendirmeler ışığında daha ziyade dünkü Bakanın kimi cümlelerine atıf yapan bir basın açıklaması 53. Büyük Kongre adına basına iletildi. Onun yanı sıra bilhassa verilen karar önerileri önümüzdeki döneme ilişkin bir tür acil eylem programı ve planı çerçevesinde önerilerin ise geliştirilmesi, dün ve bugün yapılan tartışmalar ışığında oradaki karar önerilerine de hiç kuşkusuz hürmet edilerek yarın ki Merkez Yürütme Kurulu'nda ve o arada kuşkusuz odalarımızdan gelecek öneriler ışığında şekillendirilecektir. İki çıktısı var: Birincisi, sabah sirküle edilen basın açıklamasının da gereği noktasında bilhassa hekimlerle Bakanın, dün hepimizin huzurunda tanık olduğumuz çıplak gerçeğini yaygın olarak paylaşmak; ikincisi de, birkaç gün içerisinde bir şekilde metne dönüştürülecek olan eylem programının uygulamasını ve uygularken de derhal bir hazırlık yaparak, yarından başlamak üzere, belki sonbaharda pikini yaptırmak, belki de önümüzdeki aylara tekabül edecek şekilde, mutlaka Türkiye'deki sağlık ortamındaki, hekimlik ortamındaki tahribatları durdurmak iddiasıyla bir programı uygulayacağımız inancındayız.

Herkese herkes için, herkes tarafından teşekkürleri iletiyorum, Ankara dışına gidecek olan arkadaşlara iyi yolculuklar diliyoruz. Bizler buradayız, yine bekliyoruz. Umarım çok güçlü bir dönemi hep birlikte Türkiye'nin hak ettiği bir programı uygulama şansımız olacak.

İyi akşamlar diliyorum. (Alkışlar)

Divan Başkanı: Metin arkadaşımıza teşekkür ediyoruz.

Gerçekten yetenekli bir meslek grubuyuz. Bir taraftan tabelaların boyutunu tartıştık 3 metre mi, 8 metre mi olsun diye, ama aynı zamanda ülkemizi, dünyayı, sağlık ortamını, bugünü ve önümüzdeki dönemi tartıştık. Özellikle 26 delege arkadaşımızın imzasıyla verilen Acil Eylem Planı Karar Önerisi konusunda 20

delege arkadaşımız konuştu, onunla ilgili program çalışması konusunda bir karar aldık, görevlendirmeler yaptık ve hepsini bir arada başarabildik gerçekten.

Aslında zaman yetmiyor. Hem işler çok, hem biz çok iş yapmak istiyoruz. Bu aşamada katkısı olabilecek arkadaşımız varsa onların da görüşlerini alıp Kongremizi tamamlamak istiyorum. Son katkılar önemlidir her zaman için; çünkü akılda kalır; bu bakımdan katkıda bulunmak isteyen var mı? Yok. Şu ana kadar katkılar için teşekkürler.

Hepimiz üzerimize düşeni ve layık olanı başardık diye düşünüyorum ve devam ediyoruz, yolculuk devam ediyor. Aslında 60'larda başlayan yolculuk devam ediyor; güzel bir yolculuk. Bir arada çok olacağız, çok fotoğraflarımız daha çekilecek, anılarımız olacak diye düşünüyorum.

Herkese teşekkürler, herkesin eline sağlık. (Alkışlar)

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ

**KURULUŞUNDAN BUGÜNE
TTB MERKEZ KONSEYİ ÜYELERİ**

TTB MERKEZ KONSEYİ BAŞKANLARI

Dr.Ahmet Rasim Onat(1953-1960)
 Prof.Dr.Celal Öker(1960-1961)
 Op.Dr.Asil Mukbil Atakam(1961-1964)
 Doç.Dr.Rüknettın Tözüm(1964-1966)
 Dr:Erdal Atabek(1966-1984)
 Prof.Dr.Nusret Fişek(1984-1990)
 Op.Dr.Selim Ölçer(1990-1995)
 Doç.Dr.Özen Aşut(1995-1996)
 Op.Dr.Füsun Sayek(1996-1998)
 Op.Dr.Füsun Sayek(1998-2000)
 Op.Dr.Füsun Sayek(2000-2002)
 Op.Dr.Füsun Sayek(2002-2004)
 Op.Dr.Füsun Sayek(2004-2006)
 Prof.Dr.Gençay Gürsoy(2006-2008)

Mart 1953 (1. Büyük Kongre)

Başkan Dr. Ahmet Rasim Onat
 2. Bşk. Dt. Feyzullah Doğruer
 Sekreter Dr. Sırrı Alıçlı
 Muhasip Dr. Hüseyin Salor
 Veznedar Dr. Lemi Berger
 Üye Dr. Ali Esat Birol

1954 – 1955

Başkan Dr. Ahmet Rasim Onat
 Genel Sekreter Dr. Sırrı Alıçlı
 Dr. Ali Harputlu
 Dr. Lemi Berger
 Dt. Feyzullah Doğruer
 Dr. Hüseyin Salor
 Dt. Orhan Zihni Sarus

30.07.1960 (9. Büyük Kongre)

Başkan Dr. Celal Öker
 Dr. Ruknettın Tözüm
 Dr. İsmail Topuzođlu
 Dr. Selçuk Aybar
 Dr. Suat Vural
 Dt. Gazanfer Zenbilci
 Dt. Orhan Dinçer

Temmuz 1962 (11. Büyük Kongre)

Başkan Dr. Asil Mukbil Atakam
 Dr. Suat Vural
 Dr. Abdulkadir Çoruh
 Dr. Necdet Çoruh
 Dr. Süleyman Yalçın
 Dt. Nihat Berk
 Dt. Orhan Dinçer

Haziran 1964 (13. Büyük Kongre)

Başkan Dr. Ruknettin Tözüm
 Dr. Vahit Ege
 Dr. Necdet Çoruh
 Dr. Ferruh Ergene
 Dr. Erdal Atabek
 Dt. Tonguç Görker
 Dt. Fikri Öktem

1975 (24. Büyük Kongre)

Başkan Dr. Erdal Atabek
 2. Bşk. Dt. Tonguç Görker
 Genel Sekreter Dr. Mücahit Atmanoğlu
 Dr. Ali Acunaş
 Dr. Hüsameddin Canöztürk
 Dr. Necdet Çoruh
 Dt. Yavuz Elitez

1977 (26. Büyük Kongre)

Başkan Dr. Erdal Atabek
 2. Başkan Dr. Esat Eşkazan
 Genel Sekreter Dr. Şükrü Güner
 Muhasip Dr. Ömer Kutlu
 Veznedar Dt. Sevinç Özgüner
 Üye Dr. Mücahit Atmanoğlu
 Üye Dt. Sedat Çöloğlu

Not: Dr. Ömer Kutlu' yu bir trafik kazasında kaybettik. Yerine Dr. Üstün Korugan getirildi. Dr. Mücahit Atmanoğlu ilk 3 ay Genel Sekreterlik yapmış daha sonra yerini Dr. Şükrü Güner'e vermiştir.

1979 (28. Büyük Kongre)

Başkan Dr. Erdal Atabek
 2. Başkan Dr. Esat Eşkazan
 Genel Sekreter Dr. Şükrü Güner
 Sayman Dt. Sevinç Özgüner
 Veznedar Dr. Fazıl Yazıcı
 Üye Dr. Mücahit Atmanoğlu
 Üye Dt. Sinan Yıldız

1981 (30. Büyük Kongre)

Başkan Dr. Erdal Atabek
2. Başkan Dr. Fikret Pamir
Genel Sekreter Dr. Şükrü Güner
Dr. Selami Birgen
Dr. Fazıl Yazıcı
Dt. Sinan Yıldız
Dt. İsmet Koray

1984-1986 Merkez Konseyi

Prof.Dr. Nusret H.Fişek
Prof.Dr. Atalay Yörükoğlu
Doç.Dr. Haluk Özbay
Dt. Hüsnü Çuhadar
Dr. Ragıp Çam
Dr. Nevzat Eren
Dt. Oktay Kural

1984-1986 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Hüsnü Göksel
Dr. Orhan Öztürk
Dr. Fikret Pamir
Dr. Engin Tonguç
Dr. Türkan Saylan
Dr. Selçuk Tuncer
Dr. Işık Olcay
Dr. Gülçin Erseven
Dr. Numan Kuzanlı

1984-1986 Denetleme Kurulu

Dr. Coşkun İkizler
Dr. Ersan Boysan
Dt. Muhsin Polat

1986-1988 Merkez Konseyi

Prof.Dr. Nusret Fişek
 Prof.Dr. Kazım Türker
 Dr. Ragıp Çam
 Dr. Uğur Cilasun
 Dr. İncilay Kılıç
 Dr. Nevzat Eren
 Dr. Haluk Özbay

1986-1988 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Doğan Benli
 Dr. Hüsnü Göksel
 Dr. Fuat Göksel
 Dr. Abdülkadir Özbek
 Dr. Zafer Öztek
 Dr. Üstün Korugan
 Dr. Engin Tonguç
 Dr. Atalay Yörükoğlu
 Dr. Hikmet Yurtsever

1986-1988 Denetleme Kurulu

Dr. Levent Derman
 Dr. Coşkun İkizler
 Dr. Doğan İstanbulluoğlu

1988-1990 Merkez Konseyi

Prof.Dr. Nusret Fişek
 Prof.Dr. Kazım Türker
 Dr. Ragıp Çam
 Dr. Gürhan Fişek
 Dr. İncilay Kılıç
 Dr. Kürşat Tokel
 Dr. Ümit Kartoğlu

1988-1990 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Atalay Yörükoğlu
 Dr. Zafer Öztek
 Dr. Fuat Göksel
 Dr. Engin Tonguç
 Dr. Nevzat Eren
 Dr. Erdal Atabek
 Dr. Yıldız Tümer
 Dr. Kemal Özsan
 Dr. Abdülkadir Özbek

1988-1990 Denetleme Kurulu

Dr. Nusret Aras
 Dr. Mahmut Kılıç
 Dr. Remzi Aygün

1990-1992 Merkez Konseyi

Dr. Selim Ölçer
Dr. Recep Akdur
Dr. Ata Soyer
Dr. Nusret Fişek (Dr.Hakan Gönendik)
Dr. Füsun Sayek
Dr. Eriş Bilaloğlu
Dr. Gürhan Fişek (Dr.Nihal Bilgili)

1990-1992 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Engin Tonguç
Dr. Kazım Türker
Dr. Gencay Gürsoy
Dr. Atalay Yörükoğlu
Dr. Rağıp Çam
Dr. Mahmut Ortakaya
Dr. Hamdi Öğüş
Dr. Nevzat Eren
Dr. İlhan Günalp

1990-1992 Denetleme Kurulu

Dr. Mahmut Kılıç
Dr. Doğan İstanbulluoğlu
Dr. Asım Sevil

1992-1994 Merkez Konseyi

Dr. Selim Ölçer
Dr. Ata Soyer
Dr. Metin Bakkalcı
Dr. Şükrü Hatun
Dr. Mahmut Kılıç
Dr. Haşmet Üner (Dr.Nevzat Eren)
Dr. Füsun Sayek

1992-1994 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Ahmet Saltık
Dr. Şitai Çığ
Dr. Engin Tonguç
Dr. Rağıp Çam
Dr. Mahmut Ortakaya
Dr. Gencay Gürsoy
Dr. Güner Gedik
Dr. Ali Gököz
Dr. Nihat Bulut

1992-1994 Denetleme Kurulu

Dr. Nihal Bilgili
Dr. Erkan Sümer
Dr. Raif Kaya

1994-1996 Merkez Konseyi

Dr. Selim Ölçer (Dr.Ragıp Çam)
 Dr. Cem Terzi (Dr.Kazım Türker)
 Dr. Ata Soyer
 Dr. Özen Aşut
 Dr. Hakan Giritlioğlu
 Dr. Muharrem Baytemür
 Dr. Ali Gököz

1994-1996 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Müjdat Başaran
 Dr. Nihat Bulut
 Dr. Şitai Çığ
 Dr. Güner Gedik
 Dr. Suat Kaptaner
 Dr. Mahmut Kılıç
 Dr. Mahmut Ortakaya
 Dr. Ahmet Saltık
 Dr. Mustafa Ulusoy

1994-1996 Denetleme Kurulu

Dr. Metin Bakkalcı
 Dr. Sabri Dokuzoğuz
 Dr. Ümit Erkol

1996-1998 Merkez Konseyi

Dr. Füsün Sayek
 Dr. Ata Soyer
 Dr. Eriş Bilaloğlu
 Dr. Muharrem Baytemür
 Dr. Sedat Abbasoğlu
 Dr. Sezai Berber
 Dr. Gülseren Azak

1996-1998 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Kazım Türker
 Dr. Selim Ölçer
 Dr. Güner Gedik
 Dr. Mahmut Ortakaya
 Dr. Mustafa Ulusoy
 Dr. İsmet Tan
 Dr. Çetin Tor
 Dr. Zeki Karagülle
 Dr. Zuhâl Amato

1996-1998 Denetleme Kurulu

Dr. Ali Gököz
 Dr. Levent Koşar
 Dr. Hakan Giritlioğlu

1998-2000 Yönetim Kurulu

Dr. Füsün Sayek
Dr. Sedat Abbasoğlu
Dr. Eriş Bilaloğlu
Dr. Yavuz Üçkuyu
Dr. Yeşim Gökçe Kutsal
Dr. Metin Bakkalcı
Dr. Alpay Azap

1998-2000 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Mahmut Ortakaya
Dr. Güner Gedik
Dr. Zuhâl Amato
Dr. Cem Kaptanoğlu
Dr. Faik Urbarlı
Dr. Nihat Bulut
Dr. Şükrü Hatun
Dr. Özen Aşut
Dr. Zeki Karagülle

1998-2000 Denetleme Kurulu

Dr. Hakan Giritlioğlu
Dr. Ali Gököz
Dr. Levent Koşar

2000-2002 Yönetim Kurulu

Dr. Füsün Sayek
Dr. Metin Bakkalcı
Dr. Eriş Bilaloğlu
Dr. Harun Balcıoğlu
Dr. Hakan Giritlioğlu
Dr. Orhan Odabaşı
Dr. Nural Kiper

2000-2002 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Mahmut Ortakaya
Dr. Güner Gedik
Dr. Cem Kaptanoğlu
Dr. Faik Urbarlı
Dr. Şükrü Hatun
Dr. Özen Aşut
Dr. Bahar Gökler
Dr. Faik Çelik
Dr. Mustafa İ.Özgün

2000-2002 Denetleme Kurulu

Dr. Binali Mavitaş
Dr. Levent Koşar
Dr. Yaşar Çalışkan

2002-2004 Yönetim Kurulu

Dr. Füsün Sayek
 Dr. Metin Bakkalcı
 Dr. Orhan Odabaşı
 Dr. Haluk Başçıl
 Dr. Erhan Nalçacı
 Dr. Eriş Bilaloğlu
 Dr. Nural Kiper

2002-2004 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Mahmut Ortakaya
 Dr. Şefik Zan
 Dr. Cem Kaptanoğlu
 Dr. Faik Urbarlı
 Dr. Şükrü Hatun
 Dr. Özen Aşut
 Dr. Bahar Gökler
 Dr. Faik Çelik
 Dr. Orhan Erdiñ

2002-2004 Denetleme Kurulu

Dr. Binali Mavitaş
 Dr. Hakan Giritlioğlu
 Dr. Ali Gököz

2004-2006 Yönetim Kurulu

Dr. Füsün Sayek
 Dr. Metin Bakkalcı
 Dr. Orhan Odabaşı
 Dr. Haluk Başçıl
 Dr. Eriş Bilaloğlu
 Dr. Nural Kiper
 Dr. Erhan Nalçacı

2004-2006 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Özen Aşut
 Dr. Faik Çelik
 Dr. Orhan Erdiñ
 Dr. Bahar Gökler
 Dr. Şükrü Hatun
 Dr. Cem Kaptanoğlu
 Dr. Mahmut Ortakaya
 Dr. Faik Urbarlı
 Dr. Şefik Zan

2004-2006 Denetleme Kurulu

Dr. Hakan Giritlioğlu
 Dr. Binali Mavitaş
 Dr. Ali Gököz

2006-2008 Yönetim Kurulu

Dr. Gençay Gürsoy
Dr. Sinan Adıyaman
Dr. Altan Ayaz
Dr. Muharrem Baytemür
Dr. Hülya Biriken
Dr. Ali Çerkezoğlu
Dr. Necdet İpekyüz
Dr. Erkan Kapaklı
Dr. Orhan Odabaşı
Dr. İskender Sayek
Dr. Mustafa Vatansever

2006-2008 Yüksek Onur Kurulu

Dr. Faik Urbarlı
Dr. Hakan Giritlioğlu
Dr. Naki Bulut
Dr. Orhan Erdiñç
Dr. Selim Ölçer
Dr. Şefik Zan
Dr. Şükrü Güner
Dr. Bahar Gökler
Dr. Şebnem Korur Fincancı

2006-2008 Denetleme Kurulu

Dr. Ersin Çağırğan
Dr. Yaşar Ulutaş
Dr. Bülent Nazım Yılmaz

TTB 53. Büyük Kongresi 1. gün.

TTB 53. Büyük Kongresi 1. gün.

TTB 53. Büyük Kongresi 1. gün, Dr. Füsün Sayek açış konuşması

TTB 53. Büyük Kongresi 1. gün, Dr. Özen Aşut, Dr.Kati Myllimaki (Dünya Tabipler Birliği Başkanı), Dr. Füsün Sayek,

TTB 53. Büyük Kongresi 2. gün, Dr. Şükrü Güner , Dr. Erdal Atabek

TTB 53. Büyük Kongresi 2. gün, Dr. Füsun Sayek, Dr. Erdal Atabek

TTB 53. Büyük Kongresi 2. gün, Dr. Erdal Atabek

TTB 53. Büyük Kongresi 2. gün

TTB 53. Büyük Kongresi 2. gün, Dr. Şükrü Güner

TTB 53. Büyük Kongresi 2. gün, Dr. Engin Tonguç

TTB 53. Büyük Kongresi 2. gün, Dr. Orhan Süren

B 53. Büyük Kongresi genel görünüm.